

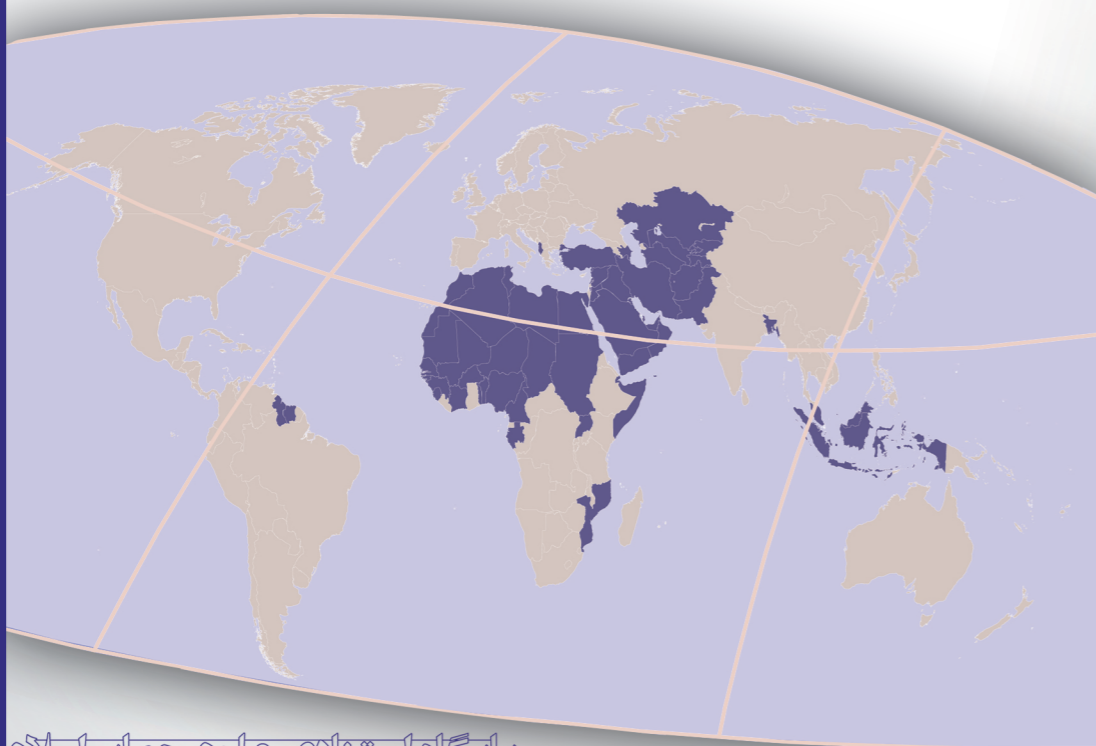

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

سنجش تولیدات علمی کشورهای عربی

(۲۰۰۰ - ۲۰۱۰ میلادی)

فروغ رحیمی - فاطمه علی نژاد چمازکوتی

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

سنجش تولیدات علمی کشورهای عربی

فروغ رحیمی - فاطمه علی نژاد چمازکوتی

Evaluation of Scientific Productions of Arab Countries

2000-2010

F. Rahimi

F. Alinezhad Chamazcoti

ISC
Islamic World Science Citation Center
www.isc.gov.ir

**سنجش تولیدات علمی
کشورهای عربی
(۲۰۱۰-۲۰۰۰ میلادی)**

فروغ رحیمی - فاطمه علی نژاد چمازکتی

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

۱۳۹۰

سرشناسه: رحیمی، فروغ، ۱۳۶۱ - گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور: سنجش تولیدات علمی کشورهای عربی (۲۰۱۰-۲۰۰۰) / [گردآورنده] فروغ رحیمی،
فاطمه علی نژادچمازکتی.
مشخصات نشر: شیراز: تخت جمشید، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری: [۱۴]، ۱۵۸ ص.: مصور، جدول، نمودار.
فروست: پایگاه استنادی علوم جهان اسلام؛ ۴۴.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۵۷-۵۹-۹
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۵۸-۱۵۶.
موضوع: انتشارات علمی -- کشورهای عربی -- ارزشیابی
موضوع: استناد کتابشناختی -- کشورهای عربی -- ارزشیابی
موضوع: شاخص‌های علمی -- کشورهای عربی -- ارزشیابی
شناسه افزوده: علی نژادچمازکتی، فاطمه، ۱۳۶۰ - گردآورنده
رده بندی کنگره: ۲۸۶Z / ۳۸ر ۱۳۹۰
رده بندی دیویی: ۰۷۰/۵۰۹۷۶۷۱
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۵۹۱۴۵

سنجش تولیدات علمی کشورهای عربی (۲۰۱۰-۲۰۰۰ میلادی)

فروغ رحیمی - فاطمه علی نژاد چمازکتی

صفحه‌آرایی و طرح جلد: کریم فلاح □ لیتوگرافی و چاپ: پردیس و دنیا □ تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۳۹۰ □ حق چاپ محفوظ

ناشر: انتشارات تخت جمشید

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

روابط عمومی: ۰۷۱۱-۶۴۶۸۴۲۱ فاکس: ۰۷۱۱-۶۴۶۸۳۵۲

صفحه خانگی: www.isc.gov.ir پست الکترونیک: info@isc.gov.ir

بنام خدا

با توجه به لزوم ارتقای نقش جمهوری اسلامی ایران در تولید و گسترش علم در جهان اسلام و نظر به بیانات حکیمانه مقام معظم رهبری مبنی بر ایجاد پایگاه استنادی علوم جهان اسلام و پیرو مصوبه نهمین مجمع عمومی وزرای آموزش و پرورش کشورهای اسلامی در سال ۱۳۸۶ (۲۰۰۷ میلادی) در رباط پایتخت مراکش و نیز عطف به مصوبه چهارمین نشست وزرای آموزش عالی کشورهای اسلامی در سال ۱۳۸۷ (۲۰۰۸ میلادی) در باکو، پایتخت جمهوری آذربایجان و مصوبه جلسه ۶۲۳ مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی و نیز طبق قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۸)، پایگاه استنادی علوم جهان اسلام به عنوان پایگاهی استنادی مستقل و خاص دانشمندان جهان اسلام و مراکز اسلامی و مرتبط با سایر پایگاه‌های استنادی علمی جهان و تعامل سازنده با آنها توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بنیان‌گذاری گردید.

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) از طریق تدوین گزارش‌های علمی و تهیه استانداردهای لازم برای انتشارات علمی و نیز با تحلیل استنادی عملکرد پژوهشی مؤلفه‌هایی مانند دانشگاه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای تحقیقاتی، دانشمندان و پژوهشگران، نشریات علمی و رشته‌های موضوعی را در ایران و سایر کشورهای اسلامی مورد مطالعه قرار می‌دهد.

کتاب «تولیدات علمی کشورهای عربی (۲۰۰۰-۲۰۱۰ میلادی)» که چهل و چهارمین اثر پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) است، حاصل تلاش فکری خانم‌ها فروغ رحیمی و فاطمه علی‌نژاد چمازکتی است که تقدیم جامعه علمی دانشگاهی ایران می‌شود.

امید است اقداماتی از این قبیل موجبات رضایت هرچه بیشتر جامعه علمی و فنی ایران و سایر کشورهای اسلامی را فراهم آورده و در راستای هدف ما که نشر و اشاعه اطلاعات علمی و فنی است موثر واقع گردد.

دکتر جعفر مهاد

**رئیس مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری
و سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)**

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار.....
۳	پیشگفتار مولفان.....
۷	فصل اول: کشورهای برتر علمی عربی.....
۷	مقدمه.....
۷	۱۶ کشور پیشگام عربی دنیا از نظر تعداد مقالات تولید شده.....
۹	۱۶ کشور پیشگام عربی دنیا از نظر تعداد استنادها.....
	فصل دوم: چشم‌انداز علمی ۱۶ کشور عربی در ۲۲ رشته موضوعی
۱۳ پایگاه ESI
۱۳ مقدمه
۱۳ مصر
۱۶ عربستان سعودی
۱۹ مراکش
۲۱ تونس
۲۳ الجزایر
۲۵ لبنان
۲۷ اردن
۲۹ کویت
۳۰ امارات متحده عربی
۳۳ عمان
۳۴ سوریه
۳۶ سودان
۳۸ قطر
۳۹ عراق
۴۱ لیبی

صفحه	عنوان
۴۲	چاد.....
۴۳	بررسی وضعیت علمی ۱۶ کشور عربی برتر به تفکیک رشته‌های موضوعی
۴۴	رشته اقتصاد و بازرگانی.....
۴۵	رشته ایمنی‌شناسی.....
۴۶	رشته پزشکی بالینی.....
۴۷	رشته داروشناسی و سم‌شناسی.....
۴۹	رشته روانپزشکی و روانشناسی.....
۵۰	رشته ریاضیات.....
۵۱	رشته زیست‌شناسی و بیوشیمی.....
۵۲	رشته زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک.....
۵۴	رشته شیمی.....
۵۵	رشته علوم اجتماعی.....
۵۶	رشته علوم اعصاب و رفتار.....
۵۷	رشته علوم بین رشته‌ای.....
۵۸	رشته علوم رایانه.....
۶۰	رشته علوم زمین.....
۶۱	رشته علوم فضا.....
۶۲	رشته علوم کشاورزی.....
۶۳	رشته علوم گیاهی و جانوری.....
۶۴	رشته علم مواد.....
۶۶	رشته فنی و مهندسی.....
۶۷	رشته فیزیک.....
۶۸	رشته محیط‌زیست و بوم‌شناسی.....
۷۰	رشته میکروبیولوژی.....
فصل سوم: موسسات مقالات پرآستناد و داغ کشورهای برتر عربی در	
۷۱	پایگاه ESI.....
۷۱	مقدمه.....

۷۲	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات پراستناد کشورهای عربی مورد بررسی ...
۷۲	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات پراستناد کشور مصر.....
۷۴	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات پراستناد کشور عربستان سعودی
۷۵	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی ...
۷۶	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور تونس.....
۷۷	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور لبنان.....
۷۸	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور الجزایر.....
۷۹	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور اردن.....
۸۰	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور کویت.....
۸۰	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور سوریه.....
۸۱	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور عمان.....
۸۱	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور قطر.....
۸۲	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور سودان.....
۸۲	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور چاد.....
۸۴	نتیجه‌گیری.....
	موضوع مقالات پراستناد کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد
۸۴ پایگاه ESI.....
۸۶	شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات داغ کشورهای عربی مورد بررسی
۸۷	مقالات داغ کشور عربستان سعودی.....
۸۸	مقالات داغ کشور تونس.....
۸۸	مقالات داغ کشور مصر.....
۸۸	مقالات داغ کشور الجزایر.....
۸۹	مقالات داغ کشور اردن.....
۸۹	مقالات داغ کشور سوریه.....
۸۹	مقالات داغ کشور سودان.....
۹۰	مقالات داغ کشور مراکش.....
	موضوع مقالات داغ کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد
۹۰ پایگاه ESI.....

فصل چهارم: مجلات هدف مقالات پراستناد و داغ کشورهای برتر عربی

۹۳ در پایگاه ESI
۹۳ مقدمه
۹۴ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور مصر
۹۷ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور عربستان سعودی
۹۹ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور تونس
۱۰۰ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور الجزایر
۱۰۲ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور اردن
۱۰۳ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور کویت
۱۰۴ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی
۱۰۵ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور لبنان
۱۰۷ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور عمان
۱۰۸ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور سوریه
۱۰۹ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور سودان
۱۰۹ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور قطر
۱۱۰ مجلات هدف مقالات پراستناد کشور چاد
۱۱۱ مجلات هدف مقالات داغ کشور مصر
۱۱۱ مجلات هدف مقالات داغ کشور عربستان سعودی
۱۱۲ مجلات هدف مقالات داغ کشور تونس
۱۱۲ مجلات هدف مقالات داغ کشور الجزایر
۱۱۳ مجلات هدف مقالات داغ کشور اردن
۱۱۳ مجلات هدف مقالات داغ کشور سوریه
۱۱۴ مجلات هدف مقالات داغ کشور سودان

فصل پنجم: وضعیت علمی ۱۶ کشور برتر عربی در رشته‌های موضوعی

۱۱۵ ۲۲گانه در پایگاه ESI در دوره‌های ۵ ساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶
۱۱۵ مقدمه
۱۱۶ رشته اقتصاد و بازرگانی

صفحه	عنوان
۱۱۷	رشته ایمنی شناسی.....
۱۱۹	رشته پزشکی بالینی.....
۱۲۰	رشته داورشناسی و سم شناسی.....
۱۲۲	رشته روانپزشکی و روانشناسی.....
۱۲۴	رشته ریاضیات.....
۱۲۵	رشته زیست شناسی و بیوشیمی.....
۱۲۷	رشته زیست شناسی ملکولی و ژنتیک.....
۱۲۸	رشته شیمی.....
۱۳۰	رشته علوم اجتماعی.....
۱۳۱	رشته علوم اعصاب و رفتار.....
۱۳۳	رشته علوم بین رشته‌ای.....
۱۳۵	رشته علوم رایانه.....
۱۳۷	رشته علوم زمین.....
۱۳۸	رشته علوم فضا.....
۱۴۰	رشته علوم کشاورزی.....
۱۴۲	رشته علوم گیاهی و جانوری.....
۱۴۳	رشته علم مواد.....
۱۴۵	رشته فنی و مهندسی.....
۱۴۷	رشته فیزیک.....
۱۴۹	رشته محیط زیست و بوم شناسی.....
۱۵۱	رشته میکروبیولوژی.....
۱۵۳	نتیجه گیری.....
۱۵۶	منابع و مآخذ.....

فهرست جدول‌ها و نمودارها

صفحه	عنوان
۸	جدول ۱-۱: ۱۶ کشور پیشگام عربی از نظر تعداد مقالات تولید شده در کلیه حوزه‌ها.....
۱۰	جدول ۱-۲: ۱۶ کشور عربی جهان از نظر تعداد استنادهای تخصیص یافته به مقالات.....
۱۴	جدول ۱-۲: وضعیت علمی کشور مصر در ۲۲ رشته موضوعی پایگاه ESI.....
۱۷	جدول ۲-۲: وضعیت علمی کشور عربستان سعودی در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۲۰	جدول ۳-۲: وضعیت علمی کشور مراکش در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۲۲	جدول ۴-۲: وضعیت علمی کشور تونس در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۲۴	جدول ۵-۲: وضعیت علمی کشور الجزایر در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۲۶	جدول ۶-۲: وضعیت علمی کشور لبنان در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۲۸	جدول ۷-۲: وضعیت علمی کشور اردن در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۲۹	جدول ۸-۲: وضعیت علمی کشور کویت در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۳۱	جدول ۹-۲: وضعیت علمی کشور امارات متحده عربی در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI..
۳۴	جدول ۱۰-۲: وضعیت علمی کشور عمان در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۳۶	جدول ۱۱-۲: وضعیت علمی کشور سوریه در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۳۸	جدول ۱۲-۲: وضعیت علمی کشور سودان در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۳۹	جدول ۱۳-۲: وضعیت علمی کشور قطر در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۴۰	جدول ۱۴-۲: وضعیت علمی کشور عراق در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۴۲	جدول ۱۵-۲: وضعیت علمی کشور لیبی در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI.....
۴۳	جدول ۱۶-۲: وضعیت علمی کشور چاد در ۲۲ رشته موضوعی پایگاه ESI.....
۴۴	جدول ۱۷-۲: وضعیت حوزه‌ی اقتصاد و بازرگانی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI.....
۴۵	جدول ۱۸-۲: وضعیت حوزه‌ی ایمنی‌شناسی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI
۴۶	جدول ۱۹-۲: وضعیت حوزه‌ی پزشکی بالینی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI.....
۴۸	جدول ۲۰-۲: وضعیت حوزه‌ی داروشناسی و سم‌شناسی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI.....
۴۹	جدول ۲۱-۲: وضعیت حوزه‌ی روانپزشکی و روانشناسی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI.....

صفحه	عنوان
۵۰	جدول ۲-۲۲: وضعیت حوزه‌ی ریاضیات در میان کشورهای عربی راه - یافته به پایگاه ESI
۵۱	جدول ۲-۲۳: وضعیت حوزه‌ی زیست‌شناسی و بیوشیمی در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۵۳	جدول ۲-۲۴: وضعیت حوزه‌ی زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۵۴	جدول ۲-۲۵: وضعیت حوزه‌ی شیمی در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۵۵	جدول ۲-۲۶: وضعیت حوزه‌ی علوم اجتماعی در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۵۶	جدول ۲-۲۷: وضعیت حوزه‌ی علوم اعصاب و رفتار در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۵۸	جدول ۲-۲۸: وضعیت حوزه‌ی علوم بین رشته‌ای در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۵۹	جدول ۲-۲۹: وضعیت حوزه‌ی علوم رایانه در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI
۶۰	جدول ۲-۳۰: وضعیت حوزه‌ی علوم زمین در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI
۶۱	جدول ۲-۳۱: وضعیت حوزه‌ی علوم فضا در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI..
۶۲	جدول ۲-۳۲: وضعیت حوزه‌ی علوم کشاورزی در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۶۳	جدول ۲-۳۳: وضعیت حوزه‌ی علوم گیاهی و جانوری در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۶۵	جدول ۲-۳۴: وضعیت حوزه‌ی علم مواد در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI...
۶۶	جدول ۲-۳۵: وضعیت حوزه‌ی فنی و مهندسی در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۶۷	جدول ۲-۳۶: وضعیت حوزه‌ی فیزیک در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۶۹	جدول ۲-۳۷: وضعیت حوزه‌ی محیط‌زیست و بوم‌شناسی در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۷۰	جدول ۲-۳۸: وضعیت حوزه‌ی میکروبیولوژی در میان کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI.....
۷۱	جدول ۳-۱: تعداد مقالات پراستناد کشورهای برتر عربی.....
۷۳	جدول ۳-۲: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور مصر.....

صفحه	عنوان
۷۴	جدول ۳-۳: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور عربستان سعودی
۷۵	جدول ۳-۴: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی
۷۶	جدول ۳-۵: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور تونس
۷۷	جدول ۳-۶: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور لبنان
۷۸	جدول ۳-۷: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور الجزایر
۷۹	جدول ۳-۸: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور اردن
۸۰	جدول ۳-۹: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور کویت
۸۰	جدول ۳-۱۰: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور سوریه ..
۸۱	جدول ۳-۱۱: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور عمان
۸۱	جدول ۳-۱۲: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور قطر
۸۲	جدول ۳-۱۳: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور سودان
۸۳	جدول ۳-۱۴: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور چاد
۸۵	جدول ۳-۱۵: وضعیت مقالات پراستناد کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI به تفکیک هر حوزه موضوعی
۸۷	جدول ۳-۱۶: تعداد مقالات داغ کشورهای عربی نمایه شده در پایگاه ESI
۸۷	جدول ۳-۱۷: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور عربستان سعودی
۸۸	جدول ۳-۱۸: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور تونس
۸۸	جدول ۳-۱۹: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور مصر
۸۸	جدول ۳-۲۰: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور الجزایر
۸۹	جدول ۳-۲۱: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور اردن
۸۹	جدول ۳-۲۲: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور سوریه
۸۹	جدول ۳-۲۳: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور سودان
۹۰	جدول ۳-۲۴: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور مراکش
۹۰	جدول ۳-۲۵: وضعیت مقالات داغ کشورهای عربی راه-یافته به پایگاه ESI به تفکیک هر حوزه موضوعی

صفحه	عنوان
۹۳	جدول ۴-۱: شمای کلی از تعداد مقالات، مقالات پراستناد و داغ و رتبه هر کشور در دنیا.....
۹۵	جدول ۴-۲: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور مصر
۹۷	جدول ۴-۳: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور عربستان سعودی
۹۹	جدول ۴-۴: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور تونس
۱۰۱	جدول ۴-۵: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور الجزایر
۱۰۲	جدول ۴-۶: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور اردن
۱۰۳	جدول ۴-۷: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور کویت
۱۰۴	جدول ۴-۸: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی
۱۰۶	جدول ۴-۹: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور لبنان
۱۰۷	جدول ۴-۱۰: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور عمان
۱۰۸	جدول ۴-۱۱: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور سوریه
۱۰۹	جدول ۴-۱۲: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور سودان
۱۱۰	جدول ۴-۱۳: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور قطر
۱۱۱	جدول ۴-۱۴: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور چاد
۱۱۱	جدول ۴-۱۵: مجلات هدف مقالات داغ کشور مصر
۱۱۲	جدول ۴-۱۶: مجلات هدف مقالات داغ کشور عربستان سعودی
۱۱۲	جدول ۴-۱۷: مجلات هدف مقالات داغ کشور تونس
۱۱۳	جدول ۴-۱۸: مجلات هدف مقالات داغ کشور الجزایر
۱۱۳	جدول ۴-۱۹: مجلات هدف مقالات داغ کشور اردن
۱۱۳	جدول ۴-۲۰: مجلات هدف مقالات داغ کشور سوریه
۱۱۴	جدول ۴-۲۱: مجلات هدف مقالات داغ کشور سودان
۱۱۶	جدول ۵-۱: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی اقتصاد و بازرگانی در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶
۱۱۸	جدول ۵-۲: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی ایمنی‌شناسی در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶
۱۱۹	جدول ۵-۳: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی پزشکی بالینی در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

صفحه	عنوان
۱۲۱	جدول ۴-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی داورشناسی و سم‌شناسی در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۲۲	جدول ۵-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی روانپزشکی و روانشناسی در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۲۴	جدول ۶-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی ریاضیات در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۲۶	جدول ۷-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی زیست‌شناسی و بیوشیمی در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۲۷	جدول ۸-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۲۹	جدول ۹-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی شیمی در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۳۰	جدول ۱۰-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم اجتماعی در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۳۲	جدول ۱۱-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم اعصاب و رفتار دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۳۴	جدول ۱۲-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم بین‌رشته‌ای دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۳۵	جدول ۱۳-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم رایانه دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۳۷	جدول ۱۴-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم زمین دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۳۹	جدول ۱۵-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم فضا دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۴۱	جدول ۱۶-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم کشاورزی دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۴۲	جدول ۱۷-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم گیاهی و جانوری دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....

صفحه	عنوان
۱۴۴	جدول ۵-۱۸: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علم مواد دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۴۶	جدول ۵-۱۹: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی فنی و مهندسی دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۴۸	جدول ۵-۲۰: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی فیزیک دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۵۰	جدول ۵-۲۱: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی محیط‌زیست و بوم‌شناسی دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۵۱	جدول ۵-۲۲: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی میکروبیولوژی دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶.....
۱۵۳	جدول ۵-۲۳: میانگین ضریب‌تاثیر مجلات هدف مقالات پراستناد کشورهای عربی.....
۱۵۵	جدول ۵-۲۴: تعداد مقالات پراستناد تولید شده توسط نویسندگان پایتخت‌نشین.....
۹	نمودار ۱-۱: تولیدات ۱۶ کشور عربی در پایگاه ESI.....
۱۱	نمودار ۱-۲: استنادهای صورت گرفته به مقالات ۱۶ کشور عربی در پایگاه ESI.....

پیشگفتار

پایگاه طلایه‌داران علم^۱ در واقع یک مجموعه منحصر به فرد در میان کلیه پایگاه‌های مؤسسه اطلاعات علمی می‌باشد. بر اساس حد آستانه‌های استنادی تعیین شده در هر حوزه موضوعی و مجموع حوزه‌ها، پس از محاسبه تعداد استنادها، حد بالای ۱ درصد دانشمندان و مؤسسات و حد بالای ۵۰ درصد کشورها و نشریات به این پایگاه راه یافته‌اند. بدین معنی که پس از محاسبه تعداد استنادها در هر حوزه موضوعی در صورتی که مؤسسه یا دانشمندی جزء برترین‌های ۱ درصد دنیا باشد، در این پایگاه نمایه می‌گردد. همچنین ۵۰ درصد بالایی یا نیمه برتر نشریات و کشورهای تولیدکننده علم در سطح دنیا که بیشترین میزان استنادها را نیز به خود اختصاص داده‌اند، در این پایگاه نمایه‌سازی می‌شوند. طلایه‌داران علم به بررسی هریک از موارد ذکر شده در ۲۲ حوزه موضوعی تعریف شده در پایگاه و همچنین کلیه حوزه‌ها تحت عنوان All Fields می‌پردازد. ۲۲ حوزه موضوعی تعریف شده در پایگاه ESI عبارتند از: علوم کشاورزی، زیست‌شناسی و بیوشیمی، شیمی، پزشکی بالینی، علوم رایانه، اقتصاد و بازرگانی، فنی و مهندسی، محیط زیست و بوم‌شناسی، علوم زمین، ایمنی‌شناسی، علم مواد، ریاضیات، میکروبیولوژی، زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک، علوم بین‌حوزه‌ای، علوم اعصاب و رفتار، داروشناسی و سم‌شناسی، فیزیک، علوم گیاهی و جانوری، روانپزشکی و روانشناسی، علوم اجتماعی و علوم فضا.

در این نوشتار تلاش گردیده است تا با استفاده از داده‌های موجود در پایگاه طلایه‌داران علم، تهیه شده در مؤسسه اطلاعات علمی، در فاصله سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰، به بررسی و تحلیل وضعیت ۱۶ کشور برتر علمی عربی پرداخته شود. اطلاعات پژوهش حاضر تولیدات علمی و استنادها را در بین سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۰ دربرمی‌گیرد. به منظور دستیابی به جدیدترین داده‌های پایگاه ESI، داده‌های این پژوهش در دی‌ماه ۱۳۸۹ روزآمد گردید. البته باید توجه داشت که پس از هر بار روزآمدسازی پایگاه ESI، اعداد و ارقام اندکی تغییر می‌یابند که این امر بدیهی می‌باشد، اما تغییر چندانی در فهرست کشورهای برتر علمی جهان ایجاد نمی‌گردد. لازم به ذکر است که در متن حاضر در بسیاری موارد به اختصار واژه ESI برای پایگاه طلایه‌داران علم مورد استفاده قرار گرفته است.

از آنجا که در پایگاه ESI مؤسسه اطلاعات علمی، ملاک انتخاب، حد آستانه‌های استنادی تعیین شده می‌باشد و به صورت پیش‌فرض کلیه اطلاعات راه یافته به این پایگاه بر اساس تعداد استنادها

۱. Essential Science Indicators (ESI)

رتبه‌بندی شده‌اند، لذا در این پژوهش پس از مشخص نمودن و تحلیل ۱۶ کشور برتر عربی تولید کننده مقالات، کشورهای برتر عربی از نظر تعداد استنادهای تعلق یافته به مقالات در مجموع ۲۲ حوزه موضوعی (کلیه حوزه‌ها)، به عنوان ۱۶ کشور برتر علمی عربی انتخاب شده و مورد بررسی و تجزیه و تحلیل‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

دکتر جعفر مهاد

پیشگفتار مولفان

کتاب پیش‌رو حاصل یافته‌های طرح پژوهشی «سنجش تولیدات علمی مؤثر کشورهای عربی عضو سازمان کنفرانس اسلامی در پایگاه ESI و تعیین جایگاه آنها در سطح بین‌المللی» است که با حمایت پایگاه استنادی علوم جهان اسلام به مرحله اجرا گذاشته شده است.

کتاب حاضر به بررسی وضعیت تولیدات علمی کشورهای عرب زبان عضو سازمان کنفرانس اسلامی^۱ در پایگاه ESI به لحاظ تعداد مقالات منتشر شده، تعداد استنادهای صورت گرفته و دریافت شده، وضعیت تولیدات علمی هر کشور در حوزه‌های موضوعی ۲۲ گانه و مقایسه آنها با یکدیگر می‌پردازد و مقالات پراستناد و داغ هر کشور را مورد بررسی قرار می‌دهد.

از ۵۷ کشور اسلامی عضو سازمان کنفرانس اسلامی (OIC)، تعداد ۲۳ کشور، زبان یا نوشتار عربی دارند و از این میان تعداد ۱۶ کشور موفق به کسب حد آستانه استنادی لازم برای ورود به ESI شده‌اند، که نام آنها به شرح زیر است: ۱. الجزیره، ۲. چاد، ۳. مصر، ۴. عراق، ۵. اردن، ۶. کویت، ۷. لبنان، ۸. لیبی، ۹. مراکش، ۱۰. عمان، ۱۱. قطر، ۱۲. عربستان، ۱۳. سودان، ۱۴. سوریه، ۱۵. تونس و ۱۶. امارات متحده عربی.

بررسی کشورهای عربی زبان عضو سازمان کنفرانس اسلامی (OIC) که موفق به کسب حد آستانه استنادی لازم برای ورود به ESI شده‌اند، گام موثری در جهت ارتقا و جبهه علمی این سازمان و به ویژه کشورهای عربی عضو آن خواهد بود. بعلاوه آگاهی از برترین تولیدات علمی و مقالات داغ آنها، بیانگر قدرت انتشارات علمی کشورهای عربی و مهر تاییدی بر استفاده دانشمندان سایر کشورها از این اطلاعات است. تفکیک تولیدات علمی آنها در حوزه‌های موضوعی ۲۲ گانه مورد پذیرش در ESI، روشنگر نقاط قوت و ضعف علمی کشورهای عربی است و می‌تواند آنها را در بهبود و تقویت رشته‌های مورد بررسی و سیاست‌گذاران پژوهشی را در امر برنامه‌ریزی یاری رساند.

تاکنون تحقیقات متنوعی در حوزه علم‌سنجی در سطح کشور انجام گرفته است، اما طلایه داران علم به گونه‌ای تا به حال دست نخورده مانده است. این بدان مفهوم است که تحقیقات علم‌سنجی نادری در سطح کشور مبتنی بر پایگاه طلایه داران علم صورت گرفته است. طلایه داران علم در واقع یک مجموعه منحصر بفرد در میان کلیه پایگاه‌های مؤسسه تامسون روپترز می‌باشد که در آن مؤثرترین تولیدات علمی

^۱ Organisation of Islamic Conference (OIC)

نمایه‌سازی می‌شوند. بدین ترتیب نیمه برتر کشورهای تولیدکننده علم در سطح دنیا که همچنین بیشترین میزان استنادها را نیز به خود اختصاص داده‌اند در این پایگاه نمایه‌سازی می‌شوند. به همین صورت تنها مقالاتی که از حد معینی از استنادها برخوردارند در این پایگاه شمارش می‌گردند. در مورد مؤسسات و دانشمندان فقط ۱٪ برتر آنها در این پایگاه نمایه‌سازی می‌گردد. همان‌گونه که ذکر شد تحقیقاتی از دسته پژوهش حاضر که مبتنی بر این پایگاه صورت گرفته باشند بسیار اندکند. از جمله این موارد می‌توان به مورد زیر اشاره کرد:

آلیک^۲ (۲۰۰۳) پژوهشی با عنوان «کیفیت دانش در کشورهای استونی، لتونی و لیتوانی بعد از اولین دهه استقلال آن‌ها» انجام داد. یافته‌های این پژوهش نشان داد در سال ۲۰۰۱ کشور استونی با ۴۰۴ مدرک منتشر شده در هر یک میلیون نفر جمعیت در جایگاه بالاتری نسبت به کشور لتونی با ۱۶۶ مدرک و کشور لیتوانی با ۱۳۶ مدرک قرار گرفته است. همچنین بر اساس داده‌های پایگاه ESI تولیدات دانشمندان کشور استونی بیش‌ترین ضریب تأثیر ۴/۴۲۹ را داشته‌اند و بیش‌ترین استنادها را با میانگین ۲۲/۲۷۴ به خود اختصاص داده‌اند. به طور کلی نتایج نشان داد که کشور استونی به نسبت کشورهای لتونی و لیتوانی در موقعیت بهتری قرار دارد.

ساجبوک^۳ و همکاران (۲۰۰۷) پژوهشی با عنوان «شاخص هرش^۴ کشورها بر اساس داده‌های پایگاه ESI» انجام دادند. در این پژوهش علی‌رغم عدم وجود گزینه‌ای مشخص در پایگاه ESI برای تعیین شاخص هرش، پژوهشگران با استفاده از بخش مقاله‌های پراستناد و به صورت غیرمستقیم، مقدار تقریبی شاخص هرش را مشخص کردند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که از میان ۴۰ کشور مورد بررسی، آمریکا در تمام رشته‌ها در جایگاه اول قرار دارد. انگلستان در ۱۷ رشته در جایگاه دوم قرار دارد و آلمان در ۳ رشته شیمی، فیزیک و علم مواد رتبه دوم را دارد و ژاپن در رشته ایمن‌شناسی صاحب جایگاه دوم جهان است. همچنین کشور آلمان در ۱۲ رشته، کانادا در ۴ رشته، ژاپن در ۳ رشته و فرانسه و هلند در یک رشته رتبه سوم را کسب کرده‌اند.

ولایتی (۱۳۸۷) همکاری علمی ایران با کشورهای همجوار را طی سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۷ مورد بررسی قرار داده است. یافته‌های پژوهش وی نشان داد که بیش‌ترین همکاری‌های علمی ایران در میان کشورهای همجوار در تألیف مقاله با کشورهای روسیه، ترکیه، و پاکستان بوده است. بیش‌ترین این همکاری‌ها در حوزه‌های موضوعی فیزیک، زیست‌شناسی، و شیمی صورت گرفته است. مقاله‌های

۲ Allik

۳ Csajbok

۴ H-Index

مشترک در مجله‌هایی منتشر شده‌اند که دارای ضریب تاثیر بالایی هستند. میزان همکاری‌های علمی در این بازه زمانی از سیر صعودی برخوردار بوده است. همچنین دانشگاه‌های شهید بهشتی، صنعتی شریف، و تبریز از میان سایر دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور، دارای بیش‌ترین همکاری با کشورهای مجاور بوده‌اند.

مهراد و گزنی (۱۳۸۶) کتاب طلایه‌داران علم ایران را تهیه کرده‌اند که در آن به بررسی وضعیت تولیدات علمی ایران بر حسب رشته‌های موضوعی ۲۲گانه پرداخته شده است. این کتاب بر اساس مؤثرترین تولیدات علمی جهان (ESI) تولید شده است.

مهراد و بینش (۱۳۸۷) در کتاب خود به بررسی وضعیت تولیدات علمی ۲۰ کشور برتر دنیا پرداخته و اشاره کرده است که در بخش تولیدات علمی به ترتیب کشورهای آمریکا، ژاپن و آلمان و در بخش استنادات تخصیص یافته به مقالات، کشورهای آمریکا، آلمان و انگلستان موفق به کسب رتبه‌های اول تا سوم در میان این ۲۰ کشور شده‌اند.

یافته‌های مقاله قانع و رحیمی (۱۳۸۸) با عنوان «تولید علم کشورهای اسلامی عضو OIC در حوزه علوم اجتماعی» نشان داد که از نظر تولیدات علمی کشورهای ترکیه، ایران، مالزی و نیجریه به ترتیب در رده‌های اول تا چهارم قرار دارند و به لحاظ تعداد استنادهای دریافتی به استثنای کشور مالزی، سه کشور مذکور رتبه خود را حفظ نموده و کشور اندونزی در جایگاه سوم قرار دارد.

این کتاب با پاسخگویی به سوالاتی از قبیل برترین کشور عربی به لحاظ تولید علم کدام است؟ تولیدات آنها در کدام رشته‌ها قوی و در کدام یک ضعیف‌تر است؟ این کشورها چه سهمی از نشریات JCR را به خود اختصاص داده‌اند؟ دانشگاه‌های فعال این کشورها کدامند؟ و ... ضمن روشن کردن وضعیت تولیدات علمی این کشورها، ضرورت و اهمیت پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ISC را بیش از پیش نمایان می‌سازد و به دلیل ثبت اطلاعات به زبان عربی در پایگاه مذکور، با احتساب تولیدات علمی این کشورها در هر دو پایگاه ISI و ISC میزان تولیدات علمی کشورهای عربی دوچندان می‌گردد و در نتیجه رتبه آنان به لحاظ تولید علم در سطح جهان ارتقا خواهد یافت.

در پایان مولفان بر خود فرض می‌دانند، از حمایت‌های بی‌دریغ استاد فرزانه جناب آقای دکتر مهراد، و مشاوره علمی سرکار خانم مژگان بینش، تشکر و قدردانی نمایند.

رحیمی - علی‌نژاد

مهر ۱۳۹۰

فصل اول

کشورهای برتر علمی عربی

مقدمه

در فاصله فوریه ۲۰۰۰ تا می ۲۰۱۰، در مجموع حوزه‌ها (All Fields)، تعداد ۱۴۸ کشور به پایگاه طلایه‌داران علم مؤسسه اطلاعات علمی راه یافته‌اند. از این میان، ۴۷ کشور متعلق به قاره اروپا، ۳۷ کشور مربوط به قاره آسیا، ۳۴ کشور متعلق به آفریقا، ۲۳ کشور متعلق به قاره آمریکا و ۷ کشور مربوط به اقیانوسیه می‌باشند. بنابراین ۲۵ درصد از کشورهای راه یافته به پایگاه ESI از قاره آسیا می‌باشند. در مجموع ۱۶ کشور از ۱۴۸ کشور راه یافته به ESI کشورهای عرب زبان هستند. بررسی کشورهای عربی می‌تواند از دو جنبه صورت پذیرد: (۱) مقایسه کشورهای عربی با یکدیگر (۲) مقایسه علمی کشورهای عربی در سطح جهانی. در پژوهش حاضر ۱۶ کشور عربی در حوزه‌های مختلف موضوعی و مجموع حوزه‌ها، در مقایسه با یکدیگر و در سطح جهانی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته‌اند.

۱۶ کشور پیشگام عربی دنیا از نظر تعداد مقالات تولید شده

در جدول ۱-۱، ۱۶ کشور پیشگام عربی از نظر تعداد مقالات تولید شده در کلیه حوزه‌ها نشان داده

شده‌اند.

جدول ۱-۱: ۱۶ کشور پیشگام عربی از نظر تعداد مقالات تولید شده در کلیه حوزه‌ها

رتبه	نام کشور	تعداد مقالات	درصد از کل مقالات ۱۶ کشور عربی	درصد از کل مقالات دنیا	رتبه در دنیا
۱	مصر	۳۰۶۷۵	۲۸/۷۱	۰/۲۷	۴۱
۲	عربستان سعودی	۱۵۱۹۸	۱۴/۲۳	۰/۱۴	۵۱
۳	تونس	۱۲۰۸۹	۱۱/۳۲	۰/۱۱	۵۳
۴	مراکش	۱۰۳۵۹	۹/۷	۰/۰۹	۵۷
۵	الجزایر	۷۸۸۶	۷/۳۸	۰/۰۷	۶۱
۶	اردن	۶۶۹۷	۶/۲۹	۰/۰۶	۶۴
۷	کویت	۵۴۸۵	۵/۱۳	۰/۰۵	۷۰
۸	امارات متحده عربی	۵۲۸۹	۴/۹۵	۰/۰۵	۷۱
۹	لبنان	۴۵۹۶	۴/۳	۰/۰۴	۷۳
۱۰	عمان	۲۷۴۱	۲/۵۶	۰/۰۲	۸۸
۱۱	سوریه	۱۵۱۱	۱/۴۱	۰/۰۱	۱۰۰
۱۲	سودان	۱۱۸۰	۱/۱	۰/۰۱	۱۱۰
۱۳	قطر	۱۱۴۸	۱/۰۷	۰/۰۱	۱۱۱
۱۴	عراق	۱۰۹۶	۱/۰۳	۰/۰۱	۱۱۲
۱۵	لیبی	۷۴۶	۰/۶۹	۰/۰۱	۱۱۸
۱۶	چاد	۱۳۴	۰/۱۳	۰/۰۰۱	۱۴۷
-	جمع	۱۰۶۸۳۰	۱۰۰	درصد ۱-۹۵۱	-

طبق آمار بدست آمده از پایگاه ESI در فاصله فوریه ۲۰۰۰ تا می ۲۰۱۰، تعداد ۱۱۱۸۵۷۹۱ مقاله در

این پایگاه نمایه شده که تعداد ۱۰۶۸۳۰ مقاله‌ی آن به ۱۶ کشور عربی اختصاص دارد.

چنانچه در جدول ۱-۱ مشاهده می‌گردد، از مجموع ۱۶ کشور عربی مورد بررسی، ۷ کشور متعلق

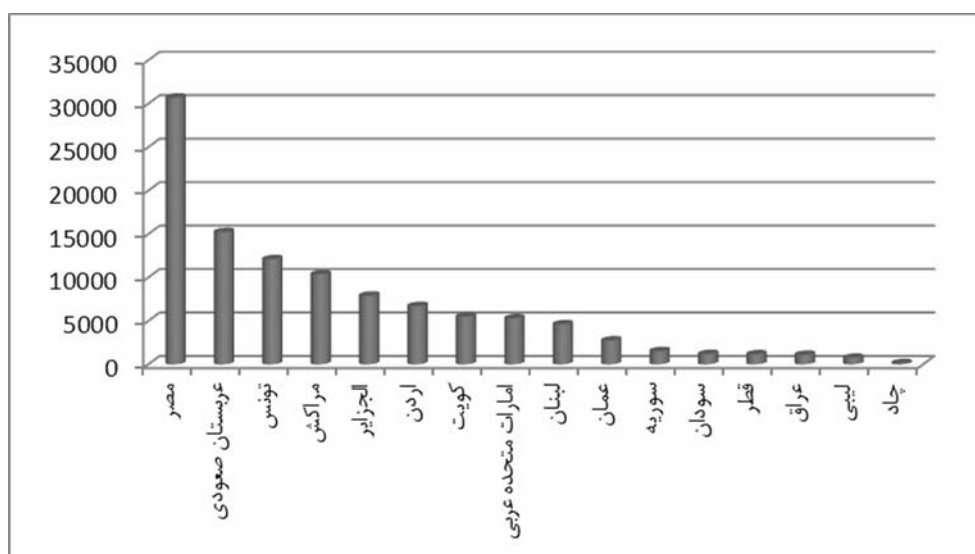
به قاره آفریقا و ۹ کشور متعلق به قاره آسیا می‌باشند. در این میان مصر با تولید ۳۰۶۷۵ مقاله، رتبه

نخست تولید مقالات کشورهای عربی را به خود اختصاص داده است. عربستان سعودی با دارا بودن

۱۵۱۹۸ مقاله در رتبه دوم این جدول جای گرفته است. پس از این دو کشور، کشورهای تونس، مراکش

و الجزایر به ترتیب با دارا بودن ۱۲۰۸۹، ۱۰۳۵۹ و ۷۸۸۶ مقاله، در جایگاه سوم تا پنجم قرار گرفته‌اند.

چنانچه در این قسمت مشاهده می‌گردد، از تعداد ۱۱۱۸۵۷۹۱ مقاله تولید شده توسط کشورهای راه یافته به ESI، ۱۶ کشور عربی مورد بررسی تنها کمتر از یک درصد از مقالات را تولید کرده‌اند که در مقایسه با تولیدات کشورهای آسیایی چون ژاپن، چین، روسیه، هند و کره جنوبی که جزء ۲۰ کشور برتر دنیا به لحاظ تولیدات علمی هستند (مهرداد، بینش، ۱۳۸۸)، و معادل ۲،۱۳۶،۳۰۶ مقاله تولید کرده‌اند، بسیار ناچیز است. در این بین فاصله تولیدات کشور مصر و عربستان سعودی و به همین ترتیب با سایر کشورهای پایین‌تر، نسبتاً زیاد است (نمودار ۱-۱).

نمودار ۱-۱: تولیدات ۱۶ کشور عربی در پایگاه ESI

این یافته با یافته‌های مهرداد و بینش (۱۳۸۸) در کتاب بررسی وضعیت تولیدات علمی ۲۰ کشور برتر دنیا هم‌خوانی دارد. چراکه بر اساس یافته‌های آن‌ها ۲۰ کشور مورد بررسی ۸۴/۱۷ درصد از کل مقالات دنیا را تولید کرده‌اند و در این میان، پنج کشور آمریکا، ژاپن، آلمان، انگلستان و چین تولید حدود ۵۱ درصد از مقالات دنیا را به نام خود ثبت نموده‌اند. در نتیجه ۱۲۸ کشور باقیمانده صرفاً کمتر از ۱۶ درصد از تولیدات را منتشر کرده‌اند یعنی به طور میانگین هر هشت کشور معادل ۱ درصد از مقالات دنیا را تولید کرده‌اند. با این وجود ۱۶ کشور عربی راه یافته به ESI با توضیحات ارائه شده حتی قادر به تولید ۲ درصد از مقالات دنیا نبوده‌اند.

۱۶ کشور پیشگام عربی دنیا از نظر تعداد استنادها

در جدول ۱-۲، ۱۶ کشور عربی جهان از نظر تعداد استنادهای تعلق یافته به مقالاتشان در مجموع

حوزه‌ها، قابل مشاهده می‌باشند.

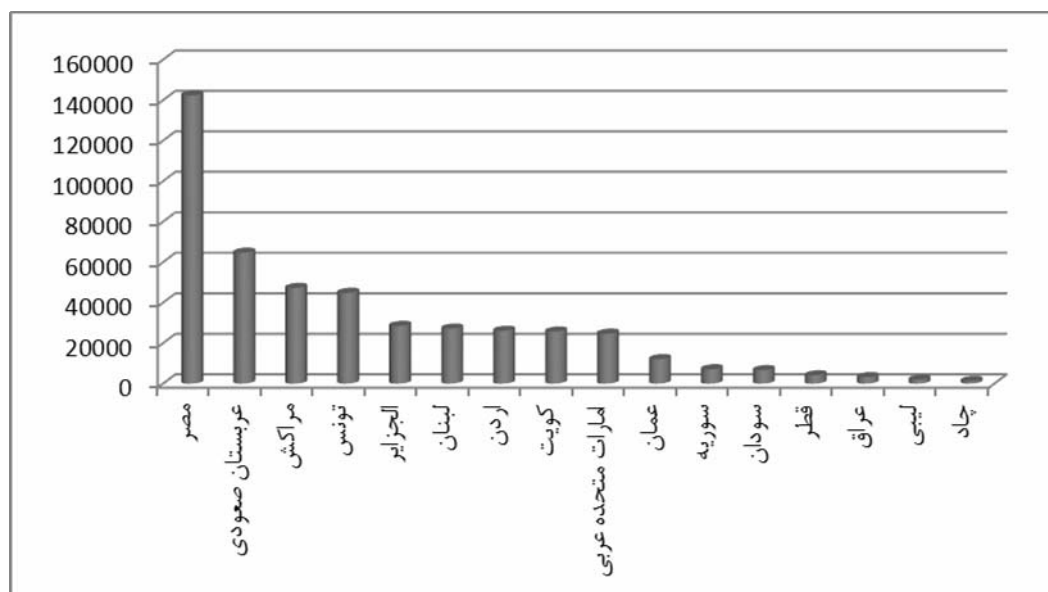
جدول ۱-۲: ۱۶ کشور عربی جهان از نظر تعداد استنادهای تخصیص یافته به مقالات

رتبه	نام کشور	تعداد استنادات	درصد از کل استنادهای ۱۶ کشور	درصد از کل استنادهای دنیا	رتبه در دنیا
۱	مصر	۱۴۲۳۲۰	۳۰/۴۴	۰/۱۲	۴۴
۲	عربستان سعودی	۶۴۶۷۹	۱۳/۸۴	۰/۰۵	۵۵
۳	مراکش	۴۷۲۱۹	۱۰/۱	۰/۰۴	۵۸
۴	تونس	۴۴۸۵۲	۹/۶	۰/۰۴	۶۰
۵	الجزایر	۲۸۵۱۱	۶/۱	۰/۰۲	۷۲
۶	لبنان	۲۷۱۷۶	۵/۸۱	۰/۰۲	۷۶
۷	اردن	۲۶۰۶۰	۵/۵۶	۰/۰۲	۷۸
۸	کویت	۲۵۷۰۲	۵/۵	۰/۰۲	۷۹
۹	امارات متحده عربی	۲۴۶۵۵	۵/۲۷	۰/۰۲	۸۰
۱۰	عمان	۱۲۰۷۱	۲/۵۸	۰/۰۱	۹۵
۱۱	سوریه	۷۰۷۰	۱/۵	۰/۰۰۶	۱۰۹
۱۲	سودان	۶۶۵۸	۱/۴	۰/۰۰۵	۱۱۲
۱۳	قطر	۴۰۸۳	۰/۹	۰/۰۰۳	۱۳۰
۱۴	عراق	۳۱۸۵	۰/۷	۰/۰۰۳	۱۳۳
۱۵	لیبی	۱۹۶۶	۰/۴	۰/۰۰۲	۱۴۵
۱۶	چاد	۱۲۷۵	۰/۳	۰/۰۰۱	۱۴۷
	جمع	۴۶۷۴۸۲	۱۰۰	۰/۳۸	-

طبق آمار بدست آمده از پایگاه ESI در فاصله فوریه ۲۰۰۰ تا می ۲۰۱۰، تعداد ۱۲۳۸۷۹۲۸۸ استناد به کل مقالات دنیا تخصیص یافته است که از این تعداد، ۴۶۷۴۸۲ استناد به ۱۶ کشور عربی راه یافته به پایگاه ESI صورت گرفته است.

چنانچه در جدول ۱-۲ مشاهده می‌شود، کشور مصر با دریافت بیش از ۳۰ درصد از استنادهای صورت گرفته به مقالات کشورهای عربی وارد شده با پایگاه ESI در صدر این کشورها و با فاصله زیاد نسبت به سایرین قرار دارد. همچنین ۵ کشور مصر، عربستان، تونس، مراکش و الجزایر بیش از ۷۰ درصد از کل استنادهای صورت گرفته به مقالات کشورهای عربی را دریافت کرده‌اند و ۱۱ کشور باقیمانده

کمتر از ۳۰ درصد از استنادها را دریافت نموده‌اند. در خصوص رتبه هر یک از کشورها در مقایسه با میزان تولید مقالات آن‌ها ۵ کشور مصر، عربستان، تونس، مراکش و الجزایر مجدداً رتبه‌های اول تا پنجم را به خود اختصاص داده‌اند، با این تفاوت که کشور مراکش یک پله نسبت به تونس رشد داشته و در مقام سوم جای گرفته است. کشور لبنان نیز با ۳ پله صعود در مقام ششم جدول استنادها قرار گرفته است.

نمودار ۱-۲: استنادهای صورت گرفته به مقالات ۱۶ کشور عربی در پایگاه ESI

مقایسه استنادهای صورت گرفته به مقالات کشورهای عربی نسبت به کل دنیا، از عدم ارجاع، عدم مطالعه این مقالات توسط هم‌تایان نویسندگان در کشورهای مورد بررسی و یا عدم کیفیت مقالات این کشورها حکایت می‌کند؛ به نحوی که این ۱۶ کشور صرفاً کمتر از ۴ دهم درصد (۰/۴ درصد) از کل استنادهای دنیا را به خود اختصاص داده‌اند که رقم بسیار ناچیزی است. یافته‌های مه‌راد و بینش (۱۳۸۸) نشان داد که ۲۰ کشور برتر دنیا بیش از ۸۹ درصد از کل استنادهای دنیا را در مجموع حوزه‌ها به خود اختصاص داده‌اند؛ به عبارت دیگر ۱۲۸ کشور باقیمانده کمتر از ۱۱ درصد از استنادها را دریافت داشته‌اند. سهم هر یک از ۱۲۸ کشور باقیمانده رقمی برابر با ۰/۰۹ درصد می‌شود که برای ۱۶ کشور عربی می‌بایست معادل ۱/۴ درصد باشد، در حالی که این رقم برای این کشورها صرفاً ۰/۴ درصد است.

فصل دوم

چشم‌انداز علمی ۱۶ کشور عربی در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

مقدمه

در فصل پیشین، ۱۶ کشور برتر عربی دنیا از نظر دو شاخص تعداد مقالات تولید شده و تعداد استنادهای تعلق یافته به مقالات مشخص گردید. همان‌طور که در فصل قبل نیز اشاره شد، از آن‌جا که ملاک رتبه‌بندی در پایگاه ESI، تعداد استنادها در نظر گرفته شده است، در این پژوهش نیز تعداد استنادها به عنوان ملاک رتبه‌بندی ۱۶ کشور برتر علمی جهان مورد استفاده قرار گرفته است. لذا در این فصل و فصول دیگر این کتاب ۱۶ کشور: مصر، عربستان سعودی، مراکش، تونس، الجزایر، لبنان، اردن، کویت، امارات متحده عربی، عمان، سوریه، سودان، قطر، عراق، لیبی، چاد مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهند گرفت.

در این فصل ابتدا به بررسی وضعیت علمی هر یک از ۱۶ کشور در ۲۲ حوزه موضوعی تعریف شده در پایگاه ESI پرداخته شده است و سپس در هر حوزه موضوعی وضعیت علمی هر کشور در میان ۱۶ کشور برتر عربی و همچنین در میان سایر کشورهای جهان مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. ترتیب حوزه‌ها در هر جدول بر اساس تعداد استنادها است.

مصر

مصر سرزمینی است در شمال شرقی قاره آفریقا که با مساحت ۱۰۰۱۴۴۹ کیلومتر مربع، بیست و هشتمین کشور بزرگ جهان محسوب می‌شود. در شمال مصر دریای مدیترانه و در شرق آن دریای سرخ قرار دارد. از سمت جنوب با سودان و از غرب با کشور لیبی همسایه است. از ناحیه صحرای سینا با

فلسطین نیز ارتباط دارد. این کشور از پرجمعیت‌ترین کشورهای آفریقایی و خاورمیانه است و اکثریت قریب به اتفاق جمعیت حدود ۷۵ میلیون نفری آن در کنار رود نیل زندگی می‌کنند. پایتخت مصر شهر قاهره است. حدود نیمی از جمعیت مصر شهرنشین هستند که بیشتر آنان در دو شهر بزرگ قاهره و اسکندریه و حومه آن‌ها زندگی می‌کنند. از دیگر شهرهای مهم آن می‌توان به اسوان، جیزه، فیوم و پرت سعید اشاره کرد. شهرهایی مانند سلوم، بردیا، سیدی برانی، مطروح و العلمین نیز به سبب وقایعی که طی جنگ جهانی دوم در آن‌ها به وقوع پیوست مشهور شده‌اند [مصر، دانشنامه رشد، ۱۳۸۹]. مصر از نظر سیاسی و فرهنگی یکی از مهمترین کشورها در جهان عرب و خاورمیانه است، بسیاری از اتباع مصر به ریاست سازمان‌های بین‌المللی ملی و منطقه‌ای رسیده‌اند و دانشگاه الازهر مهمترین مرکز مذهبی جهان اسلام در این کشور قرار دارد [مصر، دایره‌المعارف ویکیپدیا، ۱۳۸۹].

در جدول ۱-۲، وضعیت علمی کشور مصر در ۲۲ حوزه موضوعی تعریف شده در پایگاه ESI نشان داده شده است. چنانچه در این جدول مشاهده می‌گردد، کشور مصر از نظر تعداد مقالات در ۱۷ حوزه موضوعی و از نظر تعداد استنادها، در ۱۴ حوزه موضوعی، رتبه نخست را در میان ۱۶ کشور برتر عربی احراز نموده است. در جدول ۱-۲، تعداد مقالات و استنادهای کشور مصر در هر یک از ۲۲ حوزه موضوعی، درصد مقالات و استنادهای مصر در هر یک از حوزه‌های موضوعی از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور عربی و همچنین کل تولیدات علمی دنیا و رتبه‌های اختصاص یافته به مصر از نظر تعداد مقالات و استنادها در میان ۱۶ کشور عربی و همچنین در کل دنیا نمایش داده شده است.

جدول ۱-۲: وضعیت علمی کشور مصر در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها		
۳۸	۳۱	۰/۲۲	۰/۵۳	۱	۱	۳۹/۷۶	۴۱/۵۶	۳۰۷۴۱	۶۸۸۴	شیمی
۴۲	۴۳	۰/۰۹	۰/۱۹	۱	۲	۲۶/۹۴	۲۱/۳۰	۲۸۲۴۸	۴۴۸۲	پزشکی بالینی
۴۴	۳۷	۰/۱۶	۰/۳۰	۱	۱	۴۲/۱۹	۳۶/۲۶	۱۷۰۹۸	۳۳۶۹	فیزیک

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
استاندها	مقالات	استاندها	مقالات	استاندها	مقالات	استاندها	مقالات	استاندها	مقالات	
۳۴	۳۳	۰/۳۵	۰/۴۹	۱	۱	۳۲/۶۶	۲۸/۵۵	۱۴۲۱۱	۴۲۱۲	فنی و مهندسی
۳۵	۳۰	۰/۳۱	۰/۵۶	۱	۱	۴۲/۹۹	۴۳/۶۰	۹۹۳۶	۲۷۵۰	علم مواد
۳۲	۲۷	۰/۳۶	۰/۶۴	۱	۱	۴۶/۱۱	۴۶/۲۲	۸۴۹۶	۱۲۷۰	داروشناسی و سم‌شناسی
۴۵	۴۴	۰/۱۴	۰/۲۵	۱	۱	۳۴/۰۵	۳۰/۱۴	۶۸۵۲	۱۶۰۵	علوم گیاهی و جانوری
۴۹	۴۷	۰/۰۵	۰/۱۵	۱	۱	۲۶/۱۸	۲۸/۰۹	۵۲۳۲	۹۷۲	زیست‌شناسی و بیوشیمی
۴۵	۴۱	۰/۲۴	۰/۴۳	۱	۱	۲۸/۳۸	۳۱/۰۷	۳۵۴۴	۹۴۱	علوم کشاورزی
۴۴	۴۰	۰/۱۰	۰/۲۴	۱	۱	۲۵/۲۹	۲۸/۴۲	۳۴۲۷	۸۵۹	علوم زمین
۵۶	۴۳	۰/۰۹	۰/۲۳	۱	۱	۲۵/۶۳	۲۵/۳۶	۳۲۱۴	۷۰۴	محیط زیست و بوم‌شناسی
۵۱	۴۳	۰/۰۸	۰/۲۳	۱	۱	۳۳/۳۲	۳۷/۷۰	۲۳۸۴	۴۶۰	میکروبیولوژی
۵۸	۵۰	۰/۰۲	۰/۰۷	۴	۱	۹/۷۷	۱۸/۸۱	۱۸۸۳	۲۴۴	زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک
۴۷	۴۸	۰/۱۶	۰/۲۳	۲	۳	۱۸/۴۳	۱۵/۷۱	۱۵۹۹	۶۸۰	ریاضیات
۶۱	۴۸	۰/۰۴	۰/۱۰	۱	۱	۲۶/۰۴	۳۰/۱۵	۱۴۴۱	۱۵۸	ایمنی‌شناسی
۵۶	۵۳	۰/۰۲	۰/۰۴	۲	۲	۱۶/۱۴	۱۶/۰۲	۱۱۸۱	۱۴۸	علوم اعصاب و رفتار
۵۵	۵۱	۰/۰۳	۰/۰۷	۱	۱	۵۲/۶۶	۶۰/۴	۸۴۲	۱۵۱	علوم فضا
۴۸	۴۷	۰/۰۷	۰/۱۳	۲	۱	۱۷/۱۸	۱۶/۶۰	۷۲۵	۳۸۲	علوم رایانه
۶۲	۶۱	۰/۰۳	۰/۰۶	۲	۱	۱۷/۷۵	۲۰/۰۳	۶۲۳	۲۵۲	علوم اجتماعی

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	
۵۵	۵۵	۰/۰۲	۰/۰۳	۳	۳	۱۸/۸۲	۱۷	۵۱۰	۸۵	روانپزشکی و روانشناسی
۷۱	۶۷	۰/۰۱	۰/۰۳	۶	۵	۹/۶۶	۱۱/۴۴	۱۰۲	۴۶	اقتصاد و بازرگانی
۴۴	۴۱	۰/۰۲	۰/۱۲	۳	۱	۴/۴۳	۶۷/۷۴	۳۱	۲۱	علوم بین رشته‌ای
*	*	۰/۱۲	۰/۲۳	*	*	۲۷/۰۲	۳۰/۵۵	۱۴۲۳۲۰	۳۰۶۷۵	جمع

همان‌گونه که در جدول بالا مشاهده می‌شود، کشور مصر بیشترین تعداد مقاله را در حوزه موضوعی شیمی و کمترین مقاله را در حوزه موضوعی علوم بین رشته‌ای دارد. با این وجود در هر دو حوزه موفق به کسب رتبه نخست در بین ۱۶ کشور عربی شده است؛ این در حالی است که رتبه این کشور در دو حوزه مذکور در دنیا به ترتیب سی و یکم و چهل و یکم دنیا است. بهترین رتبه جهانی مصر مربوط به حوزه داروشناسی و سم‌شناسی و پایین‌ترین رتبه جهانی آن به حوزه اقتصاد و بازرگانی با رتبه شصت و هفتم جهان اختصاص دارد. در مجموع کشور مصر بیش از ۳۰ درصد از مقالات کشورهای عربی و ۰/۲۳ درصد از مقالات جهان را تولید کرده است. این اندازه تولید اندک مقاله برای اولین قدرت علمی کشورهای عربی زنگ خطری برای جهان عرب محسوب می‌شود و ضرورت توجه به مساله تولید علم، انتشار مقالات در سطح جهانی و ترغیب دانشمندان آن کشور به این امر را بیش از پیش جلوه‌گر ساخته است.

عربستان سعودی

کشور پادشاهی عربستان سعودی در منطقه خاورمیانه واقع شده و به دلیل واقع شدن کعبه در آن مورد توجه مسلمانان جهان است. این کشور از شمال غرب با اردن، از شمال و شمال شرق با عراق، از شرق با کویت، قطر، بحرین و امارات متحده عربی، از جنوب شرق با عمان و از جنوب با یمن همسایه

است. این سرزمین از زمان بنا شدن خانه خدا بوسیله حضرت ابراهیم مورد توجه خداپرستان بوده است. این کشور با ظهور خاتم الانبیاء حضرت محمد (ص) مرکز پایه‌گذاری تمدن جهانی بسیار عظیمی شد. آب و هوای این سرزمین، گرم و خشک است. تفاوت دمای شب و روز زیاد است. بیشتر زمین‌های آن را بیابان‌های ماسه‌ای تشکیل می‌دهد. ربع الخالی که یک‌چهارم گستره‌ی عربستان را تشکیل می‌دهد، خالی از مردم است. جمعیت این کشور حدود ۲۸ میلیون و ۱۶۱ هزار نفر با میانگین سنی ۲۱/۵ سال است. عربستان سعودی در سال ۱۹۳۲، از انگلستان استقلال یافت. این کشور عضو اتحادیه عرب، کنفرانس اسلامی، اوپک و بانک جهانی است (آشنایی با عربستان سعودی، همشهری آنلاین، ۱۳۸۹).

در جدول ۲-۲ وضعیت علمی کشور عربستان سعودی در ۲۱ حوزه موضوعی نشان داده شده است. بر اساس جدول زیر کشور عربستان از نظر تعداد مقالات در دو حوزه پزشکی بالینی و علوم اعصاب و رفتار رتبه نخست را در بین ۱۶ کشور عربی داراست. از نظر تعداد استنادها در حوزه موضوعی زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک و علوم رایانه رتبه نخست را در بین کشورهای عربی احراز کرده است. این کشور در حوزه علوم فضا فاقد مقاله و استناد است و در غالب حوزه‌های موضوعی موفق به کسب رتبه‌های دوم و سوم در بین کشورهای عربی شده است.

جدول ۲-۲: وضعیت علمی کشور عربستان سعودی در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها		
۴۳	۴۱	۰/۰۷	۰/۲۳	۲	۱	۲۲/۶۴	۲۵/۴۷	۲۳،۷۳۱	۵،۳۶۱	پزشکی بالینی
۵۵	۵۴	۰/۰۶	۰/۱۳	۳	۴	۱۰/۷۲	۱۰/۴۳	۸،۲۸۹	۱،۷۲۸	شیمی
۴۵	۴۲	۰/۱۸	۰/۲۸	۲	۲	۱۶/۵۴	۱۶/۴۴	۷،۱۹۸	۲،۴۲۵	فنی و مهندسی
۴۷	۵۲	۰/۰۵	۰/۰۶	۱	۳	۲۱/۲۸	۱۴/۶۵	۴،۱۰۲	۱۹۰	زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک
۶۲	۵۷	۰/۰۴	۰/۰۹	۴	۴	۹/۹۰	۱۰/۶۰	۴،۰۱۲	۹۸۵	فیزیک
۴۲	۴۲	۰/۱۴	۰/۲۳	۲	۲	۱۸	۱۶/۹۶	۳،۳۱۷	۴۶۶	داروشناسی و سم‌شناسی
۶۴	۶۳	۰/۰۲	۰/۰۶	۴	۳	۱۰/۸۹	۱۰/۴۹	۲،۱۷۷	۳۶۳	زیست‌شناسی و

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات		
										بیوشیمی
۵۸	۵۳	۰/۰۶	۰/۱۳	۵	۴	۸/۳۲	۱۰/۴۹	۱،۹۲۳	۶۶۲	علم مواد
۸۴	۷۱	۰/۰۳	۰/۰۷	۶	۴	۶/۹۱	۸/۹۴	۱،۳۹۱	۴۷۶	علوم گیاهی و جانوری
۴۹	۴۹	۰/۱۳	۰/۲۱	۳	۴	۱۵/۷۱	۱۴/۹۰	۱،۳۶۳	۶۴۵	ریاضیات
۶۷	۶۳	۰/۰۴	۰/۰۷	۳	۳	۱۶/۳۱	۱۱/۷۲	۱،۱۶۷	۱۴۳	میکروبیولوژی
۷۰	۶۸	۰/۰۳	۰/۰۷	۲	۳	۱۷/۶۲	۱۹/۲۷	۹۷۵	۱۰۱	ایمنی‌شناسی
۸۴	۵۰	۰/۰۲	۰/۱۰	۷	۳	۶/۱۰	۱۲/۱۷	۸۲۷	۳۶۸	علوم زمین
۶۰	۵۰	۰/۰۱	۰/۰۵	۵	۱	۱۰/۸۸	۲۰/۷۸	۷۹۶	۱۹۲	علوم اعصاب و رفتار
۸۶	۷۱	۰/۰۲	۰/۰۸	۶	۵	۶/۳۳	۸/۸۳	۷۹۴	۲۴۵	محیط زیست و بوم‌شناسی
۴۷	۴۸	۰/۰۷	۰/۱۲	۱	۲	۱۷/۷۳	۱۵/۳۰	۷۴۸	۳۵۲	علوم رایانه
۶۵	۷۲	۰/۰۳	۰/۰۴	۳	۵	۱۵/۶۷	۱۲/۹۶	۵۵۰	۱۶۳	علوم اجتماعی
۹۰	۷۵	۰/۰۳	۰/۰۸	۱۰	۷	۳/۴۷	۵/۸۴	۴۳۳	۱۷۷	علوم کشاورزی
۶۴	۶۹	۰/۰۱	۰/۰۲	۴	۵	۱۲/۳۲	۸/۴	۳۳۴	۴۲	روانپزشکی و روانشناسی
۳۳	۶۹	۰/۰۲	۰/۱۲	۲	۳	۴۴/۳۵	۹/۶۸	۳۱۰	۳	علوم بین رشته‌ای
۶۴	۶۰	۰/۰۱	۰/۰۳	۴	۲	۱۳/۷۳	۱۳/۹۳	۱۴۵	۵۶	اقتصاد و بازرگانی
*	*	۰/۰۵	۰/۱۱	*	*	۱۴/۵۴	۱۳/۲۵	۶۴،۵۸۲	۱۵،۱۴۳	جمع

پایین‌ترین رتبه این کشور در بین ۱۶ کشور عربی و همچنین دنیا به حوزه علوم کشاورزی اختصاص دارد. بالاترین رتبه کسب شده کشور عربستان سعودی در دنیا به حوزه موضوعی پزشکی بالینی با رتبه چهل و یکم دنیا تعلق دارد. رتبه جهانی این کشور در دو بخش مقاله و استناد در بهترین وضعیت بیش از چهارم دنیا است. به لحاظ تعداد استناد پایین‌ترین رتبه این کشور مربوط به حوزه موضوعی کشاورزی با رتبه نودم دنیا و بالاترین رتبه استنادی مربوط به حوزه موضوعی علوم بین رشته‌ای با رتبه سی و سوم دنیا

تعلق دارد. در مجموع کشور عربستان با تولید ۱۵۱۴۳ مقاله، ۱۳/۲۵ درصد از تولیدات علمی کشورهای عربی و ۰/۱۱ درصد از تولیدات جهانی را به خود اختصاص داده است.

مراکش

مراکش کشوری است در شمال غربی آفریقا. اعراب آن را مغرب می‌نامند که به معنی محل غروب آفتاب است. این کشور از شرق با الجزایر، از غرب با اقیانوس اطلس، از جنوب با کشور موریتانی و از شمال با دریای مدیترانه همسایه است. پایتخت آن شهر رباط است. به طور کلی این کشور دارای آب و هوایی معتدل و بارانی است و در مناطق شمالی تحت تأثیر آب و هوای مدیترانه‌ای و در مناطق غربی و شمال غرب متأثر از آب و هوای اقیانوس اطلس است. جمعیت مغرب ۳۳ میلیون و ۷۵۷ هزار و ۱۷۵ نفر است که میانگین سنی آن‌ها ۲۴,۳ سال است. زبان رسمی این کشور عربی است اما زبان فرانسه هم در تجارت و سیاست به کار برده می‌شود (آشنایی با مراکش، همشهری آنلاین، ۱۳۸۹).

در جدول ۲-۳ وضعیت علمی کشور مراکش در ۲۱ حوزه موضوعی نشان داده شده است. بر اساس جدول مذکور از ۲۲ حوزه موضوعی، کشور مراکش تنها در حوزه موضوعی علوم بین رشته‌ای فاقد مقاله است. رتبه اول حوزه ریاضیات در دو بخش مقاله و استناد در بین ۱۶ کشور عربی مورد بررسی به کشور مراکش اختصاص دارد. رتبه نهم تولید مقاله در حوزه موضوعی علوم رایانه و رتبه دهم تعداد استناد در همین حوزه پایین‌ترین رتبه کشور مراکش در بین کشورهای عربی است. این کشور در دو حوزه موضوعی شیمی و علوم زمین رتبه دوم تولید مقاله و تعداد استناد را در بین کشورهای عربی بدست آورده است. وضعیت رتبه جهانی این کشور در بهترین حالت، رتبه چهل و سوم مقاله در دنیا و مربوط به حوزه ریاضیات است. در حوزه ایمنی‌شناسی این کشور در رتبه هشتاد و نهم جهان قرار دارد که پایین‌ترین رتبه آن در حوزه موضوعی مورد بررسی است.

جدول ۲-۳: وضعیت علمی کشور مراکش در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	
۵۲	۵۲	۰/۰۸	۰/۱۴	۲	۲	۱۳/۶۲	۱۱/۳۱	۱۰،۵۲۹	۱،۸۷۳	شیمی
۵۵	۵۲	۰/۰۵	۰/۱۲	۲	۳	۱۳/۶۶	۱۴/۴۵	۵،۵۳۵	۱،۳۴۳	فیزیک
۸۲	۵۳	۰/۰۲	۰/۰۸	۸	۴	۴/۶۸	۸/۳۵	۴،۹۰۶	۱،۷۵۸	پزشکی بالینی
۴۹	۵۵	۰/۱۱	۰/۱۲	۲	۵	۱۵/۸۵	۹/۰۴	۳،۶۶۴	۵۷۰	علم مواد
۴۶	۴۶	۰/۰۹	۰/۱۶	۲	۲	۲۴/۰۴	۱۸/۱۶	۳،۲۵۸	۵۴۹	علوم زمین
۵۹	۶۱	۰/۰۷	۰/۱۰	۶	۸	۶/۸۷	۵/۸۴	۲،۹۹۱	۸۶۱	فنی و مهندسی
۶۵	۶۴	۰/۰۵	۰/۱۰	۳	۳	۱۲/۷۱	۱۱/۸۹	۲،۵۵۹	۶۳۳	علوم گیاهی و جانوری
۶۵	۵۷	۰/۰۶	۰/۱۲	۲	۳	۱۶/۰۵	۱۳/۰۸	۲،۰۱۳	۳۶۳	محیط زیست و بوم‌شناسی
۵۲	۵۹	۰/۱۳	۰/۱۴	۲	۳	۱۵/۱۶	۹/۷۴	۱،۸۹۳	۲۹۵	علوم کشاورزی
۶۹	۶۴	۰/۰۲	۰/۰۵	۶	۴	۹/۰۸	۹/۷۴	۱،۸۱۴	۳۳۷	زیست‌شناسی و بیوشیمی
۴۶	۴۳	۰/۱۶	۰/۲۸	۱	۱	۱۹/۱۹	۱۹/۷۰	۱،۶۶۵	۸۵۳	ریاضیات
۶۱	۶۵	۰/۰۲	۰/۰۳	۶	۶	۸/۰۸	۷/۴۰	۱،۵۵۷	۹۶	زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک
۵۱	۵۴	۰/۰۷	۰/۱۱	۳	۳	۸/۴۱	۷/۹۷	۱،۵۴۹	۲۱۹	داروشناسی و سم‌شناسی
۵۹	۵۸	۰/۰۱	۰/۰۳	۴	۴	۱۱/۲۱	۱۱/۴۷	۸۲۰	۱۰۶	علوم اعصاب و رفتار
۷۹	۶۷	۰/۰۲	۰/۰۶	۵	۴	۱۰/۴۷	۱۰/۴۹	۷۴۹	۱۲۸	میکروبیولوژی
۹۰	۸۹	۰/۰۲	۰/۰۲	۶	۶	۹/۲۰	۷/۲۵	۵۰۹	۳۸	ایمنی‌شناسی
۵۹	۵۷	۰/۰۲	۰/۰۴	۲	۲	۳۱/۲۷	۳۰/۴	۵۰۰	۷۶	علوم فضا
۸۸	۸۸	۰/۰۱	۰/۰۲	۷	۷	۶/۸۷	۶/۱۲	۲۴۱	۷۷	علوم اجتماعی
۶۸	۶۶	۰/۰۲	۰/۰۴	۱۰	۹	۴/۷۹	۵/۴۸	۲۰۲	۱۲۶	علوم رایانه
۷۹	۷۴	۰/۰۱	۰/۰۱	۶	۶	۶/۸۶	۶	۱۸۶	۳۰	روانپزشکی و روانشناسی
۸۲	۷۷	۰/۰۱	۰/۰۱	۷	۷	۶/۳۴	۶/۲۲	۶۷	۲۵	اقتصاد و بازرگانی
*	*	۰/۰۵	۰/۰۸	*	*	۱۲/۱۱	۱۰/۹۶	۴۷،۲۰۷	۱۰،۳۵۶	جمع

به لحاظ تعداد استنادها، دو حوزه علوم زمین و ریاضیات با کسب رتبه چهل و ششم دنیا بالاترین

رتبه جهانی کشور مراکش و پایین‌ترین رتبه آن به حوزه ایمنی‌شناسی با رتبه نودم دنیا مربوط است. در مجموع کشور مراکش با تولید ۱۰۳۵۶ مقاله، ۱۰/۹۶ درصد از تولیدات علمی کشورهای عربی و ۰/۰۸ درصد از تولیدات جهانی را به خود اختصاص داده است.

تونس

تونس شمالی‌ترین کشور قاره آفریقا در جنوب دریای مدیترانه است که از غرب با الجزایر و از شرق و جنوب با لیبی هم‌مرز است، مساحت تونس ۶۱۰/۱۶۳ کیلومتر مربع است و دارای ۹۶۵ کیلومتر مرز مشترک با الجزایر و ۴۵۹ کیلومتر مرز مشترک با لیبی است. بعلاوه طول کرانه‌های آن ۱۱۴۸ کیلومتر است. حدود ۴۰ درصد از خاک آن را صحرای بزرگ آفریقا پوشانده است و سبب شده آب و هوای این کشور گرم و خشک باشد. با این حال ساحل شمالی آن نسبتاً حاصلخیز و پوشیده از جنگل است. پایتخت این کشور شهر تونس است. شهرهای مهم تونس عبارتند از صفاقس، آریانا، اتادهامن و سوسه. نخستین مرکز آموزش عالی کشور تونس، دانشگاه تونس می‌باشد که در سال ۱۹۶۰ میلادی بنیان نهاده شد. از دیگر دانشگاه‌های مهم تونس می‌توان به دانشگاه الوسط (جامعه الوسط) در شهر منستیر و دانشگاه جنوب (جامعه الجنوب) در شهر صفاقس اشاره کرد. جمعیت این کشور حدود ۱۰ میلیون و ۳۸۳ هزار نفر با میانگین سنی ۲۹ سال است. زبان رسمی تونس، عربی استناد دارد است (آشنایی با تونس، همشهری آنالین، ۱۳۸۹).

بر اساس جدول ۲-۴ وضعیت علمی کشور تونس در ۱۸ حوزه موضوعی از ۲۲ حوزه موضوعی تعریف شده در ESI نشان داده شده است. کشور تونس در ۴ حوزه موضوعی علوم فضا، علوم اجتماعی، علوم بین‌رشته‌ای، روانپزشکی و روانشناسی فاقد مقاله و استناد است. این کشور در حوزه‌های زیست‌شناسی و بیوشیمی، علوم گیاهی و جانوری، زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک و میکروبیولوژی به لحاظ تعداد مقاله و تعداد استناد رتبه دوم را در بین کشورهای عربی کسب کرده است. پایین‌ترین رتبه این کشور به حوزه داروشناسی و سم‌شناسی با رتبه ششم مقاله و هفتم استناد در بین کشورهای عربی اختصاص دارد. در سطح جهان بالاترین و پایین‌ترین رتبه کشور تونس به حوزه ریاضیات با رتبه ۴۲ به لحاظ تعداد مقاله و حوزه محیط‌زیست و بوم‌شناسی با رتبه ۶۶ تعلق دارد.

جدول ۲-۴: وضعیت علمی کشور تونس در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	
۶۴	۴۷	۰/۰۳	۰/۱۱	۴	۳	۹/۰۹	۱۲/۰۰	۹،۵۳۳	۲،۵۲۵	پزشکی بالینی
۶۰	۵۵	۰/۰۵	۰/۱۳	۵	۵	۹/۱۷	۱۰/۴۳	۷،۰۹۰	۱،۷۲۷	شیمی
۵۷	۴۸	۰/۰۳	۰/۱۲	۲	۲	۱۸/۹۸	۲۲/۵۱	۳،۷۹۳	۷۷۹	زیست‌شناسی و بیوشیمی
۵۵	۵۴	۰/۰۸	۰/۱۵	۳	۴	۷/۵۵	۸/۶۲	۳،۲۸۶	۱،۲۷۱	فنی و مهندسی
۶۸	۵۸	۰/۰۳	۰/۰۹	۵	۵	۷/۸۹	۱۰/۴۴	۳،۱۹۶	۹۷۰	فیزیک
۶۳	۵۶	۰/۰۶	۰/۱۴	۲	۲	۱۵/۱۶	۱۶/۵۴	۳،۰۵۲	۸۸۱	علوم گیاهی و جانوری
۵۲	۵۱	۰/۰۳	۰/۰۶	۲	۲	۱۴/۳۹	۱۶/۱۱	۲،۷۷۳	۲۰۹	زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک
۵۴	۵۱	۰/۰۸	۰/۱۷	۴	۳	۱۱/۸۵	۱۲/۹۴	۲،۷۴۰	۸۱۶	علم مواد
۵۷	۴۶	۰/۰۵	۰/۱۶	۲	۲	۲۱/۸۸	۲۵/۹۰	۱،۵۶۵	۳۱۶	میکروبیولوژی
۵۷	۵۲	۰/۱۰	۰/۲۰	۳	۲	۱۲/۰۴	۱۴/۰۶	۱،۵۰۳	۴۲۶	علوم کشاورزی
۵۰	۴۴	۰/۱۳	۰/۲۷	۴	۲	۱۵/۴۱	۱۸/۷۸	۱،۳۳۷	۸۱۳	ریاضیات
۷۶	۶۶	۰/۰۳	۰/۰۹	۴	۴	۹/۰۳	۱۰/۵۵	۱،۱۳۲	۲۹۳	محیط زیست و بوم‌شناسی
۷۴	۵۵	۰/۰۳	۰/۰۷	۵	۴	۷/۹۶	۸/۷۷	۱،۰۷۹	۲۶۵	علوم زمین
۷۸	۶۴	۰/۰۳	۰/۰۷	۵	۲	۱۵/۳۴	۲۰/۹۹	۸۴۹	۱۱۰	ایمنی‌شناسی
۶۲	۶۲	۰/۰۳	۰/۰۸	۷	۶	۳/۹۴	۵/۴۶	۷۲۶	۱۵۰	داروشناسی و سم‌شناسی
۶۳	۵۷	۰/۰۱	۰/۰۳	۷	۳	۸/۶۱	۱۲/۰۱	۶۳۰	۱۱۱	علوم اعصاب و رفتار
۶۱	۵۰	۰/۰۳	۰/۰۹	۷	۳	۶/۶۶	۱۱/۵۶	۲۸۱	۲۶۶	علوم رایانه
۶۹	۶۱	۰/۰۱	۰/۰۳	۵	۳	۱۱/۱۷	۱۳/۹۳	۱۱۸	۵۶	اقتصاد و بازرگانی
*	*	۰/۰۵	۰/۱۱	*	*	۱۱/۴۵	۱۳/۹۸	۴۴،۶۸۳	۱۱،۹۸۴	جمع

بالترین و پایین‌ترین رتبه کشور تونس در حوزه تعداد استنادها در بین کشورهای جهان که موفق به

کسب حدآستانه استنادی ورود به پایگاه ESI شده‌اند، به حوزه ریاضیات و ایمنی‌شناسی با رتبه ۵۰ و ۷۸ تعلق دارد. تونس در مجموع موفق به تولید ۱۳/۹۸ درصد از مقالات کشورهای عربی و ۱۱/۴۵ درصد از استنادهای ۱۶ کشور عربی شده است. این کشور ۰/۱۱ درصد از کل مقالات دنیا و ۰/۰۵ درصد از کل استنادها را تولید کرده است.

الجزایر

جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر کشوری در شمال قاره آفریقا است و در حقیقت دروازه آفریقا و اروپا محسوب می‌شود. الجزایر از شرق به تونس و لیبی و از غرب، به مراکش و موریتانی و از طرف شمال، به مدیترانه و از طرف جنوب، به صحرای کبیر آفریقا و سودان محدود است. از نظر وسعت و پهناوری نسبت به چند کشوری که در شمال آفریقا واقع شده‌اند، دومین کشور بزرگ آفریقا پس از کشور سودان است. از شهرهای بزرگ الجزایر (الجزیره) پایتخت آن کشور و وهران و قسنطینه را می‌توان نام برد. بیابان و صحرا بیش از چهار پنجم خاک این کشور را پوشانده است. در سال ۱۸۳۰ فرانسه این کشور را اشغال و آن را مستعمره خود کرد. این کشور در سال ۱۹۶۲ استقلال خود را به دست آورد اما در جنگ‌های داخلی که برای استقلال روی داد بیش از یک میلیون الجزایری جان خود را از دست دادند. الجزایر عضو اتحادیه آفریقا، اتحادیه عرب و اوپک است (آشنایی با الجزایر، همشهری آنلاین، ۱۳۸۹).

بر اساس جدول ۲-۵ وضعیت علمی کشور الجزایر در ۱۵ حوزه موضوعی که موفق به کسب حدآستانه استنادی در پایگاه ESI شده‌اند، نشان داده شده است. کشور الجزایر در ۷ حوزه موضوعی علوم فضا، میکروبیولوژی، ایمنی‌شناسی، روانپزشکی و روانشناسی، علوم اجتماعی، اقتصاد و بازرگانی و علوم بین رشته‌ای فاقد مقاله و استناد است. این کشور در هیچ حوزه‌ای موفق به کسب رتبه اول در بین ۱۶ کشور عربی مورد بررسی نشده است. با این وجود در دو حوزه فیزیک و علم مواد به لحاظ تعداد مقالات موفق به کسب رتبه دوم و به لحاظ تعداد استنادها موفق به کسب رتبه سوم در بین کشورهای عربی شده است. حوزه پزشکی بالینی پایین‌ترین رتبه این کشور در بین ۱۶ کشور عربی را به خود اختصاص داده است.

جدول ۲-۵: وضعیت علمی کشور الجزایر در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	
۵۸	۵۳	۰/۰۵	۰/۱۳	۴	۳	۹/۱۹	۱۰/۴۸	۷۱۰۵	۱۷۳۵	شیمی
۵۷	۵۰	۰/۰۵	۰/۱۳	۳	۲	۱۲/۳۰	۱۵/۷۴	۴۹۸۵	۱۴۶۳	فیزیک
۵۸	۴۹	۰/۰۷	۰/۱۶	۵	۳	۶/۸۹	۹/۳۵	۲۹۹۷	۱۳۷۹	فنی و مهندسی
۵۱	۴۹	۰/۰۹	۰/۱۹	۳	۲	۱۲/۶۴	۱۴/۶۰	۲۹۲۱	۹۲۱	علم مواد
۱۰۵	۹۷	۰/۰۱	۰/۰۱	۱۱	۱۱	۲/۰۷	۱/۱۵	۲۱۶۹	۲۴۲	پزشکی بالینی
۶۰	۷۵	۰/۰۲	۰/۰۲	۵	۸	۸/۲۸	۴/۳۹	۱۵۹۶	۵۷	زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک
۶۸	۵۸	۰/۰۴	۰/۰۷	۳	۵	۹/۵۳	۸/۰۴	۱۲۹۲	۲۴۳	علم زمین
۸۵	۸۳	۰/۰۲	۰/۰۵	۵	۹	۶/۴۱	۵/۹۴	۸۰۴	۱۶۵	محیط زیست و بوم شناسی
۸۱	۷۱	۰/۰۱	۰/۰۳	۹	۷	۳/۹۲	۵/۷۵	۷۸۴	۱۹۹	زیست‌شناسی و بیوشیمی
۵۶	۵۵	۰/۰۸	۰/۱۶	۵	۵	۸/۹۳	۱۱/۴۱	۷۷۵	۴۹۴	ریاضیات
۷۹	۷۲	۰/۰۵	۰/۰۹	۷	۶	۵/۵۳	۶/۱۱	۶۹۰	۱۸۵	علوم کشاورزی
۱۰۳	۸۱	۰/۰۱	۰/۰۵	۹	۶	۳/۲۳	۶/۰۵	۶۵۰	۳۲۲	علوم گیاهی و جانوری
۷۵	۷۹	۰/۰۱	۰/۰۱	۹	۹	۵/۳۹	۲/۹۲	۳۹۴	۲۷	علوم اعصاب و رفتار
۸۱	۷۷	۰/۰۱	۰/۰۳	۹	۹	۱/۸۹	۱/۹۳	۳۴۸	۵۳	داروشناسی و سم شناسی
۶۳	۵۳	۰/۰۳	۰/۰۹	۸	۴	۶/۳۳	۱۰/۷۸	۲۶۷	۲۴۸	علوم رایانه
*	*	۰/۰۴	۰/۰۸	*	*	۶/۸۴	۷/۶۴	۲۷۷۷۷	۷۷۳۳	جمع

به لحاظ رتبه جهانی وضعیت این کشور در جهان در بهترین حالت از نظر تعداد مقالات مربوط به حوزه فنی و مهندسی و علم مواد با کسب رتبه ۴۹ جهان می‌باشد. به لحاظ تعداد استنادها، بهترین رتبه جهانی این کشور مربوط به حوزه علم مواد با رتبه ۵۱ جهان است. پایین‌ترین رتبه جهانی این کشور همچون پایین‌ترین رتبه این کشور در بین کشورهای عربی به حوزه پزشکی بالینی با رتبه ۹۷ و ۱۰۵ جهان

به لحاظ تولید مقاله و دریافت استناد تعلق دارد. در مجموع کشور الجزایر با تولید ۷۷۳۳ مقاله، ۷/۶۴ درصد از کل تولیدات علمی کشورهای عربی و ۰/۰۸ درصد از کل تولیدات علمی کشورهای جهان را به خود اختصاص داده است.

لبنان

لبنان کشوری کوچک و کوهستانی در غرب آسیا و خاورمیانه و در کنار ساحل شرقی دریای مدیترانه است. پایتخت آن شهر بندری بیروت است. لبنان از شمال و شرق با کشور سوریه، از جنوب با کشور رژیم صهیونیستی و از غرب با دریای مدیترانه همسایه است. از شهرهای مهم لبنان می‌توان به صور، صیدا، بعلبک، بیروت و طرابلس اشاره کرد. لبنان تا سال ۱۹۴۱ میلادی مستعمره فرانسه بود. این کشور در ۲۲ نوامبر سال ۱۹۴۳ به طور رسمی استقلال خود را به دست آورد. جمعیت این کشور ۴۰۹۹۰۰۰ نفر و میانگین سنی لبنانی‌ها ۲۸/۳ سال است. زبان رسمی لبنان عربی است، اما هر یک از اقلیت‌های نژادی به زبان خود سخن می‌گویند. زبان فرانسه نیز در این کشور کاربرد دارد. لبنان میزبان دانشگاه‌های معتبر مختلفی همچون دانشگاه لبنان، دانشگاه آمریکایی بیروت، دانشگاه سنت جوزف و دانشگاه آمریکایی لبنان است (آشنایی با لبنان، همشهری آنلاین، ۱۳۸۹).

در جدول ۲-۶ وضعیت علمی کشور لبنان در ۱۶ حوزه موضوعی از ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI ارائه شده است. بر این اساس کشور لبنان در ۶ حوزه موضوعی علوم گیاهی و جانوری، میکروبیولوژی، ریاضیات، ایمنی شناسی، علوم فضا و علوم بین رشته‌ای فاقد مقاله و استناد است. کسب رتبه دوم تعداد مقاله، در حوزه علوم اجتماعی بالاترین رتبه این کشور در بین کشورهای عربی است. سه حوزه شیمی، فنی و مهندسی و علوم کشاورزی با کسب رتبه دهم در بین کشورهای عربی پایین‌ترین رتبه‌های این کشور در بخش مقالات هستند. کشور لبنان در حوزه‌های موضوعی علوم اعصاب و رفتار و علوم اجتماعی موفق به کسب رتبه اول تعداد استنادها در بین ۱۶ کشور عربی مورد بررسی شده است. بهترین رتبه این کشور در سطح جهان مربوط به حوزه پزشکی بالینی با رتبه ۵۵ در بخش تعداد مقالات است. به لحاظ تعداد استنادهای دریافتی بالاترین رتبه مربوط به حوزه موضوعی روانپزشکی و روانشناسی با رتبه ۵۱ ام جهان است.

جدول ۲-۶: وضعیت علمی کشور لبنان در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	
۶۰	۵۵	۰/۰۳	۰/۰۷	۳	۶	۹/۶۷	۸/۰۴	۱۰،۱۴۰	۱،۶۹۳	پزشکی بالینی
۵۵	۵۸	۰/۰۳	۰/۰۵	۳	۴	۱۳/۸۲	۱۲/۴۱	۲،۶۶۴	۱۶۱	زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک
۶۷	۷۷	۰/۰۲	۰/۰۲	۵	۹	۹/۴۳	۴/۶۲	۱،۸۸۴	۱۶۰	زیست‌شناسی و بیوشیمی
۷۸	۸۳	۰/۰۱	۰/۰۲	۱۰	۱۰	۲/۳۷	۱/۴۵	۱،۸۲۹	۲۴۰	شیمی
۶۵	۶۶	۰/۰۴	۰/۰۶	۹	۱۰	۳/۷۱	۳/۲۹	۱،۶۱۵	۴۸۶	فنی و مهندسی
۷۷	۷۹	۰/۰۱	۰/۰۲	۷	۸	۳/۷۶	۲/۷۹	۱،۵۲۵	۲۵۹	فیزیک
۵۴	۵۹	۰/۰۲	۰/۰۳	۱	۵	۱۶/۹۲	۱۱/۱۵	۱،۲۳۸	۱۰۳	علوم اعصاب و رفتار
۵۶	۶۶	۰/۰۴	۰/۰۵	۱	۲	۲۲/۵۷	۱۶/۶۹	۷۹۲	۲۱۰	علوم اجتماعی
۶۴	۷۱	۰/۰۳	۰/۰۴	۸	۸	۳/۷۸	۲/۶۶	۶۹۶	۷۳	داروشناسی و سم‌شناسی
۹۴	۸۱	۰/۰۲	۰/۰۶	۹	۷	۵/۲۷	۶/۳۰	۶۶۱	۱۷۵	محیط زیست و بوم‌شناسی
۵۱	۵۷	۰/۰۲	۰/۰۳	۲	۴	۲۳/۹۹	۱۶/۶	۶۵۰	۸۳	روانپزشکی و روانشناسی
۸۳	۸۳	۰/۰۴	۰/۰۶	۸	۱۰	۴/۹۴	۴/۲۶	۶۱۷	۱۲۹	علوم کشاورزی
۱۰۰	۸۸	۰/۰۱	۰/۰۲	۱۰	۹	۳/۷۲	۲/۷۵	۵۰۴	۸۳	علوم زمین
۷۸	۷۳	۰/۰۱	۰/۰۲	۹	۸	۱/۸۴	۱/۴۷	۴۲۶	۹۳	علم مواد
۵۸	۵۷	۰/۰۳	۰/۰۷	۶	۷	۷/۱۱	۸/۲۶	۳۰۰	۱۹۰	علوم رایانه
۵۸	۶۴	۰/۰۲	۰/۰۳	۳	۴	۱۵/۷۲	۱۲/۴۴	۱۶۶	۵۰	اقتصاد و بازرگانی
*	*	۰/۰۲	۰/۰۴	*	*	۹/۲۹	۷/۲	۲۵،۷۰۷	۴،۱۸۸	جمع

در مجموع کشور لبنان با تولید ۴۱۸۸ مقاله در ۱۶ حوزه موضوعی ۷/۲ درصد از کل مقالات کشورهای عربی و ۰/۰۴ درصد از کل مقالات جهان را تولید کرده است. این کشور ۹/۲۹ درصد از استنادهای کشورهای عربی و ۰/۰۲ درصد از کل استنادهای دنیا را دریافت کرده است.

اردن

پادشاهی اردن کشوری در منطقه خاورمیانه است که در گذشته‌های دور با نام سرزمین کنعان از آن یاد می‌شد. این کشور از شمال با سوریه، از شمال شرقی با عراق، و از شرق و جنوب با عربستان سعودی و از غرب با رژیم صهیونیستی و کرانه باختری رود اردن همسایه است. مجموع خطوط مرزی اردن با کشورهای مذکور به ۱۶۱۹ کیلومتر می‌رسد. بخش زیادی از خاک این کشور را بیابان پوشانده است اما در بخش غربی آن ارتفاعات به چشم می‌خورد. بلندترین نقطه اردن کوه رم با ارتفاع ۱۷۳۴ متر از سطح دریا است و پست‌ترین نقطه آن بحرالمت است که ۴۲۰ متر پایین‌تر از سطح دریا قرار دارد. این کشور سال‌ها مستعمره انگلستان بود اما سرانجام در سال ۱۹۶۴ استقلال خود را به دست آورد. جمعیت این کشور حدود ۶ میلیون و ۱۹۹ هزار نفر با میانگین سنی ۲۴ سال است. زبان رسمی در این کشور عربی است اما به دلیل سلطه انگلستان بر آن زبان انگلیسی نیز در آن رایج است. ۹۲ درصد از مردم این کشور مسلمان سنی هستند (آشنایی با اردن، همشهری آنلاین، ۱۳۸۹).

در جدول ۲-۷ وضعیت علمی کشور اردن در ۱۶ حوزه موضوعی از ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI ارائه شده است. بر این اساس کشور اردن در ۶ حوزه موضوعی میکروبیولوژی، ایمنی شناسی، علوم فضا، روانپزشکی و روانشناسی، اقتصاد و بازرگانی و علوم بین رشته‌ای فاقد مقاله و استناد است. این کشور در هیچ یک از حوزه‌های موضوعی موفق به کسب رتبه اول در بین کشورهای عربی مورد بررسی نشده است. بهترین رتبه این کشور در بین کشورهای عربی مربوط به حوزه موضوعی محیط‌زیست و بوم‌شناسی با کسب رتبه دوم و سوم تعداد مقاله و استناد تعلق دارد. پایین‌ترین رتبه این کشور در بین کشورهای عربی به حوزه موضوعی زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک با رتبه نهم و دهم تعداد مقاله و استناد مربوط است. وضعیت این کشور در سطح جهان در بهترین حالت، رتبه ۱۵۳م جهان به لحاظ تعداد مقالات و رتبه ۱۵۵م جهان به لحاظ تعداد استنادها به ترتیب به حوزه‌های داروشناسی و سم‌شناسی و علوم رایانه اختصاص دارد.

جدول ۲-۷: وضعیت علمی کشور اردن در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها		
۷۹	۶۱	۰/۰۲	۰/۰۵	۷	۷	۴/۹۴	۵/۵۶	۵،۱۸۱	۱۰،۱۷۱	پزشکی بالینی
۶۳	۶۱	۰/۰۳	۰/۰۸	۶	۶	۵/۶۲	۶/۳۵	۴،۳۴۸	۱۰،۰۵۲	شیمی
۵۶	۵۷	۰/۰۸	۰/۱۳	۴	۵	۷/۱۵	۷/۴۶	۳،۱۱۰	۱۰،۱۰۰	فنی و مهندسی
۷۳	۷۱	۰/۰۲	۰/۰۴	۶	۶	۵/۰۶	۴/۹۵	۲،۰۵۱	۴۶۰	فیزیک
۶۷	۵۶	۰/۰۵	۰/۱۲	۳	۲	۱۴/۵۸	۱۳/۴۰	۱،۸۲۸	۳۷۲	محیط زیست و بوم‌شناسی
۸۰	۷۵	۰/۰۳	۰/۰۷	۵	۵	۷/۵۷	۷/۹۶	۱،۵۲۳	۴۲۴	علوم گیاهی و جانوری
۵۷	۵۳	۰/۰۵	۰/۱۱	۴	۴	۶/۵۹	۷/۹۷	۱،۲۱۵	۲۱۹	داروشناسی و سم‌شناسی
۷۱	۶۲	۰/۰۳	۰/۰۶	۴	۶	۸/۱۹	۷/۲۸	۱،۱۱۰	۲۲۰	علوم زمین
۶۶	۶۲	۰/۰۷	۰/۱۲	۵	۴	۸/۲۲	۸/۶۸	۱،۰۲۷	۲۶۳	علوم کشاورزی
۷۶	۶۹	۰/۰۱	۰/۰۳	۸	۶	۴/۷۵	۶/۲۴	۹۴۹	۲۱۶	زیست‌شناسی و بیوشیمی
۵۸	۶۱	۰/۰۷	۰/۰۹	۶	۶	۸/۲۱	۶/۱۰	۷۱۲	۲۶۴	ریاضیات
۷۳	۶۶	۰/۰۲	۰/۰۵	۶	۶	۲/۳۸	۳/۶۵	۵۴۹	۲۳۰	علم مواد
۸۲	۷۷	۰/۰۱	۰/۰۲	۱۰	۹	۲/۸۳	۴/۰۹	۵۴۵	۵۳	زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک
۷۱	۶۸	۰/۰۲	۰/۰۵	۴	۳	۱۲/۸۲	۱۶/۳۸	۴۵۰	۲۰۶	علوم اجتماعی
۷۳	۷۰	۰/۰۱	۰/۰۱	۸	۸	۵/۶۷	۵/۶۳	۴۱۵	۵۲	علوم اعصاب و رفتار
۵۵	۵۶	۰/۰۴	۰/۰۷	۴	۶	۹/۳۲	۹/۰۰	۳۹۳	۲۰۷	علوم رایانه
*	*	۰/۰۴	۰/۰۷	*	*	۷/۱۲	۷/۵۴	۲۵،۴۰۶	۶،۵۰۹	جمع

در مجموع کشور اردن با تولید ۶۵۰۹ مقاله، ۷،۵۴ درصد از مقالات کشورهای عربی و ۰/۰۷ درصد از مقالات جهان را تولید کرده است. این کشور ۷/۱۲ درصد از استنادهای کشورهای عربی و ۰/۰۴ درصد از کل استنادهای دنیا را دریافت کرده است.

کویت

کویت کشوری کوچک در منطقه خاورمیانه در حاشیه خلیج فارس است. این کشور از شمال با عراق، از جنوب با عربستان سعودی و از شرق از طریق آب‌های خلیج فارس با ایران همسایه است. این کشور تا سال ۱۹۶۱ مستعمره انگلستان بود و در این سال استقلال یافت. جمعیت این کشور حدود دو میلیون و ۵۹۷ هزار نفر با میانگین سنی ۲۶ سال است. ۸۵ درصد از مردم این کشور مسلمان هستند. زبان رسمی در این کشور عربی است اما انگلیسی نیز به صورت گسترده استفاده می‌شود (آشنایی با کویت، همشهری آنلاین، ۱۳۸۹).

در جدول ۲-۸ وضعیت علمی کشور کویت در ۱۶ حوزه موضوعی از ۲۲ حوزه پایگاه ESI ارائه شده است. همچون دو کشور اردن و لبنان، کشور کویت نیز در ۶ حوزه موضوعی فیزیک، علوم گیاهی و جانوری، علوم کشاورزی، علوم زمین، علوم فضا و علوم بین رشته‌ای فاقد مقاله و استناد است. این کشور در حوزه روانپزشکی و روانشناسی موفق به کسب رتبه اول تولید مقاله و استناد در بین ۱۶ کشور عربی شده است. پایین‌ترین رتبه این کشور مربوط به حوزه موضوعی علم مواد و کسب رتبه نهم تعداد مقاله و هشتم استناد است.

جدول ۲-۸: وضعیت علمی کشور کویت در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
		مقاله (٪)	استنادها (٪)			مقاله (٪)	استنادها (٪)	مقاله (٪)	استنادها (٪)	
۶۵	۵۴	۰/۰۳	۰/۰۷	۵	۵	۸/۹۹	۸/۱۶	۹،۴۲۹	۱،۷۱۷	پزشکی بالینی
۶۵	۶۸	۰/۰۲	۰/۰۵	۷	۷	۴/۲۶	۳/۶۴	۳،۲۹۱	۶۰۳	شیمی
۶۱	۵۸	۰/۰۶	۰/۱۲	۷	۶	۵/۷۵	۶/۷۲	۲،۵۰۲	۹۹۲	فنی و مهندسی
۶۰	۶۱	۰/۰۵	۰/۰۸	۵	۵	۶/۰۵	۵/۴۹	۱،۱۱۴	۱۵۱	داروشناسی و سم‌شناسی
۷۵	۷۴	۰/۰۱	۰/۰۳	۷	۸	۵/۰۰	۵/۴۰	۱،۰۰۰	۱۸۷	زیست‌شناسی و بیوشیمی
۷۳	۶۸	۰/۰۱	۰/۰۲	۸	۷	۵/۱۲	۶/۴۸	۹۸۷	۸۴	زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک
۷۵	۷۷	۰/۰۳	۰/۰۴	۳	۴	۱۶/۲۳	۱۲/۷۹	۸۹۸	۶۷	ایمنی‌شناسی
۷۸	۷۱	۰/۰۳	۰/۰۵	۴	۵	۱۰/۷۶	۸/۶۹	۷۷۰	۱۰۶	میکروبیولوژی

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
رتبه	مقاله	درصد	مقاله	رتبه	مقاله	درصد	مقاله	تعداد	مقاله	
۹۱	۸۰	۰/۰۲	۰/۰۶	۸	۶	۵/۵۷	۶/۳۰	۶۹۸	۱۷۵	محیط زیست و بوم‌شناسی
۵۰	۴۷	۰/۰۲	۰/۰۶	۱	۱	۲۵/۷۲	۳۴/۲	۶۹۷	۱۷۱	روانپزشکی و روانشناسی
۶۲	۶۵	۰/۰۱	۰/۰۲	۶	۷	۹/۱۲	۸/۹۸	۶۶۷	۸۳	علوم اعصاب و رفتار
۵۰	۶۰	۰/۰۶	۰/۰۶	۳	۸	۱۳/۹۸	۷/۵۲	۵۹۰	۱۷۳	علوم رایانه
۷۷	۷۴	۰/۰۱	۰/۰۲	۸	۹	۱/۹۷	۱/۴۴	۴۵۵	۹۱	علم مواد
۷۵	۷۰	۰/۰۲	۰/۰۳	۵	۶	۱۰/۴۶	۱۱/۰۵	۳۶۷	۱۳۹	علوم اجتماعی
۶۶	۶۳	۰/۰۳	۰/۰۷	۸	۷	۴/۰۶	۵/۲۲	۳۵۲	۲۲۶	ریاضیات
۵۴	۶۸	۰/۰۲	۰/۰۳	۱	۶	۲۱/۸۸	۱۰/۷۰	۲۳۱	۴۳	اقتصاد و بازرگانی
*	*	۰/۰۳	۰/۰۵	*	*	۹/۶۸	۸/۹۲	۲۴,۰۴۸	۵,۰۰۸	جمع

به لحاظ تعداد مقالات حوزه موضوعی روانپزشکی و روانشناسی بهترین رتبه کشور کویت را در بین حوزه‌های موضوعی مورد بررسی با رتبه ۴۷ در جهان به خود اختصاص داده است. در دو حوزه موضوعی روانپزشکی و روانشناسی و علوم رایانه این کشور رتبه ۵۰ام جهان را به لحاظ تعداد استادهای دریافتی به خود اختصاص داده است. در مجموع کشور کویت با تولید ۵۰۰۸ مقاله، ۸/۹۲ درصد از کل تولیدات کشورهای عربی و ۰/۰۵ درصد از کل تولیدات جهان را به خود اختصاص داده است. این کشور ۹/۶۸ درصد از استادهای کشورهای عربی و ۰/۰۳ درصد از کل استادهای دنیا را دریافت کرده است.

امارات متحده عربی

امارات متحده عربی نام کشوری عربی است در جنوب غربی قاره آسیا و در شرق شبه جزیره عربستان، در خاورمیانه و در بخش جنوبی خلیج فارس واقع شده است. محدوده امارات متحده عربی از شمال و شمال غربی خلیج فارس، از جنوب و جنوب غربی سلطنت عمان و عربستان سعودی، از سمت مغرب به دولت قطر و عربستان سعودی، و از سمت شرق به دریای عمان و خلیج عمان و سلطنت عمان محدود می‌شود. وجه تسمیه این کشور بنام «امارات» از آنجاست که پس از تشکیل هفت امارت امیرنشین

تأسیس شده است. هفت شیخ‌نشین این کشور شامل ابوظبی، دوبی، شارجه، راس‌الخیمه، فجیره، ام‌القوین و عجمان است. این کشور در ۲ دسامبر ۱۹۷۱ میلادی تأسیس شده است. قبل از تأسیس دولت اتحاد امارات متحده عربی، این منطقه «امارات متصالحه» نام داشته است، همچنین امارات ساحل عمان نیز نامیده شده است. ابوظبی بزرگترین شیخ‌نشین آن است و دومین شیخ‌نشین دوبی است. بخش اعظم این سرزمین را صحرا تشکیل می‌دهد. دو رشته کوه نیز در این کشور وجود دارد. سواحل این کشور، که اکثر جمعیت کشور در آن ساکنند، عمدتاً پوشیده از نم‌ک‌زار است (آشنایی با امارات متحده عربی، همشهری آنلاین، ۱۳۹۰). این کشور با اتکاء بر صادرات ذخایر نفت و گاز طبیعی موجود در دریا و خشکی، یکی از بالاترین سطوح زندگی در جهان را دارد. دانشگاه‌های کشور امارات عبارتند از دانشگاه العین، دانشگاه آمریکایی شارجه، دانشگاه دولتی شارجه، دانشگاه هوانوردی امارات، دانشگاه سیتی امارات (امارات متحده عربی، دانشنامه رشد، ۱۳۹۰).

در جدول ۲-۹ وضعیت کشور امارات متحده عربی در ۲۰ حوزه موضوعی تعریف شده در پایگاه ESI نشان داده شده است. همان‌گونه که در این جدول مشاهده می‌شود، کشور امارات متحده عربی از نظر تعداد مقالات، تنها در حوزه اقتصاد و بازرگانی، رتبه نخست را در میان ۱۶ کشور برتر عربی کسب نموده است. همچنین کشور امارات از نظر تعداد مقالات در حوزه علوم کشاورزی از وضعیت نسبتاً خوبی برخوردار نیست و مقام یازدهم را در میان کشورهای برتر عربی داراست و باید تلاش کند با تولید مقالات بیشتر به وضعیت بهتری در این حوزه دست یابد. با نگاهی به جدول در می‌یابیم کشور امارات متحده عربی از لحاظ تعداد استنادها توانسته است در میان کشورهای برتر عربی رتبه دوم تعداد استنادها را در حوزه اقتصاد و بازرگانی و نیز رتبه سوم را در حوزه‌های زیست‌شناسی و بیوشیمی، علوم اعصاب و رفتار و نیز علوم فضا کسب نماید.

جدول ۲-۹: وضعیت علمی کشور امارات متحده عربی در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	
۷۵	۹۴	۰/۰۲	۰/۰۵	۶	۸	۶/۲۰	۵/۰۹	۶،۵۰۱	۱،۰۷۱	پزشکی بالینی
۶۲	۵۹	۰/۰۶	۰/۱۱	۸	۷	۵/۵۳	۶/۱۹	۲،۴۰۸	۹۱۳	فنی و مهندسی

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	
۶۲	۶۶	۰/۰۲	۰/۰۴	۳	۵	۱۱/۷۶	۷/۱۴	۲,۳۴۹	۲۴۷	زیست‌شناسی و بیوشیمی
۷۴	۷۴	۰/۰۲	۰/۰۴	۸	۸	۲/۶۷	۲/۸۰	۲,۰۶۳	۴۶۳	شیمی
۶۵	۶۰	۰/۰۲	۰/۰۴	۷	۵	۷/۲۹	۹/۹۵	۱,۴۰۶	۱۲۹	زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک
۸۲	۷۸	۰/۰۱	۰/۰۲	۸	۷	۳/۴۲	۲/۸۲	۱,۳۸۷	۲۶۲	فیزیک
۵۷	۶۰	۰/۰۲	۰/۰۳	۳	۶	۱۶/۰۵	۱۱/۰۴	۱,۱۷۴	۱۰۲	علوم اعصاب و رفتار
۹۱	۸۳	۰/۰۲	۰/۰۵	۷	۷	۵/۴۲	۵/۹۳	۱,۰۹۱	۳۱۶	علوم گیاهی و جانوری
۶۱	۶۳	۰/۰۴	۰/۰۷	۶	۷	۵/۲۳	۵/۳۵	۹۶۴	۱۴۷	داروشناسی و سم‌شناسی
۸۷	۸۲	۰/۰۲	۰/۰۶	۷	۸	۶/۲۷	۶/۲۳	۷۸۷	۱۷۳	محیط زیست و بوم‌شناسی
۹۶	۶۴	۰/۰۲	۰/۰۶	۹	۷	۴/۰۷	۶/۸۸	۵۵۱	۲۰۸	علوم زمین
۶۱	۶۶	۰/۰۵	۰/۰۷	۷	۸	۶/۳۱	۴/۹۹	۵۴۷	۲۱۶	ریاضیات
۸۷	۷۸	۰/۰۲	۰/۰۳	۶	۶	۷/۲۵	۵/۴۹	۵۱۹	۶۷	میکروبیولوژی
۷۵	۷۱	۰/۰۲	۰/۰۴	۷	۷	۲/۱۷	۲/۷۷	۵۰۱	۱۷۵	علم مواد
۵۶	۵۴	۰/۰۴	۰/۰۸	۵	۵	۹/۲۹	۹/۷۸	۳۹۲	۲۲۵	علوم رایانه
۹۲	۹۴	۰/۰۲	۰/۰۴	۱۱	۱۱	۲/۹۴	۲/۸۱	۳۶۷	۸۵	علوم کشاورزی
۶۵	۵۴	۰/۰۱	۰/۰۳	۵	۲	۱۲/۲۹	۱۷/۸	۳۳۳	۸۹	روانپزشکی و روانشناسی
۷۹	۷۰	۰/۰۲	۰/۰۴	۶	۴	۹/۴۳	۱۴/۵۵	۳۳۱	۱۸۳	علوم اجتماعی
۶۵	۶۸	۰/۰۱	۰/۰۱	۳	۳	۱۶/۰۷	۹/۲	۲۵۷	۲۳	علوم فضا
۵۵	۵۰	۰/۰۲	۰/۰۷	۲	۱	۲۱/۵۰	۳۱/۳۴	۲۲۷	۱۲۶	اقتصاد و بازرگانی
*	*	۰/۰۲	۰/۰۴	*	*	۸/۰۴	۸/۴	۲۳۸۲۴	۴۹۵۸	جمع

بهترین رتبه جهانی امارات متحده در تولید مقالات، رتبه پنجاه است که به حوزه اقتصاد و بازرگانی اختصاص دارد. از لحاظ استناد نیز این کشور با کسب رتبه ۵۵ام دنیا در حوزه اقتصاد و بازرگانی بالاترین

رتبه را در بخش استنادها از آن خود نموده است. شایان ذکر است کشور امارات متحده عربی در حوزه‌های ایمنی شناسی و علوم بین رشته‌ای فاقد مقاله و استناد است. در مجموع، کشور امارات متحده عربی با تولید ۴۹۵۸ مقاله، ۸/۴ درصد از کل تولیدات کشورهای عربی و ۰/۰۴ درصد از کل تولیدات جهان را به خود اختصاص داده است. این کشور با کسب ۲۳۸۲۴ استناد، ۸/۰۴ درصد از استنادهای کشورهای عربی و ۰/۰۲ درصد از کل استنادهای دنیا را دریافت کرده است.

عمان

عمان کشوری پادشاهی است در شرق شبه جزیره عربستان. پایتخت آن مسقط است. این کشور در جنوب خلیج فارس قرار دارد. و از جنوب شرق نیز به دریای عرب و از شمال به دریای عمان محدود است. کشور پادشاهی عمان دومین کشور بزرگ در شبه جزیره عربستان از لحاظ مساحت محسوب می‌شود، و در حدود ۳۰۰ هزار کیلومتر مربع مساحت خاک عمان می‌باشد. پایتخت و بندر مهم عمان شهر مسقط است. دو شهر قدیمی آن صحار و صور بازارهای محلی و بندرگاه کشتیرانی به سوی هند، یمن، زنگبار و سواحل خلیج فارس است. نزوه، در دامنه‌ی کوه اخضر، از شهرهای قدیم عمان است (عمان، ویکیپدیا، ۱۳۹۰). جمعیت این کشور حدود سه میلیون و ۳۱۲ هزار نفر با میانگین سنی ۱۹ سال است. امید به زندگی در عمان برای زنان ۷۶ و برای مردان ۷۱ سال است. دین مردم این کشور اسلام است. زبان رسمی آن‌ها عربی است (آشنایی با عمان، همشهری آنلاین، ۱۳۹۰).

در جدول ۲-۱۰ وضعیت کشور عمان در ۱۱ حوزه موضوعی نشان داده شده است. بر اساس جدول زیر کشور عمان از نظر تعداد مقالات و استنادها در میان کشورهای عربی در هیچ حوزه موضوعی دارای رتبه نخست نمی‌باشد. بهترین رتبه تعداد مقالات کشور عمان در میان ۱۶ کشور عربی، رتبه هشتم است که در حوزه علوم زمین و نیز علوم کشاورزی به دست آمده است. از نظر تعداد استنادها نیز عمان توانسته رتبه ششم را در حوزه علوم زمین کسب نماید. پایین‌ترین رتبه این کشور در میان ۱۶ کشور عربی به حوزه زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک اختصاص دارد. بالاترین رتبه کسب شده توسط کشور عمان رتبه ۴۵ام تعداد مقالات دنیاست که به حوزه فنی و مهندسی این کشور اختصاص دارد و در بخش استنادها کشور عمان در حوزه علوم رایانه توانسته است رتبه ۶۵ام دنیا را از آن خود نماید. پایین‌ترین رتبه این کشور از لحاظ تعداد مقالات و استنادها مربوط به حوزه علوم گیاهی و جانوری می‌باشد که رتبه این کشور از لحاظ تعداد مقاله در این حوزه، رتبه ۱۰۱ام دنیاست و در بخش استنادها کشور عمان در رتبه ۱۰۴ام علوم گیاهی و جانوری دنیا قرار دارد.

جدول ۲-۱۰: وضعیت علمی کشور عمان در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	
۱۰۱	۸۱	۰/۰۱	۰/۰۳	۱۰	۹	۲/۳۴	۳/۰۸	۲،۴۵۰	۶۴۹	پزشکی بالینی
۷۵	۸۲	۰/۰۱	۰/۰۲	۹	۹	۲/۶۲	۱/۵۶	۲،۰۲۲	۲۵۸	شیمی
۶۷	۶۵	۰/۰۴	۰/۰۶	۱۰	۹	۳/۳۹	۳/۳۰	۱،۴۷۴	۴۸۷	فنی و مهندسی
۸۰	۷۲	۰/۰۳	۰/۰۵	۶	۸	۶/۷۱	۵/۴۳	۹۰۹	۱۶۴	علوم زمین
۷۳	۷۹	۰/۰۶	۰/۰۷	۶	۸	۶/۷۱	۴/۶۹	۸۳۸	۱۴۲	علوم کشاورزی
۸۸	۸۳	۰/۰۱	۰/۰۲	۹	۹	۱/۸۱	۱/۹۵	۷۳۵	۱۸۱	فیزیک
۱۰۴	۱۰۱	۰/۰۱	۰/۰۲	۱۰	۱۰	۳/۱۴	۲/۸۷	۶۳۱	۱۵۳	علوم گیاهی و جانوری
۹۶	۹۱	۰/۰۲	۰/۰۴	۱۰	۱۰	۴/۸۷	۴/۰۰	۶۱۱	۱۱۱	محیط زیست و بوم شناسی
۸۸	۷۹	۰/۰۰	۰/۰۱	۱۲	۱۰	۲/۲۵	۳/۳۲	۴۳۳	۴۳	زیست شناسی ملکولی و ژنتیک
۶۹	۷۴	۰/۰۳	۰/۰۵	۹	۹	۳/۷۵	۳/۱۹	۳۲۵	۱۳۸	ریاضیات
۶۵	۷۰	۰/۰۲	۰/۰۳	۹	۱۰	۵/۵۰	۴/۰۹	۲۳۲	۹۴	علوم رایانه
*	*	۰/۰۴	۰/۰۳	*	*	۳/۹	۳/۴	۱۰،۶۶۰	۲۴۲۰	جمع

کشور عمان در ۱۱ حوزه زیست شناسی و بیوشیمی، اقتصاد و بازرگانی، ایمنی شناسی، علم مواد، میکروبیولوژی، علوم بین حوزه‌ای، علوم اعصاب و رفتار، داروشناسی و سم شناسی، روانپزشکی و روانشناسی، علوم اجتماعی و علوم فضا فاقد مقاله و استناد است. در مجموع کشور عمان با تولید ۲۴۲۰ مقاله، ۳/۴ درصد از کل تولیدات کشورهای عربی و ۰/۰۳ درصد از کل تولیدات جهان را به خود اختصاص داده است. این کشور با کسب ۱۰۶۶۰ استناد، ۳/۹ درصد از استنادهای کشورهای عربی و ۰/۰۴ درصد از کل استنادهای دنیا را دریافت کرده است.

سوریه

جمهوری عربی سوریه کشوری عربی است که در جنوب غرب آسیا و بر سواحل شرقی دریای

مدیترانه واقع شده است. این کشور از شمال با ترکیه و شرق با عراق و از غرب با لبنان و دریای مدیترانه و از جنوب با اردن و رژیم صهیونیستی همسایه است. سوریه با ۱۸۵۱۸۰ کیلومتر مربع وسعت، هشتاد و هفتمین کشور جهان است. پایتخت کشور سوریه شهر دمشق است و از مهم‌ترین شهرهای سوریه می‌توان از حلب، حمص، لاذقیه و حماه نام برد. برخی از مهم‌ترین دانشگاه‌های سوریه عبارتند از دانشگاه دمشق، دانشگاه حلب، دانشگاه تشرين، دانشگاه الاتحاد، دانشگاه علوم و فنون. آموزش عالی در سوریه بر عهده دولت است و تمام دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در این کشور دولتی هستند. وزارت آموزش عالی (وزاره‌التعلیم‌العالی) مسوول برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری برای تدریس و پژوهش در سراسر کشور و هماهنگی برنامه‌های درسی و معادل سازی مدارک تحصیلی خارجی و پذیرش دانشجویان خارجی می‌باشد. زبان تدریس در این کشور، عربی است. داوطلبین بر اساس نمرات دوره دیپلم به دانشگاه راه پیدا می‌کنند (سوریه، ویکیپدیا، ۱۳۹۰).

شایان ذکر است اقتصاد سوریه زیر سایه نفت و کشاورزی است که نیمی از تولید ناخالص داخلی این کشور را تشکیل می‌دهند. مسلمانان این کشور ۸۶ درصد کل جمعیت و مسیحیان ۱۳/۵ درصد از جمعیت سوریه را تشکیل می‌دهند. حدود پنج هزار یهودی نیز در دمشق و اطراف آن زندگی می‌کنند. زبان رسمی این کشور عربی است، زبان‌های دیگری مثل کردی و آرامی نیز رایج است. مسلمانان این کشور ۸۶ درصد جمعیت این کشور را تشکیل می‌دهند و مسیحیان که ۱۳/۵ درصد جمعیت آن را بخود اختصاص می‌دهند (آشنایی با سوریه، همشهری آنلاین، ۱۳۹۰). در جدول ۲-۱۱ وضعیت کشور سوریه در ۵ حوزه موضوعی نشان داده شده است. براساس جدول بهترین رتبه کشور سوریه در بخش تولید مقالات، کسب رتبه پنجم حوزه علوم کشاورزی در میان ۱۶ کشور برتر عربی می‌باشد. همچنین این کشور از لحاظ تعداد استنادها توانسته است در حوزه علوم گیاهی و جانوری و نیز علوم کشاورزی مقام چهارم کشورهای عربی را به خود اختصاص دهد. وضعیت کشور سوریه در حوزه فنی و مهندسی چندان مطلوب نیست. این کشور در تولید مقالات حوزه فنی و مهندسی رتبه ۱۱۳ام و در بخش استنادهای این حوزه رتبه ۱۱۲ام را در میان ۱۶ کشور عربی داراست. از لحاظ رتبه جهانی کشور سوریه هم از لحاظ تعداد مقالات و هم از نظر استنادها در حوزه علوم کشاورزی نسبت به سایر حوزه‌ها از وضعیت بهتری برخوردار است و توانسته است رتبه ۱۶۴ام تولید مقالات و نیز رتبه ۱۶۵ام استنادها را در حوزه علوم کشاورزی به خود اختصاص دهد. رتبه جهانی سوریه در حوزه علوم اجتماعی چندان خوشایند نیست. سوریه رتبه ۱۰۲ دنیا را تولید مقالات حوزه علوم اجتماعی داراست. این کشور در بخش استنادهای علوم اجتماعی مجدداً رتبه ۱۰۲ جهان را کسب نموده است.

جدول ۲-۱۱: وضعیت علمی کشور سوریه در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	
۷۸	۸۵	۰/۰۳	۰/۰۵	۴	۸	۸/۲۴	۵/۵۶	۱،۶۵۸	۲۹۶	علوم گیاهی و جانوری
۶۵	۶۴	۰/۰۷	۰/۱۲	۴	۵	۸/۹۱	۸/۴۵	۱،۱۱۳	۲۵۶	علوم کشاورزی
۹۴	۹۵	۰/۰۲	۰/۰۲	۸	۱۰	۴/۳۸	۲/۱۲	۵۹۴	۶۴	علوم زمین
۸۶	۸۷	۰/۰۱	۰/۰۲	۱۲	۱۳	۰/۹۰	۰/۹۵	۳۹۳	۱۴۰	فنی و مهندسی
۱۰۲	۱۰۲	۰/۰۱	۰/۰۱	۸	۸	۴/۴۲	۲/۲۳	۱۵۵	۲۸	علوم اجتماعی
*	*	۰/۰۲	۰/۰۴	*	*	۵/۳	۳/۸	۳۹۱۳	۷۸۴	جمع

کشور سوریه تنها در ۵ حوزه دارای مقاله و استناد است و در حوزه های شیمی، پزشکی بالینی، فیزیک، علم مواد، داروشناسی و سم شناسی، زیست شناسی و بیوشیمی، محیط زیست و بوم شناسی، میکروبیولوژی، زیست شناسی مولکولی و ژنتیک، ریاضیات، ایمنی شناسی، علوم اعصاب و رفتار، علوم فضا، علوم رایانه، روان پزشکی و روان شناسی، اقتصاد و بازرگانی و علوم بین رشته ای فاقد تولیدات علمی است. در مجموع کشور سوریه با تولید ۷۸۴ مقاله، ۳/۸ درصد از کل تولیدات کشورهای عربی و ۰/۰۴ درصد از کل تولیدات جهان را به خود اختصاص داده است. این کشور با کسب ۳۹۱۳ استناد، ۵/۳ درصد از استندهای کشورهای عربی و ۰/۰۲ درصد از کل استندهای دنیا را دریافت کرده است.

سودان

جمهوری سودان کشوری است در شمال شرقی آفریقا، و بزرگترین کشور این قاره و نیز بزرگترین کشور عربی است. این کشور، دهمین کشور جهان از نظر وسعت است. سودان از شمال با کشورهای مصر و لیبی، از غرب با چاد و آفریقا مرکزی، از جنوب با کنگو، اوگاندا و کنیا و از شرق با اتیوپی و اریتره همسایه است و دریای سرخ این کشور را از عربستان سعودی جدا می کند. پایتخت سودان

«خرطوم» نام دارد و از شهرهای مهم آن می‌توان بحیره، جزیره، ام درمان، کسالا و راب اشاره کرد. نام این کشور نامی عربی و به معنی سرزمین مردمان سیاه است. از دانشگاه‌های سودان می‌توان به دانشگاه علوم و تکنولوژی سودان، دانشگاه ام درمان و دانشگاه نیلین اشاره کرد (سودان، ویکیپدیا، ۱۳۹۰). واحد پول سودان دینار سودانی است. ۷۰ درصد از مردم سودان دین اسلام پیروی می‌کنند و سنی مذهب هستند. سودان از جمله کشورهای فقیر جهان محسوب می‌شود و حدود ۸۰ درصد جمعیت سودان در بخش کشاورزی و دامداری فعالیت دارند که عمدتاً به صورت سنتی اداره می‌شود. نزدیک به دو سوم نیروی کار در بخش کشاورزی اشتغال دارند و به کشت پنبه برای صادرات، و ذرت خوشه‌ای، ارزن برای مصرف داخلی می‌پردازند. سودان از اوایل دهه ۱۹۸۰ شدیداً دچار خشکسالی و قحطی شده است (آشنایی با سودان، همشهری آنلاین، ۱۳۹۰).

در جدول ۲-۱۲ وضعیت کشور سودان در ۵ حوزه موضوعی تعریف شده در پایگاه ESI نشان داده شده است. چنان چه مشاهده می‌شود کشور سودان در حوزه ایمنی‌شناسی از وضعیت نسبتاً مطلوبی در میان سایر حوزه‌ها برخوردار است. سودان موفق شده است رتبه پنجم تولید مقالات حوزه ایمنی‌شناسی و نیز رتبه چهارم استادهای این حوزه را در میان کشورهای عربی به خود اختصاص داده است. بالاترین رتبه جهانی کسب شده توسط سودان در بخش مقالات رتبه ۸۲ام دنیاست که مربوط به حوزه علوم کشاورزی است. در بخش استنادها نیز بهترین رتبه جهانی سودان رتبه ۷۶ام جهان در حوزه ایمنی‌شناسی است.

جدول ۲-۱۲: وضعیت علمی کشور سودان در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	
۱۰۰	۹۱	۰/۰۱	۰/۰۲	۸	۱۰	۲/۴۳	۱/۸۰	۲۵۴۸	۳۷۸	پزشکی بالینی
۷۶	۸۴	۰/۰۳	۰/۰۳	۴	۵	۱۵/۵۶	۹/۵۴	۸۶۱	۵۰	ایمنی‌شناسی
۷۷	۸۷	۰/۰۱	۰/۰۱	۹	۱۱	۴/۱۴	۱/۹۳	۷۹۹	۲۵	زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک
۱۰۱	۸۹	۰/۰۱	۰/۰۳	۸	۹	۳/۵۷	۴/۱۳	۷۱۹	۲۲۰	علوم گیاهی و جانوری
۸۷	۸۲	۰/۰۳	۰/۰۶	۹	۹	۳/۷۱	۴/۲۹	۴۶۳	۱۳۰	علوم کشاورزی
*	*	۰/۰۱۸	۰/۰۳	*	*	۵/۸۸	۴/۳۳	۵۳۹۰	۸۰۳	جمع

کشور سودان تنها در ۵ حوزه از ۲۲ حوزه موضوعی دارای حوزه است و در حوزه‌های زیست‌شناسی و بیوشیمی، شیمی، علوم رایانه، اقتصاد و بازرگانی، فنی و مهندسی، محیط زیست و بوم‌شناسی، علوم زمین، علم مواد، ریاضیات، میکروبیولوژی، علوم بین رشته‌ای، علوم اعصاب و رفتار، داروشناسی و سم‌شناسی، فیزیک، روانپزشکی و روانشناسی، علوم اجتماعی و علوم فضا فاقد مقاله و استناد است. در مجموع کشور سودان با تولید ۸۰۳ مقاله، ۴/۳۳ درصد از کل تولیدات کشورهای عربی و ۰/۰۳ درصد از کل تولیدات جهان را به خود اختصاص داده است. این کشور با کسب ۵۳۹۰ استناد، ۵/۸۸ درصد از استنادهای کشورهای عربی و ۰/۰۱۸ درصد از کل استنادهای دنیا را دریافت کرده است.

قطر

قطر کشوری در منطقه خاورمیانه در کنار آب‌های خلیج فارس است که در گذشته به عنوان مرکزی عمده برای صید مروارید شناخته می‌شد، اما امروزه با منابع فراوان نفت و گازش در دنیا شناخته شده است. این کشور از جنوب با عربستان سعودی، همسایه است. این کشور به شکل شبه جزیره است و اطراف آن را آب‌های خلیج فارس پوشانده است. منبع درآمد ارزی این کشور، صادرات نفت و گاز می‌باشد. قطر سومین کشور دارنده ذخایر گاز پس از روسیه و ایران است و ذخیره گاز آن برای ۲۰۰ سال آینده کافی تخمین زده شده است. قطر عضو سازمان اوپک نیز است. میانگین سنی قطر ۳۲ سال است و امید به زندگی در این کشور برای زنان ۷۷ و برای مردان ۷۲ سال است. ۵/۷۷ درصد از مردم این کشور

مسلمان هستند. زبان رسمی این کشور عربی است. زبان انگلیسی نیز به طور گسترده به عنوان زبان دوم استفاده می‌شود (آشنایی با قطر، همشهری آنلاین، ۱۳۹۰).

در جدول ۲-۱۳ وضعیت کشور قطر در دو حوزه موضوعی در پایگاه ESI نشان داده شده است. قطر تنها در حوزه‌های فنی و مهندسی و علوم رایانه موفق به کسب رتبه شده است. قطر در دو بخش تولید مقالات و استنادها در هر دو حوزه فنی و مهندسی و علوم پایه رتبه یازدهم را در میان کشورهای عربی کسب نموده است. رتبه جهانی قطر در بخش تولید مقالات در این دو حوزه رتبه ۱۷۷ام بوده است. در بخش استنادها نیز قطر در این حوزه توانسته است رتبه ۱۷۸ام دنیا را به خود اختصاص دهد.

جدول ۲-۱۳: وضعیت علمی کشور قطر در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	
۷۸	۷۷	۰/۰۲	۰/۰۲	۱۱	۱۱	۱/۵۷	۱/۲۷	۶۸۲	۱۸۸	فنی و مهندسی
۷۸	۷۷	۰/۰۱	۰/۰۱	۱۱	۱۱	۲/۱۱	۱/۶۵	۸۹	۳۸	علوم رایانه
*	*	۰/۰۱	۰/۰۱	*	*	۱/۸۴	۱/۴۶	۷۷۱	۲۲۶	جمع

کشور قطر فقط در ۲ حوزه از ۲۲ حوزه موضوعی دارای حوزه است و در حوزه‌های علوم کشاورزی، زیست‌شناسی و بیوشیمی، شیمی، پزشکی بالینی، اقتصاد و بازرگانی، محیط زیست و بوم‌شناسی، علوم زمین، ایمنی‌شناسی، علم مواد، ریاضیات، میکروبیولوژی، زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک، علوم بین رشته‌ای، علوم اعصاب و رفتار، داروشناسی و سم‌شناسی، فیزیک، علوم گیاهی و جانوری، روانپزشکی و روانشناسی، علوم اجتماعی و علوم فاقد مقاله و استناد است. در مجموع کشور قطر با تولید ۲۲۶ مقاله، ۱/۴۶ درصد از کل تولیدات کشورهای عربی و ۰/۰۱ درصد از کل تولیدات جهان را به خود اختصاص داده است. این کشور با کسب ۷۷۱ استناد، ۱/۸۴ درصد از استنادهای کشورهای عربی و ۰/۰۱ درصد از کل استنادهای دنیا را دریافت کرده است.

عراق

عراق یکی از کشورهای خاورمیانه است و از شرق با ایران، از شمال با ترکیه، از شمال غرب و غرب

با سوریه، از جنوب با عربستان سعودی و از جنوب شرق با کویت همسایه است. از حدود ۴۵۰۰ سال پیش اقوام گوناگونی بر این سرزمین حکومت کرده‌اند و می‌توان گفت کهن‌ترین تمدن جهان در بین النهرین در عراق پدید آمده است. اسکندر مقدونی در سال ۳۳ قبل از میلاد، این سرزمین را تصرف کرد. عراق در سال ۳۰۲ میلادی تحت سیطره ساسانیان در آمد و مدت‌ها یکی از ایالات ایران بود. تیسفون، پایتخت ساسانیان و شش شهر مهم دیگر که مجموعاً مدائن نامیده می‌شوند و نیز کاخ ساسانیان که ایوان کسری نام دارد، در عراق امروزی قرار دارند. پس از ظهور اسلام و آغاز فتوحات، تصرف این سرزمین، اولین فتح بزرگ مسلمانان بود. پایتخت آن شهر بغداد است و از دیگر شهرهای مهم آن می‌توان به کربلا، نجف، موصل، بصره، کرکوک و سلیمانیه اشاره کرد. نفت منبع اصلی درآمد عراق است (عراق، دانشنامه رشد، ۱۳۹۰). مردم عراق عمدتاً مسلمان، عرب زبان و کرد زبان هستند. واحد پول عراق دینار عراقی (۱۰۰۰ فلس) است و صادرات عمده آن را نفت خام تشکیل می‌دهد. رژیم صدام حسین زمامدار سابق این کشور در سال ۲۰۰۳ در پی تهاجم نیروهای ائتلاف نظامی به سرکردگی آمریکا برچیده شد. صدام که ۲۵ سال بر عراق حکومت کرد؛ بامداد شنبه ۳۰ دسامبر ۲۰۰۶ (۹ دی ۱۳۸۵) به چوبه‌دار سپرده شد (آشنایی با عراق، همشهری آنلاین، ۱۳۹۰).

در جدول ۲-۱۴ وضعیت کشور عراق در دو حوزه موضوعی نشان داده شده است. عراق نیز مانند قطر تنها در دو حوزه توانسته در پایگاه ESI راه یابد و از لحاظ تولید مقاله در هر دو حوزه رتبه ۱۲ را در میان کشورهای عربی داراست. همچنین عراق رتبه ۱۱ام استادهای حوزه زیست‌شناسی و مولکولی و نیز رتبه ۱۳ام استادهای حوزه فنی و مهندسی را در میان کشورهای عربی کسب نموده است.

جدول ۲-۱۴: وضعیت علمی کشور عراق در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
		مقالات	استادها			مقالات	استادها			
۸۳	۸۹	۰/۰۱	۰/۰۰	۱۱	۱۲	۲,۷۶	۰,۴۶	۵۳۲	۶	زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک
۸۸	۸۱	۰/۰۱	۰/۰۲	۱۳	۱۲	۰/۸۰	۱/۱۰	۳۵۰	۱۶۲	فنی و مهندسی
*	*	۰/۰۱	۰/۰۱	*	*	۱/۷۸	۰/۷۸	۸۸۲	۱۶۸	جمع

کشور عراق صرفاً در ۲ حوزه از ۲۲ حوزه موضوعی دارای حوزه است و در حوزه‌های علوم کشاورزی، زیست‌شناسی و بیوشیمی، شیمی، پزشکی بالینی، علوم رایانه، اقتصاد و بازرگانی، محیط زیست و بوم‌شناسی، علوم زمین، ایمنی‌شناسی، علم مواد، ریاضیات، میکروبیولوژی، علوم بین‌رشته‌ای، علوم اعصاب و رفتار، داروشناسی و سم‌شناسی، فیزیک، علوم گیاهی و جانوری، روانپزشکی و روانشناسی، علوم اجتماعی و علوم فضا فاقد مقاله و استناد است. در مجموع کشور عراق با تولید ۱۶۸ مقاله، ۰٫۷۸ درصد از کل تولیدات کشورهای عربی و ۰/۰۱ درصد از کل تولیدات جهان را به خود اختصاص داده است. این کشور با کسب ۸۸۲ استناد، ۱/۷۸ درصد از استندهای کشورهای عربی و ۰/۰۱ درصد از کل استندهای دنیا را دریافت کرده است.

لیبی

لیبی کشوری در شمال آفریقا است که در کنار دریای مدیترانه قرار گرفته است و از کشورهای عربی این قاره سبز به حساب می‌آید. این کشور با مصر، سودان، چاد، نیجر، الجزایر و تونس همسایه است. این کشور هفدهمین کشور وسیع جهان است. پرچم لیبی تنها پرچم در جهان است که تنها یک رنگ دارد و هیچ آرم و نشانی در میان آن دیده نمی‌شود. پایتخت لیبی، شهر طرابلس است (آشنایی با لیبی، همشهری آنلاین، ۱۳۹۰). پیرامون ۹۰ درصد از سرزمین لیبی را بیابان و صحراهای بی‌آب و علف پوشانده است. مناطق نسبتاً سرسبز لیبی در کناره‌های دریای مدیترانه قرار گرفته است. هیچ رودخانه دائمی در خاک لیبی وجود ندارد و تنها ۲ درصد خاک آن کاربرد کشاورزی دارد. بخش عمده‌ی مواد غذایی مورد نیاز مردم لیبی از خارج وارد می‌شود. لیبی از نظر تراکم جمعیت یکی از کم‌تراکم‌ترین کشورهای دنیاست. کشور لیبی یکی از ۱۰ کشور اصلی صادرکننده نفت در جهان است و تولید ناخالص ملی سرانه آن جزو بالاترین‌ها در آفریقا است. لیبی به صورت «پادشاهی لیبی» در سال ۱۹۵۱ به استقلال رسید و از ۱۹۶۹ به بعد توسط معمر قذافی که با انجام یک کودتای نظامی بر سر کار آمد رهبری شده است. در ماه فوریه ۲۰۱۱ اعتراضات گسترده‌ای در لیبی علیه حکومت معمر قذافی آغاز شد که باعث شد به مرور بخش‌های مختلفی از این کشور از کنترل نیروهای حکومت خارج شود. ۹۷ درصد از مردم این کشور از نژاد بربر و عرب هستند و مذهب ۹۷ درصد از لیبیایی‌ها سنی است. زبان‌های رایج در این کشور شامل عربی، انگلیسی و ایتالیایی است (لیبی، ویکیپدیا، ۱۳۹۰).

جدول ۲-۱۵: وضعیت علمی کشور لیبی در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
مقاله	استنادها	مقاله	استنادها	مقاله	استنادها	مقاله	استنادها	مقاله	استنادها	
۸۹	۹۳	۰/۰۲	۰/۰۱	۱۴	۱۴	۰/۶۸	۰/۹۲	۱۳۵	۲۹۵	فنی و مهندسی

کشور لیبی صرفاً در یک حوزه دارای مقاله و استناد است و در ۲۱ حوزه موضوعی شامل شیمی، پزشکی بالینی، فیزیک، علم مواد، داروشناسی و سم‌شناسی، علوم گیاهی و جانوری، زیست‌شناسی و بیوشیمی، علوم کشاورزی، علوم زمین، محیط زیست و بوم‌شناسی، میکروبیولوژی، زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک، ریاضیات، ایمنی‌شناسی، علوم اعصاب و رفتار، علوم فضا، علوم رایانه، علوم اجتماعی، روانپزشکی و روانشناسی، اقتصاد و بازرگانی و علوم بین‌رشته‌ای فاقد مقاله و استناد است.

چاد

جمهوری چاد کشوری در مرکز آفریقا است. جمهوری چاد با ۱۲۸۴۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت در آفریقای مرکزی و در ناحیه صحرای بزرگ آفریقا واقع است. چاد از شمال با لیبی، از شرق با سودان، از جنوب با آفریقای مرکزی، از جنوب غربی با کامرون و نیجریه و از غرب با نیجر همسایه است. بخش زیادی از زمین‌های این کشور را بیابان پوشانده است و به خاطر آب و هوای خشک به قلب مرده آفریقا مشهور است. خشکسالی‌های سخت از عوامل اصلی فقر و عقب ماندگی این کشور است. اکثریت مردم، در ناحیه دریاچه چاد، جایی که نمک از دریاچه استخراج می‌شود، زندگی می‌کنند. این کشور که از سال ۱۹۲۰ میلادی مستعمره فرانسه بود، در سال ۱۹۶۰ از فرانسه مستقل شد (آشنایی با چاد، همشهری آنلین، ۱۳۹۰). جمهوری چاد در تاریخ ۱۱ اوت ۱۹۶۰ به استقلال رسید ولی هنوز آرامش کامل در آن برقرار نشده و این کشور در سال‌های اخیر بارها به تحریک نیروهای خارجی با جنگ داخلی روبرو شده است. شهر انجانما پایتخت چاد است و از دیگر شهرهای مهم آن می‌توان به سارح، موند و آبشه اشاره کرد. چاد مرکز راه‌های تجاری و ارتباط میان آفریقای شمالی و آفریقای مرکزی و یکی از کشورهای فقیر جهان است. به دلیل محصور بودن در خشکی و عدم دسترسی به دریاها، آزاد، وسعت زیاد و گسترش صحراها، و بالاخره عدم ثبات سیاسی تاریخی ناشی از اختلافات بخش شمالی و جنوبی، توسعه اقتصادی و سیاسی چاد به تاخیر افتاده است. حدود ۷۵ درصد از مردم آن مسلمان هستند. زبان‌های رسمی در این

کشور فرانسه و عربی است اما به دلیل تنوع زیاد قومی و نژادی در این کشور زبان‌های دیگری هم در میان مردم رایج است (چاد، ویکیپدیا، ۱۳۹۰).

جدول ۲-۱۶: وضعیت علمی کشور چاد در ۲۲ حوزه موضوعی پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		رتبه در میان ۱۶ کشور		درصد از کل تولیدات علمی ۱۶ کشور		تعداد		حوزه موضوعی
مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	
۵۷	۳۱	۰/۲۸	۰/۰۴	۱	۲	۵۱/۲۲	۲۲/۵۸	۳۵۸	۷	علوم بین رشته‌ای

کشور چاد در حوزه‌های شیمی، پزشکی بالینی، فنی و مهندسی، فیزیک، علم مواد، داروشناسی و سم‌شناسی، علوم گیاهی و جانوری، زیست‌شناسی و بیوشیمی، علوم کشاورزی، علوم زمین، محیط زیست و بوم‌شناسی، میکروبیولوژی، زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک، ریاضیات، ایمنی‌شناسی، علوم اعصاب و رفتار، علوم فضا، علوم رایانه، علوم اجتماعی، روانپزشکی و روانشناسی و اقتصاد و بازرگانی فاقد مقاله و استناد است.

بررسی وضعیت علمی ۱۶ کشور عربی برتر به تفکیک حوزه‌های موضوعی

اکنون جهت جمع‌بندی کلی مطالب ارائه شده، به بررسی وضعیت ۱۶ کشور برتر عربی در هر یک از حوزه‌های موضوعی می‌پردازیم. بدین منظور برای هر حوزه موضوعی جدولی تهیه گردیده که امکان مقایسه وضعیت ۱۶ کشور برتر را با یکدیگر فراهم می‌سازد. در هر یک از جداول تهیه شده برای هر حوزه موضوعی، نام کشور، تعداد مقالات و استنادهای آن کشور در حوزه موضوعی مورد نظر، تعداد استنادها به مقاله در آن حوزه برای هر یک از کشورهای برتر و رتبه هر کشور در میان ۱۶ کشور، درصد از کل مقالات و استنادهای تخصیص یافته به کشور مورد نظر در آن حوزه موضوعی در میان ۱۶ کشور، درصد از کل مقالات و استنادهای تخصیص یافته به کشور مورد نظر در آن حوزه موضوعی در دنیا و همچنین رتبه کسب شده در دنیا توسط آن کشور در حوزه موضوعی مورد نظر از نظر تعداد مقالات و استنادها نشان داده شده است. شایان ذکر است جمع مقالات حوزه‌های موضوعی ۲۲ گانه برخی از کشورها با جمع مقالات نمایه شده‌ی آن کشور در ESI هم‌خوانی ندارد که این مساله نشان دهنده آن

است که برخی از مقالات منتشر شده در حوزه‌ای بغیر از حوزه‌های ۲۲ گانه قرار دارند. لازم به ذکر است که اطلاعات هر جدول بر اساس ترتیب نزولی اعداد در ستون تعداد استنادها مرتب شده است و عدد ارائه شده در ردیف "جمع" برای ستون استنادها به مقاله در واقع میانگین نرخ استنادها برای حوزه موردنظر در دوره زمانی در بین کشورهای عربی می‌باشد و میانگین نرخ استنادها در ردیف آخر هر جدول بیانگر فاصله نرخ استناد به مقاله هر کشور با نرخ جهانی می‌باشد. ترتیب جداول بر اساس حروف الفبای حوزه‌ها در فارسی است.

حوزه اقتصاد و بازرگانی

در جدول ۲-۱۷ وضعیت علمی ۷ کشور عربی در حوزه‌ی اقتصاد و بازرگانی ارائه شده است.

جدول ۲-۱۷: وضعیت حوزه‌ی اقتصاد و بازرگانی در میان کشورهای عربی راه یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات اقتصاد و بازرگانی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۵۴	۶۸	۰/۰۲	۰/۰۳	۲۱/۸۸	۱۰/۷۰	۱	۵/۳۷	۲۳۱	۴۳	کویت
۵۵	۵۰	۰/۰۲	۰/۰۷	۲۱/۵۰	۳۱/۳۴	۷	۱/۸	۲۲۷	۱۲۶	امارات متحده عربی
۵۸	۶۴	۰/۰۲	۰/۰۳	۱۵/۷۲	۱۲/۴۴	۲	۳/۳۲	۱۶۶	۵۰	لبنان
۶۴	۶۰	۰/۰۱	۰/۰۳	۱۳/۷۳	۱۳/۹۳	۴	۲/۵۹	۱۴۵	۵۶	عربستان سعودی
۶۹	۶۱	۰/۰۱	۰/۰۳	۱۱/۱۷	۱۳/۹۳	۶	۲/۱۱	۱۱۸	۵۶	تونس
۷۱	۶۷	۰/۰۱	۰/۰۳	۹/۶۶	۱۱/۴۴	۵	۲/۲۲	۱۰۲	۴۶	مصر
۸۲	۷۷	۰/۰۱	۰/۰۱	۶/۳۴	۶/۲۲	۳	۲/۶۸	۶۷	۲۵	مراکش
—	—	۰/۱۰	۰/۲۴	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۲/۸۷	۱۰۵۶	۴۰۲	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی اقتصاد و بازرگانی ۳/۸۸ می‌باشد.

این ۷ کشور در مجموع ۴۰۲ مقاله با تعداد ۱۰۵۶ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰,۲۴ درصد از مقالات دنیا و ۰,۱۰ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشور امارات متحده عربی مقام اول را در تولید مقاله در حوزه اقتصاد و بازرگانی دارد، پس از آن کشورهای عربستان سعودی و تونس، مشترکاً مقام دوم تعداد مقالات را از آن خود نموده‌اند. این سه کشور بیش از ۵۹ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۷ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای کویت، امارات متحده عربی و لبنان به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول به کشور کویت و سپس کشور لبنان و مراکش تعلق دارد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه اقتصاد و بازرگانی ۳/۸۸ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۲/۸۷ و کمتر از میانگین جهانی است. در این میان کویت تنها کشوری است که این نسبت در آن بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۵/۳۷ می‌باشد.

حوزه ایمنی‌شناسی

در جدول ۲-۱۸ وضعیت علمی ۶ کشور عربی در حوزه‌ی ایمنی‌شناسی ارائه شده است.

جدول ۲-۱۸: وضعیت حوزه‌ی ایمنی‌شناسی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه **ESI**

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات ایمنی‌شناسی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها		
۶۱	۴۸	۰/۰۴	۰/۱۰	۲۶/۰۴	۳۰/۱۵	۵	۹/۱۲	۱,۴۴۱	۱۵۸	مصر
۷۰	۶۸	۰/۰۳	۰/۰۷	۱۷/۶۲	۱۹/۲۷	۴	۹/۶۵	۹۷۵	۱۰۱	عربستان سعودی
۷۵	۷۷	۰/۰۳	۰/۰۴	۱۶/۲۳	۱۲/۷۹	۲	۱۳/۴	۸۹۸	۶۷	کویت
۷۶	۸۴	۰/۰۳	۰/۰۳	۱۵/۵۶	۹/۵۴	۱	۱۷/۲۲	۸۶۱	۵۰	سودان
۷۸	۶۴	۰/۰۳	۰/۰۷	۱۵/۳۴	۲۰/۹۹	۶	۷/۷۲	۸۴۹	۱۱۰	تونس
۹۰	۸۹	۰/۰۲	۰/۰۲	۹/۲۰	۷/۲۵	۳	۱۳/۳۹	۵۰۹	۳۸	مراکش
-	-	۰/۱۷	۰/۳۴	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	-	۱۱/۷۵	۵۵۳۳	۵۲۴	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی ایمنی‌شناسی ۱۴/۸۹ می‌باشد.

این ۶ کشور در مجموع ۵۲۴ مقاله با تعداد ۵۵۳۳ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰,۳۴ درصد از مقالات دنیا و ۰,۱۷ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، تونس و عربستان سعودی به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه ایمنی‌شناسی دارند، این سه کشور بیش از ۷۰ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۶ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای مصر، عربستان سعودی و کویت به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول به کشور سودان و سپس کشور کویت و مراکش تعلق دارد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه ایمنی‌شناسی ۱۴/۸۹ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۱۱/۷۵ و کمتر از میانگین جهانی است. سودان تنها کشوری است که این نسبت در آن بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۱۷/۲۲ می‌باشد.

حوزه پزشکی بالینی

در جدول ۲-۱۹ وضعیت علمی ۱۱ کشور عربی در حوزه‌ی پزشکی بالینی ارائه شده است.

جدول ۲-۱۹: وضعیت حوزه‌ی پزشکی بالینی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات پزشکی بالینی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقاله	استناد	مقاله	استناد	مقاله	استناد	مقاله	استناد		
۴۲	۴۳	۰/۰۹	۰/۱۹	۲۶/۹۴	۲۱/۳۰	۳	۶/۳	۲۸,۲۴۸	۴,۴۸۲	مصر
۴۳	۴۱	۰/۰۷	۰/۲۳	۲۲/۶۴	۲۵/۴۷	۷	۴/۴۳	۲۳,۷۳۱	۵,۳۶۱	عربستان سعودی
۶۰	۵۵	۰/۰۳	۰/۰۷	۹/۶۷	۸/۰۴	۵	۵/۹۹	۱۰,۱۴۰	۱,۶۹۳	لبنان
۶۴	۴۷	۰/۰۳	۰/۱۱	۹/۰۹	۱۲/۰۰	۹	۳/۷۸	۹,۵۳۳	۲,۵۲۵	تونس
۶۵	۵۴	۰/۰۳	۰/۰۷	۸/۹۹	۸/۱۶	۶	۵/۴۹	۹,۴۲۹	۱,۷۱۷	کویت
۷۵	۹۴	۰/۰۲	۰/۰۵	۶/۲۰	۵/۰۹	۴	۶/۰۷	۶,۵۰۱	۱,۰۷۱	امارات متحده عربی
۷۹	۶۱	۰/۰۲	۰/۰۵	۴/۹۴	۵/۵۶	۸	۴/۴۲	۵,۱۸۱	۱,۱۷۱	اردن

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات پزشکی بالینی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها		
۸۲	۵۳	۰/۰۲	۰/۰۸	۴/۶۸	۸/۳۵	۱۰	۲/۷۹	۴،۹۰۶	۱،۷۵۸	مراکش
۱۰۰	۹۱	۰/۰۱	۰/۰۲	۲/۴۳	۱/۸۰	۲	۶/۷۴	۲۵۴۸	۳۷۸	سودان
۱۰۱	۸۱	۰/۰۱	۰/۰۳	۲/۳۴	۳/۰۸	۹	۳/۷۸	۲،۴۵۰	۶۴۹	عمان
۱۰۵	۹۷	۰/۰۱	۰/۰۱	۲/۰۷	۱/۱۵	۱	۸/۹۶	۲،۱۶۹	۲۴۲	الجزایر
-	-	۰/۳۳	۰/۹۱	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	-	۵/۳۴	۱۰،۴۸۳۶	۲۱۰،۴۷	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه پزشکی بالینی ۱۰/۴۸ می باشد.

این ۱۱ کشور در مجموع ۲۱۰۴۷ مقاله با تعداد ۱۰۴۸۳۶ استناد تولید کرده اند که معادل ۰،۹۱ درصد از مقالات دنیا و ۰،۳۳ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای عربستان سعودی، مصر و تونس به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه بالینی دارند، این سه کشور بیش از ۵۸ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۱۱ کشور عربی تولید کرده اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای مصر، عربستان سعودی و لبنان به ترتیب رتبه های اول تا سوم را دارند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور الجزایر و سپس کشور سودان و مصر می باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه بالینی ۱۰/۴۸ می باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۵/۳۴ و کمتر از میانگین جهانی است.

حوزه داروشناسی و سم شناسی

در جدول ۲-۲۰ وضعیت علمی ۹ کشور عربی در حوزه داروشناسی و سم شناسی ارائه شده است.

جدول ۲-۲۰: وضعیت حوزه‌ی داروشناسی و سم‌شناسی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات داروشناسی و سم‌شناسی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقاله (ن)	استنادها	مقاله (ن)	استنادها	رتبه	نسبت	مقاله (ن)	استنادها		
۳۲	۲۷	۰/۳۶	۰/۶۴	۴۶/۱۱	۴۶/۲۲	۵	۶/۶۹	۸،۴۹۶	۱،۲۷۰	مصر
۴۲	۴۲	۰/۱۴	۰/۲۳	۱۸/۰۰	۱۶/۹۶	۳	۷/۱۲	۳،۳۱۷	۴۶۶	عربستان سعودی
۵۱	۵۴	۰/۰۷	۰/۱۱	۸/۴۱	۷/۹۷	۴	۷/۰۷	۱،۵۴۹	۲۱۹	مراکش
۵۷	۵۳	۰/۰۵	۰/۱۱	۶/۵۹	۷/۹۷	۸	۵/۵۵	۱،۲۱۵	۲۱۹	اردن
۶۰	۶۱	۰/۰۵	۰/۰۸	۶/۰۵	۵/۴۹	۲	۷/۳۸	۱،۱۱۴	۱۵۱	کویت
۶۱	۶۳	۰/۰۴	۰/۰۷	۵/۲۳	۵/۳۵	۷	۶/۵۶	۹۶۴	۱۴۷	امارات متحده عربی
۶۲	۶۲	۰/۰۳	۰/۰۸	۳/۹۴	۵/۴۶	۹	۴/۸۴	۷۲۶	۱۵۰	تونس
۶۴	۷۱	۰/۰۳	۰/۰۴	۳/۷۸	۲/۶۶	۱	۹/۵۳	۶۹۶	۷۳	لبنان
۸۱	۷۷	۰/۰۱	۰/۰۳	۱/۸۹	۱/۹۳	۶	۶/۵۷	۳۴۸	۵۳	الجزایر
—	—	۰/۷۹	۱/۳۸	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۶/۸۱	۱۸۴۲۵	۲۷۴۸	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی داروشناسی و سم‌شناسی ۹/۰۸ می‌باشد.

این ۹ کشور در مجموع ۲۷۴۸ مقاله با تعداد ۱۸۴۲۵ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۱/۳۸ درصد از مقالات دنیا و ۰/۷۹ درصد از استندهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، عربستان سعودی به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه داروشناسی و سم‌شناسی دارند، این دو کشور بیش از ۶۳ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۹ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای مصر، عربستان سعودی و مراکش به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را دارند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور لبنان و سپس کشور کویت و عربستان سعودی می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه داروشناسی و سم‌شناسی ۹/۰۸ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۶/۸۱ و کمتر از میانگین جهانی است.

لبنان تنها کشوری است که این نسبت در آن بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۹/۵۳ می‌باشد.

حوزه روانپزشکی و روانشناسی

در جدول ۲-۲۱ وضعیت علمی ۶ کشور عربی در حوزه روانپزشکی و روانشناسی ارائه شده است.

جدول ۲-۲۱: وضعیت حوزه روانپزشکی و روانشناسی در میان کشورهای عربی راه یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات روانپزشکی و روانشناسی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۵۰	۴۷	۰/۰۲	۰/۰۶	۲۵/۷۲	۳۴/۲	۵	۴/۰۸	۶۹۷	۱۷۱	کویت
۵۱	۵۷	۰/۰۲	۰/۰۳	۲۳/۹۹	۱۶/۶	۲	۷/۸۳	۶۵۰	۸۳	لبنان
۵۵	۵۵	۰/۰۲	۰/۰۳	۱۸/۸۲	۱۷	۴	۶	۵۱۰	۸۵	مصر
۶۴	۶۹	۰/۰۱	۰/۰۲	۱۲/۳۲	۸/۴	۱	۷/۹۵	۳۳۴	۴۲	عربستان سعودی
۶۵	۵۴	۰/۰۱	۰/۰۳	۱۲/۲۹	۱۷/۸	۶	۳/۷۴	۳۳۳	۸۹	امارات متحده عربی
۷۹	۷۴	۰/۰۱	۰/۰۱	۶/۸۶	۶	۳	۶/۲	۱۸۶	۳۰	مراکش
-	-	۰/۱۰	۰/۱۹	۱۰۰/۰۰	۱۰۰	-	۵/۹۷	۲۷۱۰	۵۰۰	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه روانپزشکی و روانشناسی ۷/۳۸ می‌باشد.

این ۶ کشور در مجموع ۵۰۰ مقاله با تعداد ۲۷۱۰ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰,۱۹ درصد از مقالات دنیا و ۰,۱۰ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای کویت، امارات متحده عربی و مصر به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه روانپزشکی و روانشناسی دارند، این سه کشور بیش از ۶۸ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۶ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای کویت، لبنان و مصر به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را دارند. از

نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور عربستان سعودی و سپس کشور لبنان و مراکش می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه روانپزشکی و روانشناسی ۷/۳۸ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۵/۹۷ و کمتر از میانگین جهانی است. عربستان سعودی، لبنان و مراکش کشورهایی هستند که این نسبت در آن‌ها بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۷/۹۵ و ۷۳/۸۳ و ۶/۲ می‌باشد.

حوزه ریاضیات

در جدول ۲-۲۲ وضعیت علمی ۹ کشور عربی در حوزه ریاضیات ارائه شده است

جدول ۲-۲۲: وضعیت حوزه ریاضیات در میان کشورهای عربی راه یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات ریاضیات ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۴۶	۴۳	۰/۱۶	۰/۲۸	۱۹/۱۹	۱۹/۷۰	۶	۱/۹۵	۱،۶۶۵	۸۵۳	مراکش
۴۷	۴۸	۰/۱۶	۰/۲۳	۱۸/۴۳	۱۵/۷۱	۴	۲/۳۵	۱،۵۹۹	۶۸۰	مصر
۴۹	۴۹	۰/۱۳	۰/۲۱	۱۵/۷۱	۱۴/۹۰	۵	۲/۱۱	۱،۳۶۳	۶۴۵	عربستان سعودی
۵۰	۴۴	۰/۱۳	۰/۲۷	۱۵/۴۱	۱۸/۷۸	۷	۱/۶۴	۱،۳۳۷	۸۱۳	تونس
۵۶	۵۵	۰/۰۸	۰/۱۶	۸/۹۳	۱۱/۴۱	۸	۱/۵۷	۷۷۵	۴۹۴	الجزایر
۵۸	۶۱	۰/۰۷	۰/۰۹	۸/۲۱	۶/۱۰	۱	۲/۷	۷۱۲	۲۶۴	اردن
۶۱	۶۶	۰/۰۵	۰/۰۷	۶/۳۱	۴/۹۹	۲	۲/۵۳	۵۴۷	۲۱۶	امارات متحده عربی
۶۶	۶۳	۰/۰۳	۰/۰۷	۴/۰۶	۵/۲۲	۹	۱/۵۶	۳۵۲	۲۲۶	کویت
۶۹	۷۴	۰/۰۳	۰/۰۵	۳/۷۵	۳/۱۹	۳	۲/۳۶	۳۲۵	۱۳۸	عمان
—	—	۰/۸۵	۱/۴۳	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۲/۰۹	۸۶۷۵	۴۳۲۹	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه ریاضیات ۲/۷۶ می‌باشد.

این ۹ کشور در مجموع ۴۳۲۹ مقاله با تعداد ۸۶۷۵ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۱,۴۳ درصد از مقالات دنیا و ۰,۸۵ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مراکش، تونس و مصر به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه ریاضیات دارند، این سه کشور بیش از ۵۳ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۹ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای مراکش، مصر و عربستان سعودی به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول به کشور اردن و سپس کشور امارات متحده عربی و عمان تعلق دارد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه ریاضیات ۲/۷۶ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۲/۰۹ و کمتر از میانگین جهانی است.

حوزه زیست‌شناسی و بیوشیمی

در جدول ۲-۲۳ وضعیت علمی ۹ کشور عربی در حوزه زیست‌شناسی و بیوشیمی ارائه شده است

جدول ۲-۲۳: وضعیت حوزه زیست‌شناسی و بیوشیمی در میان کشورهای عربی راه یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات زیست‌شناسی و بیوشیمی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۴۹	۴۷	۰/۰۵	۰/۱۵	۲۶/۱۸	۲۸/۰۹	۴	۵/۳۸	۵,۲۳۲	۹۷۲	مصر
۵۷	۴۸	۰/۰۳	۰/۱۲	۱۸/۹۸	۲۲/۵۱	۶	۴/۸۷	۳,۷۹۳	۷۷۹	تونس
۶۲	۶۶	۰/۰۲	۰/۰۴	۱۱/۷۶	۷/۱۴	۲	۹/۵۱	۲,۳۴۹	۲۴۷	امارات متحده عربی
۶۴	۶۳	۰/۰۲	۰/۰۶	۱۰/۸۹	۱۰/۴۹	۳	۶	۲,۱۷۷	۳۶۳	عربستان سعودی
۶۷	۷۷	۰/۰۲	۰/۰۲	۹/۴۳	۴/۶۲	۱	۱۱/۷۸	۱,۸۸۴	۱۶۰	لبنان
۶۹	۶۴	۰/۰۲	۰/۰۵	۹/۰۸	۹/۷۴	۴	۵/۳۸	۱,۸۱۴	۳۳۷	مراکش
۷۵	۷۴	۰/۰۱	۰/۰۳	۵/۰۰	۵/۴۰	۵	۵/۳۵	۱,۰۰۰	۱۸۷	کویت
۷۶	۶۹	۰/۰۱	۰/۰۳	۴/۷۵	۶/۲۴	۷	۴/۳۹	۹۴۹	۲۱۶	اردن

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات زیست‌شناسی و بیوشیمی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۸۱	۷۱	۰/۰۱	۰/۰۳	۳/۹۲	۵/۷۵	۹	۳/۹۴	۷۸۴	۱۹۹	الجزایر
		۰/۱۸	۰/۵۳	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۶/۲۹	۱۹۹۸۲	۳۴۶۰	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی زیست‌شناسی و بیوشیمی ۱۰/۵۰ می‌باشد.

این ۹ کشور در مجموع ۳۴۶۰ مقاله با تعداد ۱۹۹۸۲ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰,۵۳ درصد از مقالات دنیا و ۰,۱۸ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، تونس و عربستان سعودی به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه زیست‌شناسی و بیوشیمی دارند، این سه کشور بیش از ۶۱ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۹ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای مصر، تونس و امارات متحده عربی به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول به کشور لبنان و سپس کشور امارات متحده عربی و عربستان سعودی تعلق دارد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه زیست‌شناسی و بیوشیمی ۱۰/۵۰ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۶/۲۹ و کمتر از میانگین جهانی است. لبنان تنها کشوری است که این نسبت در آن بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۱۱/۷۸ می‌باشد.

حوزه زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک

در جدول ۲-۲۴ وضعیت علمی ۱۲ کشور عربی در حوزه‌ی زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک ارائه

شده است

جدول ۲-۲۴: وضعیت حوزه‌ی زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه‌های ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقاله	استنادها	مقاله	استنادها	رتبه	نسبت	مقاله	استنادها		
۴۷	۵۲	۰/۰۵	۰/۰۶	۲۱/۲۸	۱۴/۶۵	۴	۲۱/۵۹	۴،۱۰۲	۱۹۰	عربستان سعودی
۵۲	۵۱	۰/۰۳	۰/۰۶	۱۴/۳۹	۱۶/۱۱	۷	۱۳/۲۷	۲،۷۷۳	۲۰۹	تونس
۵۵	۵۸	۰/۰۳	۰/۰۵	۱۳/۸۲	۱۲/۴۱	۵	۱۶/۵۵	۲،۶۶۴	۱۶۱	لبنان
۵۸	۵۰	۰/۰۲	۰/۰۷	۹/۷۷	۱۸/۸۱	۱۲	۷/۷۲	۱،۸۸۳	۲۴۴	مصر
۶۰	۷۵	۰/۰۲	۰/۰۲	۸/۲۸	۴/۳۹	۳	۲۸	۱،۵۹۶	۵۷	الجزایر
۶۱	۶۵	۰/۰۲	۰/۰۳	۸/۰۸	۷/۴۰	۶	۱۶/۲۲	۱،۵۵۷	۹۶	مراکش
۶۵	۶۰	۰/۰۲	۰/۰۴	۷/۲۹	۹/۹۵	۱۰	۱۰/۹	۱،۴۰۶	۱۲۹	امارات متحده عربی
۷۳	۶۸	۰/۰۱	۰/۰۲	۵/۱۲	۶/۴۸	۸	۱۱/۷۵	۹۸۷	۸۴	کویت
۷۷	۸۷	۰/۰۱	۰/۰۱	۴/۱۴	۱/۹۳	۲	۳۱/۹۶	۷۹۹	۲۵	سودان
۸۲	۷۷	۰/۰۱	۰/۰۲	۲/۸۳	۴/۰۹	۹	۱۰/۲۸	۵۴۵	۵۳	اردن
۸۳	۸۹	۰/۰۱	۰/۰۰	۲/۷۶	۰/۴۶	۱	۸۸/۶۷	۵۳۲	۶	عراق
۸۸	۷۹	۰/۰۰	۰/۰۱	۲/۲۵	۳/۳۲	۱۱	۱۰/۰۷	۴۳۳	۴۳	عمان
—	—	۰/۲۲	۰/۳۸	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۲۲/۲۵	۱۹۲۷۷	۱۲۹۷	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک ۱۹/۵۸ می‌باشد.

این ۱۲ کشور در مجموع ۱۲۹۷ مقاله با تعداد ۱۹۲۷۷ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰/۳۸ درصد از مقالات دنیا و ۰/۲۲ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، تونس و عربستان سعودی به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک دارند، این سه کشور بیش از ۴۹ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۱۲ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای عربستان، تونس و لبنان به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول به کشور عراق و سپس کشور سودان و

الجزایر تعلق دارد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک ۱۹/۵۸ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۲۲/۲۵ و بیشتر از میانگین جهانی است. نسبت استناد به مقاله در کشورهای عراق، سودان، الجزایر و عربستان سعودی بیشتر از میانگین نرخ جهانی است. در این میان کشور عراق با نسبت استناد به مقاله ۸۸/۶۷ مقام اول را در میان کشورهای مذکور داراست.

حوزه شیمی

در جدول ۲-۲۵ وضعیت علمی ۱۲ کشور عربی در حوزه‌ی شیمی ارائه شده است.

جدول ۲-۲۵: وضعیت حوزه‌ی شیمی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات شیمی در میان ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۳۸	۳۱	۰/۲۲	۰/۵۳	۳۹/۷۶	۴۱/۵۶	۶	۴/۴۷	۳۰،۷۴۱	۶،۸۸۴	مصر
۵۲	۵۲	۰/۰۸	۰/۱۴	۱۳/۶۲	۱۱/۳۱	۳	۵/۶۲	۱۰،۵۲۹	۱،۸۷۳	مراکش
۵۵	۵۴	۰/۰۶	۰/۱۳	۱۰/۷۲	۱۰/۴۳	۵	۴/۸	۸،۲۸۹	۱،۷۲۸	عربستان سعودی
۵۸	۵۳	۰/۰۵	۰/۱۳	۹/۱۹	۱۰/۴۸	۱۰	۴/۱	۷،۱۰۵	۱،۷۳۵	الجزایر
۶۰	۵۵	۰/۰۵	۰/۱۳	۹/۱۷	۱۰/۴۳	۹	۴/۱۱	۷،۰۹۰	۱،۷۲۷	تونس
۶۳	۶۱	۰/۰۳	۰/۰۸	۵/۶۲	۶/۳۵	۸	۴/۱۳	۴،۳۴۸	۱،۰۵۲	اردن
۶۵	۶۸	۰/۰۲	۰/۰۵	۴/۲۶	۳/۶۴	۴	۵/۴۶	۳،۲۹۱	۶۰۳	کویت
۷۴	۷۴	۰/۰۲	۰/۰۴	۲/۶۷	۲/۸۰	۷	۴/۴۶	۲،۰۶۳	۴۶۳	امارات متحده عربی
۷۵	۸۲	۰/۰۱	۰/۰۲	۲/۶۲	۱/۵۶	۱	۷/۸۴	۲،۰۲۲	۲۵۸	عمان
۷۸	۸۳	۰/۰۱	۰/۰۲	۲/۳۷	۱/۴۵	۲	۷/۶۲	۱،۸۲۹	۲۴۰	لبنان
-	-	۰/۵۶	۱/۲۸	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	-	۵/۲۶	۷۷۳۰۷	۱۶۵۶۳	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی شیمی ۷/۸۰ می‌باشد.

این ۱۰ کشور در مجموع ۱۶۵۶۳ مقاله با تعداد ۷۷۳۰۷ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۱/۲۸ درصد از مقالات دنیا و ۰/۵۶ درصد از استندهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، مراکش و الجزایر به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه شیمی دارند، این سه کشور بیش از ۶۳ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۱۰ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای مصر، مراکش و عربستان سعودی به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را دارند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور عمان و سپس کشور لبنان و مراکش می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه شیمی ۷/۸۰ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۵/۲۶ و کمتر از میانگین جهانی است. عمان تنها کشوری است که این نسبت در آن بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۷,۸۴ می‌باشد.

حوزه علوم اجتماعی

در جدول ۲-۲۶ وضعیت علمی ۸ کشور عربی در حوزه‌ی علوم اجتماعی ارائه شده است.

جدول ۲-۲۶: وضعیت حوزه‌ی علوم اجتماعی در میان کشورهای عربی راه یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علوم اجتماعی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۵۶	۶۶	۰/۰۴	۰/۰۵	۲۲/۵۷	۱۶/۶۹	۲	۳/۷۷	۷۹۲	۲۱۰	لبنان
۶۲	۶۱	۰/۰۳	۰/۰۶	۱۷/۷۵	۲۰/۰۳	۶	۲/۴۷	۶۲۳	۲۵۲	مصر
۶۵	۷۲	۰/۰۳	۰/۰۴	۱۵/۶۷	۱۲/۹۶	۳	۳/۳۷	۵۵۰	۱۶۳	عربستان سعودی
۷۱	۶۸	۰/۰۲	۰/۰۵	۱۲/۸۲	۱۶/۳۸	۷	۲/۱۸	۴۵۰	۲۰۶	اردن
۷۵	۷۰	۰/۰۲	۰/۰۳	۱۰/۴۶	۱۱/۰۵	۵	۲/۶۴	۳۶۷	۱۳۹	کویت
۷۹	۷۰	۰/۰۲	۰/۰۴	۹/۴۳	۱۴/۵۵	۸	۱/۸۱	۳۳۱	۱۸۳	امارات متحده عربی
۸۸	۸۸	۰/۰۱	۰/۰۲	۶/۸۷	۶/۱۲	۴	۳/۱۳	۲۴۱	۷۷	مراکش
۱۰۲	۱۰۲	۰/۰۱	۰/۰۱	۴/۴۲	۲/۲۳	۱	۵/۵۴	۱۵۵	۲۸	سوریه
—	—	۰/۱۸	۰/۳۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۳/۱۱	۳۵۰۹	۱۲۵۸	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی علوم اجتماعی ۳/۴۴ می‌باشد.

این ۸ کشور در مجموع ۱۲۵۸ مقاله با تعداد ۳۵۰۹ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰/۳ درصد از مقالات دنیا و ۰/۱۸ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، لبنان و اردن به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه علوم اجتماعی دارند، این سه کشور بیش از ۵۳ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۸ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای لبنان، مصر و عربستان سعودی به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را دارند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور سوریه و سپس کشور لبنان و عربستان سعودی می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علوم اجتماعی ۳/۴۴ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۳/۱۱ و کمتر از میانگین جهانی است. سوریه و لبنان تنها کشورهای هستند که این نسبت در آن‌ها بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۵/۵۴ و ۳/۷۷ می‌باشد.

حوزه علوم اعصاب و رفتار

در جدول ۲-۲۷ وضعیت علمی ۹ کشور عربی در حوزه‌ی علوم اعصاب و رفتار ارائه شده است.

جدول ۲-۲۷: وضعیت حوزه‌ی علوم اعصاب و رفتار در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه **ESI**

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علوم اعصاب و رفتار ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۵۴	۵۹	۰/۰۲	۰/۰۳	۱۶/۹۲	۱۱/۱۵	۲	۱۲/۰۲	۱،۲۳۸	۱۰۳	لبنان
۵۶	۵۳	۰/۰۲	۰/۰۴	۱۶/۱۴	۱۶/۰۲	۵	۷/۹۸	۱،۱۸۱	۱۴۸	مصر
۵۷	۶۰	۰/۰۲	۰/۰۳	۱۶/۰۵	۱۱/۰۴	۳	۱۱/۵۱	۱،۱۷۴	۱۰۲	امارات متحده عربی
۵۹	۵۸	۰/۰۱	۰/۰۳	۱۱/۲۱	۱۱/۴۷	۶	۷/۷۴	۸۲۰	۱۰۶	مراکش
۶۰	۵۰	۰/۰۱	۰/۰۵	۱۰/۸۸	۲۰/۷۸	۸	۴/۱۵	۷۹۶	۱۹۲	عربستان سعودی
۶۲	۶۵	۰/۰۱	۰/۰۲	۹/۱۲	۸/۹۸	۴	۸/۰۴	۶۶۷	۸۳	کویت
۶۳	۵۷	۰/۰۱	۰/۰۳	۸/۶۱	۱۲/۰۱	۷	۵/۶۸	۶۳۰	۱۱۱	تونس
۷۳	۷۰	۰/۰۱	۰/۰۱	۵/۶۷	۵/۶۳	۵	۷/۹۸	۴۱۵	۵۲	اردن

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علوم اعصاب و رفتار ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقاله	استناد	مقاله	استناد	رتبه	نسبت	مقاله	استناد		
۷۵	۷۹	۰/۰۱	۰/۰۱	۵/۳۹	۲/۹۲	۱	۱۴/۵۹	۳۹۴	۲۷	الجزایر
—	—	۰/۱۱	۰/۲۶	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۸/۸۵	۷۳۱۵	۹۲۴	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علوم اعصاب و رفتار ۱۲/۳۸ می باشد.

این ۹ کشور در مجموع ۹۲۴ مقاله با تعداد ۷۳۱۵ استناد تولید کرده اند که معادل ۰/۲۶ درصد از مقالات دنیا و ۰/۱۱ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای عربستان سعودی، مصر و تونس به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه علوم اعصاب و رفتار دارند، این سه کشور بیش از ۴۸ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۹ کشور عربی تولید کرده اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای لبنان، مصر و امارات متحده عربی به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول به کشور الجزایر و سپس کشور لبنان و امارات متحده عربی تعلق دارد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علوم اعصاب و رفتار ۱۲/۳۸ می باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور ۸/۸۵ و کمتر از میانگین جهانی است. در میان کشورهای عربی، الجزایر تنها کشوری هستند که این نسبت در آن بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۱۴/۵۹ می باشد.

حوزه علوم بین رشته ای

در جدول ۲-۲۸ وضعیت علمی سه کشور عربی در حوزه علوم بین رشته ای ارائه شده است.

جدول ۲-۲۸: وضعیت حوزه‌ی علوم بین رشته‌ای در میان کشورهای عربی راه یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علوم بین رشته‌ای ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۳۱	۵۷	۰/۲۸	۰/۰۴	۵۱/۲۲	۲۲/۵۸	۲	۵۱/۱۴	۳۵۸	۷	چاد
۳۳	۶۹	۰/۲۴	۰/۰۲	۴۴/۳۵	۹/۶۸	۱	۱۰۳/۳۳	۳۱۰	۳	عربستان سعودی
۴۴	۴۱	۰/۰۲	۰/۱۲	۴/۴۳	۶۷/۷۴	۳	۱/۴۸	۳۱	۲۱	مصر
—	—	۰/۵۵	۰/۱۷	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۵۱/۹۸	۶۹۹	۳۱	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی علوم بین رشته‌ای ۱۱/۱۲ می‌باشد.

این سه کشور در مجموع ۳۱ مقاله با تعداد ۶۹۹ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰/۱۷ درصد از مقالات دنیا و ۰/۵۵ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. مصر، عربستان سعودی و چاد به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه علوم بین رشته‌ای دارند. به لحاظ تعداد استناد چاد، عربستان سعودی و مصر به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را دارند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور عربستان سعودی و سپس کشور چاد و مصر می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علوم بین رشته‌ای ۱۱/۱۲ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای سه کشور مذکور، ۵۱/۹۸ و بسیار بالاتر از میانگین جهانی است. نسبت استناد به مقاله در کشور مصر کمتر از میانگین نرخ جهانی است.

حوزه علوم رایانه

در جدول ۲-۲۹ وضعیت علمی ۱۱ کشور عربی در حوزه علوم رایانه ارائه شده است.

جدول ۲-۲۹: وضعیت حوزه‌ی علوم رایانه در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علوم رایانه ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۴۷	۴۸	۰/۰۷	۰/۱۲	۱۷/۷۳	۱۵/۳۰	۴	۲/۱۲	۷۴۸	۳۵۲	عربستان سعودی
۴۸	۴۷	۰/۰۷	۰/۱۳	۱۷/۱۸	۱۶/۶۰	۵	۱/۹	۷۲۵	۳۸۲	مصر
۵۰	۶۰	۰/۰۶	۰/۰۶	۱۳/۹۸	۷/۵۲	۱	۳/۴۱	۵۹۰	۱۷۳	کویت
۵۵	۵۶	۰/۰۴	۰/۰۷	۹/۳۲	۹/۰۰	۵	۱/۹	۳۹۳	۲۰۷	اردن
۵۶	۵۴	۰/۰۴	۰/۰۸	۹/۲۹	۹/۷۸	۶	۱/۷۴	۳۹۲	۲۲۵	امارات متحده عربی
۵۸	۵۷	۰/۰۳	۰/۰۷	۷/۱۱	۸/۲۶	۷	۱/۵۸	۳۰۰	۱۹۰	لبنان
۶۱	۵۰	۰/۰۳	۰/۰۹	۶/۶۶	۱۱/۵۶	۹	۱/۰۶	۲۸۱	۲۶۶	تونس
۶۳	۵۳	۰/۰۳	۰/۰۹	۶/۳۳	۱۰/۷۸	۸	۱/۰۸	۲۶۷	۲۴۸	الجزایر
۶۵	۷۰	۰/۰۲	۰/۰۳	۵/۵۰	۴/۰۹	۲	۲/۴۷	۲۳۲	۹۴	عمان
۶۸	۶۶	۰/۰۲	۰/۰۴	۴/۷۹	۵/۴۸	۹	۱/۶	۲۰۲	۱۲۶	مراکش
۷۸	۷۷	۰/۰۱	۰/۰۱	۲/۱۱	۱/۶۵	۳	۲/۳۴	۸۹	۳۸	قطر
—	—	۰/۴۰	۰/۸۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۱/۹۳	۴۲۱۹	۲۳۰۱	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی علوم رایانه ۲/۶۹ می‌باشد.

این ۱۱ کشور در مجموع ۲۳۰۱ مقاله با تعداد ۴۲۱۹ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰/۸ درصد از مقالات دنیا و ۰/۴۰ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، عربستان سعودی و تونس به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه علوم رایانه دارند، این سه کشور بیش از ۴۳ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۱۱ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای عربستان سعودی، مصر و کویت به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را دارند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور کویت و سپس کشور عمان و قطر می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علوم رایانه ۲/۶۹ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور، ۱/۹۳ و کمتر از میانگین جهانی است. کویت تنها کشوری است که این

نسبت در آن بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۳/۴۱ می‌باشد.

حوزه علوم زمین

در جدول ۲-۳۰ وضعیت علمی ۱۰ کشور عربی در حوزه علوم زمین ارائه شده است.

جدول ۲-۳۰: وضعیت حوزه‌ی علوم زمین در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علوم زمین ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها	
۴۴	۴۰	۰/۱۰	۲۵/۲۹	۲۸/۴۲	۸	۳/۹۹	۳،۴۲۷	۸۵۹	مصر
۴۶	۴۶	۰/۰۹	۲۴/۰۴	۱۸/۱۶	۲	۵/۹۳	۳،۲۵۸	۵۴۹	مراکش
۶۸	۵۸	۰/۰۴	۹/۵۳	۸/۰۴	۴	۵/۳۲	۱،۲۹۲	۲۴۳	الجزایر
۷۱	۶۲	۰/۰۳	۸/۱۹	۷/۲۸	۵	۵/۰۵	۱،۱۱۰	۲۲۰	اردن
۷۴	۵۵	۰/۰۳	۷/۹۶	۸/۷۷	۷	۴/۰۷	۱،۰۷۹	۲۶۵	تونس
۸۰	۷۲	۰/۰۳	۶/۷۱	۵/۴۳	۳	۵/۵۴	۹۰۹	۱۶۴	عمان
۸۴	۵۰	۰/۰۲	۶/۱۰	۱۲/۱۷	۱۰	۲/۲۵	۸۲۷	۳۶۸	عربستان سعودی
۹۴	۹۵	۰/۰۲	۴/۳۸	۲/۱۲	۱	۹/۲۸	۵۹۴	۶۴	سوریه
۹۶	۶۴	۰/۰۲	۴/۰۷	۶/۸۸	۹	۲/۶۵	۵۵۱	۲۰۸	امارات متحده عربی
۱۰۰	۸۸	۰/۰۱	۳/۷۲	۲/۷۵	۶	۴/۵۸	۵۰۴	۸۳	لبنان
-	-	۰/۳۸	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	-	۴/۸۷	۱۳۵۵۱	۳۰۲۳	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی علوم زمین ۸/۴۸ می‌باشد.

این ۱۰ کشور در مجموع ۳۰۲۳ مقاله با تعداد ۱۳۵۵۱ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰/۸۵ درصد از مقالات دنیا و ۰/۳۸ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، مراکش و عربستان سعودی به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه علوم زمین دارند،

این سه کشور بیش از ۵۸ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۱۰ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای مصر، مراکش و الجزایر به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور سوریه و سپس کشور مراکش و عمان می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علوم زمین ۸/۴۸ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور، ۴/۸۷ و کمتر از میانگین جهانی است. در میان کشورهای عربی، سوریه تنها کشوری است که این نسبت در آن بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۹/۲۸ می‌باشد.

حوزه علوم فضا

در جدول ۲-۳۱ وضعیت علمی سه کشور عربی در حوزه علوم فضا ارائه شده است.

جدول ۲-۳۱: وضعیت حوزه‌ی علوم فضا در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علوم فضا کشور ۱۶		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۵۵	۵۱	۰/۰۳	۰/۰۷	۵۲/۶۶	۶۰/۴	۳	۵/۵۸	۸۴۲	۱۵۱	مصر
۵۹	۵۷	۰/۰۲	۰/۰۴	۳۱/۲۷	۳۰/۴	۲	۶/۵۸	۵۰۰	۷۶	مراکش
۶۵	۶۸	۰/۰۱	۰/۰۱	۱۶/۰۷	۹/۲	۱	۱۱/۱۷	۲۵۷	۲۳	امارات متحده عربی
-	-	۰/۰۵	۰/۱۲	۱۰۰/۰۰	۱۰۰	-	۷/۷۸	۱۵۹۹	۲۵۰	جمع
میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی علوم فضا ۱۲/۵۷ می‌باشد.										

این سه کشور در مجموع ۲۵۰ مقاله با تعداد ۱۵۹۹ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰/۱۲ درصد از مقالات دنیا و ۰/۰۵ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، مراکش و امارات متحده عربی به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه علوم فضا دارند. به لحاظ تعداد استناد مجدداً همان سه کشور به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص

داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور امارات متحده عربی و سپس کشور مراکش و مصر می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علوم فضا ۱۲/۵۷ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور، ۷/۷۸ و کمتر از میانگین جهانی است. هر سه کشور مذکور نسبت استناد به مقاله پایین‌تری نسبت به میانگین جهانی دارند.

حوزه علوم کشاورزی

در جدول ۲-۳۲ وضعیت علمی ۱۱ کشور عربی در حوزه علوم کشاورزی ارائه شده است.

جدول ۲-۳۲: وضعیت حوزه‌ی علوم کشاورزی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علوم کشاورزی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۴۵	۴۱	۰/۲۴	۰/۴۳	۲۸/۳۸	۳۱/۰۷	۷	۳/۷۷	۳،۵۴۴	۹۴۱	مصر
۵۲	۵۹	۰/۱۳	۰/۱۴	۱۵/۱۶	۹/۷۴	۱	۶/۴۲	۱،۸۹۳	۲۹۵	مراکش
۵۷	۵۲	۰/۱۰	۰/۲۰	۱۲/۰۴	۱۴/۰۶	۱۰	۳/۵۳	۱،۵۰۳	۴۲۶	تونس
۶۵	۶۴	۰/۰۷	۰/۱۲	۸/۹۱	۸/۴۵	۴	۴/۳۵	۱،۱۱۳	۲۵۶	سوریه
۶۶	۶۲	۰/۰۷	۰/۱۲	۸/۲۲	۸/۶۸	۶	۳/۹	۱،۰۲۷	۲۶۳	اردن
۷۳	۷۹	۰/۰۶	۰/۰۷	۶/۷۱	۴/۶۹	۲	۵/۹	۸۳۸	۱۴۲	عمان
۷۹	۷۲	۰/۰۵	۰/۰۹	۵/۵۳	۶/۱۱	۸	۳/۷۳	۶۹۰	۱۸۵	الجزایر
۸۳	۸۳	۰/۰۴	۰/۰۶	۴/۹۴	۴/۲۶	۳	۴/۷۸	۶۱۷	۱۲۹	لبنان
۸۷	۸۲	۰/۰۳	۰/۰۶	۳/۷۱	۴/۲۹	۹	۳/۵۶	۴۶۳	۱۳۰	سودان
۹۰	۷۵	۰/۰۳	۰/۰۸	۳/۴۷	۵/۸۴	۱۱	۲/۴۵	۴۳۳	۱۷۷	عربستان سعودی
۹۲	۹۴	۰/۰۲	۰/۰۴	۲/۹۴	۲/۸۱	۵	۴/۳۲	۳۶۷	۸۵	امارات متحده عربی
—	—	۰/۸۴	۱/۴۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۴/۲۵	۱۲۴۸۸	۳۰۲۹	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی علوم کشاورزی ۵/۶۸ می‌باشد.

این کشور در مجموع ۳۰۲۹ مقاله با تعداد ۱۲۴۸۸ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۱/۴۰ درصد از مقالات دنیا و ۰/۸۴ درصد از استندهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، تونس و مراکش به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه علوم کشاورزی دارند، این سه کشور بیش از ۵۴ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۱۱ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد کشورهای مصر، مراکش و تونس به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول به کشور مراکش و سپس کشور عمان و لبنان تعلق دارد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علوم زمین ۵/۶۸ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور، ۴/۲۵ و کمتر از میانگین جهانی است. در میان کشورهای عربی، مراکش و عمان تنها کشورهایی هستند که این نسبت در آن‌ها بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۶/۴۲ و ۵/۹ می‌باشد.

حوزه علوم گیاهی و جانوری

در جدول ۲-۳۳ وضعیت علمی ۱۰ کشور عربی در حوزه علوم گیاهی و جانوری ارائه شده است.

جدول ۲-۳۳: وضعیت حوزه‌ی علوم گیاهی و جانوری در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علوم گیاهی و جانوری ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقاله	استناد	مقاله	استناد	رتبه	نسبت	مقاله	استناد		
۴۵	۴۴	۰/۱۴	۰/۲۵	۳۴/۰۵	۳۰/۱۴	۲	۴/۲۷	۶۸۵۲	۱،۶۰۵	مصر
۶۳	۵۶	۰/۰۶	۰/۱۴	۱۵/۱۶	۱۶/۵۴	۶	۳/۴۶	۳،۰۵۲	۸۸۱	تونس
۶۵	۶۴	۰/۰۵	۰/۱۰	۱۲/۷۱	۱۱/۸۹	۴	۴/۰۴	۲،۵۵۹	۶۳۳	مراکش
۷۸	۸۵	۰/۰۳	۰/۰۵	۸/۲۴	۵/۵۶	۱	۵/۶	۱،۶۵۸	۲۹۶	سوریه
۸۰	۷۵	۰/۰۳	۰/۰۷	۷/۵۷	۷/۹۶	۵	۳/۵۹	۱،۵۲۳	۴۲۴	اردن
۸۴	۷۱	۰/۰۳	۰/۰۷	۶/۹۱	۸/۹۴	۹	۲/۹۲	۱،۳۹۱	۴۷۶	عربستان سعودی
۹۱	۸۳	۰/۰۲	۰/۰۵	۵/۴۲	۵/۹۳	۷	۳/۴۵	۱،۰۹۱	۳۱۶	امارات متحده عربی

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علوم گیاهی و جانوری ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۱۰۱	۸۹	۰/۰۱	۰/۰۳	۳/۵۷	۴/۱۳	۸	۳/۲۷	۷۱۹	۲۲۰	سودان
۱۰۳	۸۱	۰/۰۱	۰/۰۵	۳/۲۳	۶/۰۵	۱۰	۲/۰۲	۶۵۰	۳۲۲	الجزایر
۱۰۴	۱۰۱	۰/۰۱	۰/۰۲	۳/۱۴	۲/۸۷	۳	۴/۱۲	۶۳۱	۱۵۳	عمان
—	—	۰/۴۱	۰/۸۳	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۳/۶۷	۲۰۱۲۶	۵۳۲۶	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علوم گیاهی و جانوری ۶/۰۱ می‌باشد.

این ۱۰ کشور در مجموع ۵۳۲۶ مقاله با تعداد ۲۰۱۲۶ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰/۸۳ درصد از مقالات دنیا و ۰/۴۱ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، تونس و مراکش به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه علوم کشاورزی دارند، این سه کشور بیش از ۵۸ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۱۰ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد مجدداً همان سه کشور (مصر، تونس و مراکش) به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور سوریه و سپس کشور مصر و عمان می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علوم گیاهی و جانوری ۶/۰۱ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور، ۳/۶۷ و کمتر از میانگین جهانی است. هیچیک از کشورهای مورد بررسی در این حوزه، نسبت استناد به مقاله بالاتری از میانگین جهانی کسب نکرده‌اند.

حوزه علم مواد

در جدول ۲-۳۴ وضعیت علمی ۹ کشور عربی در حوزه علم مواد ارائه شده است.

جدول ۲-۳۴: وضعیت حوزه‌ی علم مواد در میان کشورهای عربی راه یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات علم مواد ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۳۵	۳۰	۰/۳۱	۰/۵۶	۴۲/۹۹	۴۳/۶۰	۴	۳/۶۱	۹،۹۳۶	۲،۷۵۰	مصر
۴۹	۵۵	۰/۱۱	۰/۱۲	۱۵/۸۵	۹/۰۴	۱	۶/۴۳	۳،۶۶۴	۵۷۰	مراکش
۵۱	۴۹	۰/۰۹	۰/۱۹	۱۲/۶۴	۱۴/۶۰	۶	۳/۱۷	۲،۹۲۱	۹۲۱	الجزایر
۵۴	۵۱	۰/۰۸	۰/۱۷	۱۱/۸۵	۱۲/۹۴	۵	۳/۳۶	۲،۷۴۰	۸۱۶	تونس
۵۸	۵۳	۰/۰۶	۰/۱۳	۸/۳۲	۱۰/۴۹	۷	۲/۹	۱،۹۲۳	۶۶۲	عربستان سعودی
۷۳	۶۶	۰/۰۲	۰/۰۵	۲/۳۸	۳/۶۵	۹	۲/۳۹	۵۴۹	۲۳۰	اردن
۷۵	۷۱	۰/۰۲	۰/۰۴	۲/۱۷	۲/۷۷	۸	۲/۸۶	۵۰۱	۱۷۵	امارات متحده عربی
۷۷	۷۴	۰/۰۱	۰/۰۲	۱/۹۷	۱/۴۴	۲	۵	۴۵۵	۹۱	کویت
۷۸	۷۳	۰/۰۱	۰/۰۲	۱/۸۴	۱/۴۷	۳	۴/۵۸	۴۲۶	۹۳	لبنان
—	—	۰/۷۱	۱/۲۹	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۳/۸۱	۲۳۱۱۵	۶۳۰۸	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی علم مواد ۵/۹۳ می‌باشد.

این ۹ کشور در مجموع ۶۳۰۸ مقاله با تعداد ۲۳۱۱۵ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۱/۲۹ درصد از مقالات دنیا و ۰/۷۱ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، الجزایر و تونس به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه علم مواد دارند، این سه کشور بیش از ۷۰ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۹ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد سه کشور مصر، مراکش و الجزایر به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور مراکش و سپس کشور کویت و لبنان می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه علم مواد ۵/۹۳ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور، ۳/۸۱ و کمتر از میانگین جهانی است. در میان کشورهای عربی، مراکش

تنها کشوری است که این نسبت در آن بیشتر از میانگین نرخ جهانی و معادل ۶/۴۳ می باشد.

حوزه فنی و مهندسی

در جدول ۲-۳۵ وضعیت علمی ۱۴ کشور عربی در حوزه فنی و مهندسی ارائه شده است.

جدول ۲-۳۵: وضعیت حوزه‌ی فنی و مهندسی در میان کشورهای عربی راه یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات فنی و مهندسی ۱۶ کشور		نسبت استاندارد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۳۴	۳۳	۰/۳۵	۰/۴۹	۳۲/۶۶	۲۸/۵۵	۳	۳/۳۷	۱۴،۲۱۱	۴،۲۱۲	مصر
۴۵	۴۲	۰/۱۸	۰/۲۸	۱۶/۵۴	۱۶/۴۴	۶	۲/۹۷	۷،۱۹۸	۲،۴۲۵	عربستان سعودی
۵۵	۵۴	۰/۰۸	۰/۱۵	۷/۵۵	۸/۶۲	۱۰	۲/۵۹	۳،۲۸۶	۱،۲۷۱	تونس
۵۶	۵۷	۰/۰۸	۰/۱۳	۷/۱۵	۷/۴۶	۷	۲/۸۳	۳،۱۱۰	۱،۱۰۰	اردن
۵۸	۴۹	۰/۰۷	۰/۱۶	۶/۸۹	۹/۳۵	۱۳	۲/۱۷	۲،۹۹۷	۱،۳۷۹	الجزایر
۵۹	۶۱	۰/۰۷	۰/۱۰	۶/۸۷	۵/۸۴	۲	۳/۴۷	۲،۹۹۱	۸۶۱	مراکش
۶۱	۵۸	۰/۰۶	۰/۱۲	۵/۷۵	۶/۷۲	۱۱	۲/۵۲	۲،۵۰۲	۹۹۲	کویت
۶۲	۵۹	۰/۰۶	۰/۱۱	۵/۵۳	۶/۱۹	۹	۲/۶۴	۲،۴۰۸	۹۱۳	امارات متحده عربی
۶۵	۶۶	۰/۰۴	۰/۰۶	۳/۷۱	۳/۲۹	۴	۳/۳۲	۱،۶۱۵	۴۸۶	لبنان
۶۷	۶۵	۰/۰۴	۰/۰۶	۳/۳۹	۳/۳۰	۵	۳/۰۳	۱،۴۷۴	۴۸۷	عمان
۷۸	۷۷	۰/۰۲	۰/۰۲	۱/۵۷	۱/۲۷	۱	۳/۶۳	۶۸۲	۱۸۸	قطر
۸۶	۸۷	۰/۰۱	۰/۰۲	۰/۹۰	۰/۹۵	۸	۲/۸۱	۳۹۳	۱۴۰	سوریه
۸۸	۸۱	۰/۰۱	۰/۰۲	۰/۸۰	۱/۱۰	۱۴	۲/۱۶	۳۵۰	۱۶۲	عراق
۹۳	۸۹	۰/۰۱	۰/۰۲	۰/۶۸	۰/۹۲	۱۲	۲/۱۹	۲۹۵	۱۳۵	لیبی
—	—	۱/۰۸	۱/۷۲	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۲/۸۴	۴۳۵۱۲	۱۴۷۵۱	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استاندارد به مقاله در حوزه‌ی فنی و مهندسی ۳/۸۶ می باشد.

این ۱۴ کشور در مجموع ۱۴۷۵۱ مقاله با تعداد ۴۳۵۱۲ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۱/۷۲ درصد از مقالات دنیا و ۱/۰۸ درصد از استندهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، عربستان سعودی و الجزایر به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه فنی و مهندسی دارند، این سه کشور بیش از ۵۱ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۱۴ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد سه کشور مصر، عربستان سعودی و تونس به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور قطر و سپس کشور مراکش و مصر می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه فنی و مهندسی ۳/۸۶ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور، ۲/۸۴ و کمتر از میانگین جهانی است. هیچیک از کشورهای مورد بررسی در این حوزه، نسبت استناد به مقاله بالاتری از میانگین جهانی کسب نکرده‌اند.

حوزه فیزیک

در جدول ۲-۳۶ وضعیت علمی ۹ کشور عربی در حوزه فیزیک ارائه شده است.

جدول ۲-۳۶: وضعیت حوزه‌ی فیزیک در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا		درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات فیزیک ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور
		استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	رتبه	نسبت	استنادها	مقالات	
۴۴	۳۷	۰/۱۶	۰/۳۰	۴۲/۱۹	۳۶/۲۶	۳	۵/۰۸	۱۷،۰۹۸	۳،۳۶۹	مصر
۵۵	۵۲	۰/۰۵	۰/۱۲	۱۳/۶۶	۱۴/۴۵	۵	۴/۱۲	۵،۵۳۵	۱،۳۴۳	مراکش
۵۷	۵۰	۰/۰۵	۰/۱۳	۱۲/۳۰	۱۵/۷۴	۸	۳/۴۱	۴،۹۸۵	۱،۴۶۳	الجزایر
۶۲	۵۷	۰/۰۴	۰/۰۹	۹/۹۰	۱۰/۶۰	۶	۴/۰۷	۴،۰۱۲	۹۸۵	عربستان سعودی
۶۸	۵۸	۰/۰۳	۰/۰۹	۷/۸۹	۱۰/۴۴	۹	۳/۲۹	۳،۱۹۶	۹۷۰	تونس
۷۳	۷۱	۰/۰۲	۰/۰۴	۵/۰۶	۴/۹۵	۴	۴/۴۶	۲،۰۵۱	۴۶۰	اردن
۷۷	۷۹	۰/۰۱	۰/۰۲	۳/۷۶	۲/۷۹	۱	۵/۸۹	۱،۵۲۵	۲۵۹	لبنان

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات فیزیک ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقاله	استناد	مقاله	استناد	رتبه	نسبت	مقاله	استناد		
۸۲	۷۸	۰/۰۱	۰/۰۲	۳/۴۲	۲/۸۲	۲	۵/۲۹	۱،۳۸۷	۲۶۲	امارات متحده عربی
۸۸	۸۳	۰/۰۱	۰/۰۲	۱/۸۱	۱/۹۵	۷	۴/۰۶	۷۳۵	۱۸۱	عمان
—	—	۰/۳۷	۰/۸۳	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	—	۴/۴۱	۴۰۵۲۴	۹۲۹۲	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه فیزیک ۷/۷۰ می باشد.

این ۹ کشور در مجموع ۹۲۹۲ مقاله با تعداد ۴۰۵۲۴ استناد تولید کرده اند که معادل ۰/۸۳ درصد از مقالات دنیا و ۰/۳۷ درصد از استندهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، الجزایر و مراکش به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه فیزیک دارند، این سه کشور بیش از ۶۵ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۹ کشور عربی تولید کرده اند. به لحاظ تعداد استناد سه کشور مصر، مراکش و الجزایر به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور لبنان و سپس کشور امارات متحده عربی و مصر می باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه فنی و مهندسی ۷/۷ می باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور، ۴/۴۱ و کمتر از میانگین جهانی است. هیچیک از کشورهای مورد بررسی در این حوزه، نسبت استناد به مقاله بالاتری از میانگین جهانی کسب نکرده اند.

حوزه محیط زیست و بوم شناسی

در جدول ۲-۳۷ وضعیت علمی ۱۰ کشور عربی در حوزه محیط زیست و بوم شناسی ارائه شده

است.

جدول ۲-۳۷: وضعیت حوزه‌ی محیط‌زیست و بوم‌شناسی در میان کشورهای عربی راه‌یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات محیط زیست و بوم‌شناسی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۵۶	۴۳	۰/۰۹	۰/۲۳	۲۵/۶۳	۲۵/۳۶	۵	۴/۵۷	۳۰۲۱۴	۷۰۴	مصر
۶۵	۵۷	۰/۰۶	۰/۱۲	۱۶/۰۵	۱۳/۰۸	۱	۵/۵۵	۲۰۰۱۳	۳۶۳	مراکش
۶۷	۵۶	۰/۰۵	۰/۱۲	۱۴/۵۸	۱۳/۴۰	۳	۴/۹۱	۱۸۲۸	۳۷۲	اردن
۷۶	۶۶	۰/۰۳	۰/۰۹	۹/۰۳	۱۰/۵۵	۸	۳/۸۶	۱۰۱۳۲	۲۹۳	تونس
۸۵	۸۳	۰/۰۲	۰/۰۵	۶/۴۱	۵/۹۴	۴	۴/۸۷	۸۰۴	۱۶۵	الجزایر
۸۶	۷۱	۰/۰۲	۰/۰۸	۶/۳۳	۸/۸۳	۱۰	۳/۲۴	۷۹۴	۲۴۵	عربستان سعودی
۸۷	۸۲	۰/۰۲	۰/۰۶	۶/۲۷	۶/۲۳	۶	۴/۵۵	۷۸۷	۱۷۳	امارات متحده عربی
۹۱	۸۰	۰/۰۲	۰/۰۶	۵/۵۷	۶/۳۰	۷	۳/۹۹	۶۹۸	۱۷۵	کویت
۹۴	۸۱	۰/۰۲	۰/۰۶	۵/۲۷	۶/۳۰	۹	۳/۷۸	۶۶۱	۱۷۵	لبنان
۹۶	۹۱	۰/۰۲	۰/۰۴	۴/۸۷	۴/۰۰	۲	۵/۵	۶۱۱	۱۱۱	عمان
-	-	۰/۳۶	۰/۹۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	-	۴/۴۸	۱۲۵۴۲	۲۷۷۶	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه‌ی محیط زیست و بوم‌شناسی ۸/۹۰ می‌باشد.

این ۱۰ کشور در مجموع ۲۷۷۶ مقاله با تعداد ۱۲۵۴۲ استناد تولید کرده‌اند که معادل ۰/۹۰ درصد از مقالات دنیا و ۰/۳۶ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می‌باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، اردن و مراکش به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه محیط‌زیست و بوم‌شناسی دارند، این سه کشور بیش از ۵۱ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۱۰ کشور عربی تولید کرده‌اند. به لحاظ تعداد استناد سه کشور مصر، مراکش و اردن به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور مراکش و سپس کشور عمان و اردن می‌باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه محیط‌زیست و بوم‌شناسی ۸/۹۰ می‌باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور، ۴/۴۸ و کمتر از میانگین جهانی است. هیچیک از کشورهای مورد بررسی در این حوزه، نسبت استناد به مقاله بالاتری از میانگین جهانی کسب نکرده‌اند.

حوزه میکروبیولوژی

در جدول ۲-۳۸ وضعیت علمی ۶ کشور عربی در حوزه میکروبیولوژی ارائه شده است.

جدول ۲-۳۸. وضعیت حوزه میکروبیولوژی در میان کشورهای عربی راه یافته به پایگاه ESI

رتبه در دنیا	درصد از کل تولیدات علمی دنیا		درصد از کل مقالات میکروبیولوژی ۱۶ کشور		نسبت استناد به مقاله		تعداد		کشور	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	رتبه	نسبت	مقالات	استنادها		
۵۱	۴۳	۰/۰۸	۰/۲۳	۳۳/۳۲	۳۷/۷۰	۵	۵/۱۸	۲,۳۸۴	۴۶۰	مصر
۵۷	۴۶	۰/۰۵	۰/۱۶	۲۱/۸۸	۲۵/۹۰	۶	۴/۹۵	۱,۵۶۵	۳۱۶	تونس
۶۷	۶۳	۰/۰۴	۰/۰۷	۱۶/۳۱	۱۱/۷۲	۱	۸/۱۶	۱,۱۶۷	۱۴۳	عربستان سعودی
۷۸	۷۱	۰/۰۳	۰/۰۵	۱۰/۷۶	۸/۶۹	۳	۷/۲۶	۷۷۰	۱۰۶	کویت
۷۹	۶۷	۰/۰۲	۰/۰۶	۱۰/۴۷	۱۰/۴۹	۴	۵/۸۵	۷۴۹	۱۲۸	مراکش
۸۷	۷۸	۰/۰۲	۰/۰۳	۷/۲۵	۵/۴۹	۲	۷/۷۵	۵۱۹	۶۷	امارات متحده عربی
-	-	۰/۲۳	۰/۶۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	-	۶/۵۳	۷۱۵۴	۱۲۲۰	جمع

میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در حوزه میکروبیولوژی ۱۳/۹۴ می باشد.

این ۶ کشور در مجموع ۱۲۲۰ مقاله با تعداد ۷۱۵۴ استناد تولید کرده اند که معادل ۰/۶۰ درصد از مقالات دنیا و ۰/۲۳ درصد از استنادهای دریافتی توسط مقالات این حوزه می باشد. بر اساس جدول بالا، کشورهای مصر، تونس و عربستان سعودی به ترتیب بیشترین تعداد مقاله را در حوزه میکروبیولوژی دارند، این سه کشور بیش از ۷۴ درصد از مقالات این حوزه را در میان ۶ کشور عربی تولید کرده اند. به لحاظ تعداد استناد سه کشور مصر، تونس و عربستان سعودی به ترتیب بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده اند. از نظر نسبت استناد به مقاله رتبه اول از آن کشور عربستان سعودی و سپس کشور امارات متحده عربی و کویت می باشد. میانگین نرخ جهانی نسبت استناد به مقاله در میکروبیولوژی ۱۳/۹۴ می باشد که با توجه به جدول فوق میانگین این نسبت برای کشورهای مذکور، ۶/۵۳ و کمتر از میانگین جهانی است. هیچیک از کشورهای مورد بررسی در این حوزه، نسبت استناد به مقاله بالاتری از

فصل سوم

موسسات مقالات پراستناد و داغ کشورهای برتر عربی در پایگاه ESI

مقدمه

در فصول ۱ و ۲ وضعیت کلی کشورهای عربی نمایه شده در پایگاه ESI بر اساس تعداد مقالات، استنادات و نسبت استناد به مقاله در هر کشور و در هر یک از ۲۲ حوزه موضوعی ESI مورد بررسی قرار گرفت. وضعیت این کشورهای در قیاس با یکدیگر و در مقایسه با کل دنیا از دیگر نتایج حاصله بود. این فصل با بررسی مقالات پراستناد و داغ هر یک از ۱۶ کشور مورد بررسی که موفق به حضور در بخش مقالات داغ و پراستناد گردیده‌اند، به معرفی موسسات برتر و فعال هر کشور همراه با تعداد مقالات و شهر محل قرارگیری آن موسسه می‌پردازد. بدین ترتیب ضمن تعیین برترین موسسات هر کشور که موفق به کسب حدآستانه استنادی لازم برای ورود به این بخش شده‌اند، شهرهای این موسسات و نزدیکی آنها به پایتخت مشخص گردیده است. در جدول ۳-۱ وضعیت کلی از تعداد مقالات پراستناد هر کشور ارائه می‌شود.

جدول ۳-۱: تعداد مقالات پراستناد کشورهای برتر عربی

رتبه	نام کشور	تعداد مقالات	تعداد مقالات پراستناد	درصد
۱	مصر	۳۰۶۷۵	۷۷	۳۰/۱
۲	عربستان سعودی	۱۵۱۹۸	۳۴	۱۳/۳
۳	امارات متحده عربی	۵۲۸۹	۲۴	۹/۴
۴	تونس	۱۲۰۸۹	۲۳	۹

رتبه	نام کشور	تعداد مقالات	تعداد مقالات پراستناد	درصد
۵	الجزایر	۷۸۸۶	۲۰	۷/۸
۶	لبنان	۴۵۹۶	۲۰	۷/۸
۷	اردن	۶۶۹۷	۱۶	۶/۳
۸	کویت	۵۴۸۵	۱۱	۴/۳
۹	عمان	۲۷۴۱	۸	۳/۱
۱۰	سوریه	۱۵۱۱	۸	۳/۱
۱۱	قطر	۱۱۴۸	۸	۳/۱
۱۲	سودان	۱۱۸۰	۵	۲
۱۳	چاد	۱۳۴	۲	۰/۸
۱۴	مراکش	۱۰۳۵۹	۰	۰
۱۵	عراق	۱۰۹۶	۰	۰
۱۶	لیبی	۷۴۶	۰	۰
	جمع	۱۰۶۸۳۰	۲۵۶	۱۰۰

همان‌گونه که در جدول ۳-۱ مشاهده می‌شود، تعداد ۲۵۶ مقاله از ۱۳ کشور عربی موفق به کسب حد‌آستانه استنادی ادرصد برای ورود به بخش مقالات پراستناد گردیده‌اند. این مقالات توسط پژوهشگران موسسات مختلف در هر کشور به رشته تحریر درآمده است. لذا بر اساس وابستگی سازمانی ذکر شده توسط نویسنده یا نویسندگان هر مقاله، موسسه محل خدمت و شهر هر نویسنده به صورت جداگانه تعیین شده است.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات پراستناد کشورهای عربی مورد بررسی

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات پراستناد کشور مصر

کشور مصر بیشترین تعداد مقالات پراستناد در بین کشورهای عربی را داراست. این کشور با تعداد ۷۷ مقاله پراستناد بیش از ۳۰ درصد از کل مقالات پراستناد کشورهای مورد بررسی را به خود اختصاص داده است. در جدول ۳-۲ شهرها و موسسات مربوط به این مقالات ارائه شده است.

جدول ۲-۳: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور مصر

شهر	تعداد	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور مصر	رتبه
Cairo	۱۵	Cairo University	۱
Alexandria	۱۵	Alexandria University	۱
New Damietta	۱۴	Mansoura University	۲
Cairo	۸	Ain Shams University	۳
Cairo	۳	National Cancer Institute	۴
Al Arish	۳	Suez Canal University	۴
Tanta	۳	Tanta University	۴
Cairo	۳	Regional Office for the Eastern Mediterranean, WHO	۴
Cairo	۲	National Authority for Remote Sensing And Space Sciences	۵
Helwan	۲	National Research Institute of Astronomy and Geophysics (NRIAG)	۵
Cairo	۱	Aerospace Research Center	۶
Giza	۱	Agricultural Research Center	۶
Cairo	۱	Egyptian Atomic Energy	۶
Banha	۱	Benha Higher Institute of Technology	۶
Dokki Giza	۱	C Group Technology Consultants	۶
New Cairo City	۱	Canadian International College	۶
Cairo	۱	Egyptian Meteorological Authority	۶
Alexandria	۱	Genetic Engineering & Biotechnology Research Institute	۶
Menoufia	۱	Menoufia University	۶
Cairo	۱	Ministry of Health and Population	۶
Giza	۱	Misr University for Science and Technology (MUST)	۶
Cairo	۱	National Center for Radiation Research and Technology	۶
Cairo	۱	National Center for Nuclear Safety and Radiation Control (NCNSRC)	۶
Cairo	۱	National Research Center	۶
Qena	۱	South Valley University	۶
Zagazig	۱	Zagazig University	۶

همانطور که در جدول ۲-۳ مشاهده می‌شود، دانشگاه‌های قاهره، اسکندریه و منصوره، و

عین الشمس به ترتیب حائز رتبه‌های اول تا سوم در بین دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی کشور مصر شده‌اند. بیش از نیمی از مقالات پراستناد توسط پژوهشگران این ۴ موسسه منتشر شده است. از ۲۶ موسسه راه یافته به بخش مقالات پراستناد، ۱۳ موسسه در شهر قاهره پایتخت این کشور واقع شده‌اند. شهر جدید قاهره نیز در کنار شهر قاهره واقع شده است که جزء قاهره محسوب می‌شود. این مسئله نشانگر تمرکز موسسات فعال و برتر حوزه پژوهش در پایتخت مصر است. قابل توجه است که سه موسسه برتر در سه شهر متفاوت مستقر شده‌اند.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات پراستناد کشور عربستان سعودی

کشور عربستان سعودی با ۳۴ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه دوم در بین کشورهای عربی شده است. بیش از ۱۳ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور عربستان سعودی تعلق دارد.

جدول ۳-۳: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور عربستان سعودی

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد و داغ عربستان سعودی	تعداد	شهر
۱	King Faisal Specialist Hospital and Research Center	۱۰	Riyadh
۲	King Fahd University of Petroleum & Minerals	۸	Dhahran
۳	King Abdulaziz University	۴	Jeddah
۴	King Abdulaziz Medical City	۳	Riyadh
۵	King Fahad National Guard Hospital	۲	Riyadh
۵	King Saud University	۲	Riyadh
۶	Girls Colledge Education	۱	Unaizah
۶	King Abdul Aziz City for Science and Technology	۱	Riyadh
۶	King Faisal Hospital	۱	Mecca
۶	King Faisal University	۱	Al Hasa
۶	King Khalid National Guard Hospital	۱	Jeddah
۶	King Saud bin Abdulaziz University	۱	Riyadh
۶	Riyadh Armed Forces Hospital	۱	Riyadh
۶	Taif University	۱	Al Hawiyah

همانطور که در جدول ۳-۳ مشاهده می‌شود، بیمارستان تخصصی و مرکز تحقیقات ملک فیصل، دانشگاه نفت و معدن ملک فهد، دانشگاه ملک عبدالعزیز به ترتیب حائز رتبه‌های اول تا سوم در بین دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی کشور عربستان شده‌اند. بیش از ۶۴ درصد از مقالات پراستناد توسط پژوهشگران این ۳ موسسه منتشر شده است. از ۱۵ موسسه راه یافته به بخش مقالات پراستناد، ۷ موسسه در شهر ریاض پایتخت این کشور واقع شده‌اند؛ که این مسئله نشانگر تمرکز موسسات فعال و برتر حوزه پژوهش در پایتخت عربستان است.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی

کشور امارات متحده عربی با ۲۴ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه سوم در بین کشورهای عربی شده است. بیش از ۹ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور امارات متحده عربی تعلق دارد.

جدول ۳-۴: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه تولید مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی	تعداد	شهر
۱	United Arab Emirates University	۱۲	Al Ain
۲	American University of Sharjah	۴	Sharjah
۳	Etisalat University College	۲	Sharjah
۳	Sharjah University	۲	Sharjah
۴	AL Jazeira Hospital	۱	Abu Zaby
۴	Sheikh Khalifa Medical City	۱	Abu Zaby

همانطور که در جدول ۳-۴ مشاهده می‌شود، دانشگاه امارات متحده عربی، دانشگاه آمریکایی شارجه به ترتیب رتبه‌های اول تا دوم و دانشگاه اتصالات و دانشگاه شارجه مشترکاً رتبه سوم را در بین دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی کشور امارات متحده عربی کسب کرده‌اند. از ۶ موسسه راه یافته به بخش مقالات پراستناد، ۳ موسسه در شهر شارجه و ۲ مورد در ابوظبی پایتخت این کشور واقع شده‌اند.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور تونس

کشور تونس با ۲۳ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه چهارم در بین کشورهای عربی شده است. ۹ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور تونس تعلق دارد.

جدول ۳-۵: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور تونس

شهر	تعداد	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه تولید مقالات پراستناد کشور تونس	رتبه
Tunis	۴	Institut National des Sciences et Technologie de la Mer	۱
Sfax	۳	University of Sfax	۲
Tunis	۳	Institut Pasteur Tunis	۲
Tunis	۲	Centre National de Greffe de Moelle Osseuse	۳
La Marsa	۲	Ecole Polytechnique de Tunisie	۳
Sousse	۲	Hopital Universitaire Farhat Hached Sousse	۳
Tunis	۲	University of ۷th November at Carthage, National Institute of Applied Sciences and Technology	۳
Sousse	۲	University of Sousse	۳
Tunis	۱	Centre de fécondation in vitro (IVF)	۴
Sanguine	۱	Centre national de Transfusion Sanguine	۴
Gabes	۱	University of Gabes	۴
Tunis	۱	National Engineering School of Tunis	۴
Sousse	۱	Écoles Préparatoires aux Académies Militaires (EPAM)	۴
Tunis	۱	Etablissement Public de Santé Charles Nicolle	۴
Monastir	۱	Hôpital Fattouma Bourguiba Monastir	۴
Tunis	۱	hopital bicetre paris, Tunis	۴
Afax	۱	Hedi Chaker Hospital	۴
Tunis	۱	La Rabta University Hospital	۴
Tunis	۱	La Rabta University Hospital	۴
Sousse	۱	Horticultural High School	۴
Tunis	۱	University of Tunis El Manar	۴

رتبه	دانشگاهها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه تولید مقالات پراستناد کشور تونس	تعداد	شهر
۴	Salah Azaiz Institute	۱	Tunis
۴	University of Tunis	۱	Tunis

همانطور که در جدول ۳-۵ مشاهده می‌شود، موسسه ملی علوم و فناوری دریا، دانشگاه صفاقس و موسسه پاستور تونس به ترتیب رتبه‌های اول تا دوم را با داشتن ۴ و ۳ مقاله پراستناد کسب کرده‌اند، مرکز ملی پیوند مغز استخوان، دانشکده پلی‌تکنیک تونس، بیمارستان دانشگاه فرهنگت سوسه، دانشگاه ۷ نوامبر و دانشگاه سوسه نیز تنها با ۲ مقاله در بخش مقالات پراستناد مقام سوم را از آن خود کرده‌اند. از ۲۳ موسسه راه یافته به بخش مقالات پراستناد، ۱۳ موسسه در شهر تونس پایتخت این کشور واقع شده‌اند.

شهرها، دانشگاهها و موسسات مقالات کشور لبنان

کشور لبنان همراه با کشور الجزایر با ۲۰ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه پنجم در بین کشورهای عربی شده‌اند. نزدیک به ۱۶ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور لبنان و الجزایر تعلق دارد.

جدول ۳-۶: دانشگاهها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه تولید مقالات پراستناد کشور لبنان

رتبه	دانشگاهها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه تولید مقالات پراستناد کشور لبنان	تعداد	شهر
۱	American University of Beirut	۱۳	Beirut
۲	University Of Balamand	۲	Beirut
۲	Institute for Development, Research, Advocacy and Applied Care (IDRAAC)	۲	Beirut
۲	Saint George Hospital University Medical Center	۲	Beirut
۲	Saint Joseph University	۲	Beirut
۳	Lebanese University of Saida	۱	Saida

همانطور که در جدول ۳-۶ مشاهده می‌شود، دانشگاه آمریکایی بیروت با ۱۳ مقاله پراستناد مقام اول را در بین موسسات و دانشگاههای کشور لبنان کسب کرده است، دانشگاه بلمند، موسسه توسعه، تحقیقات، حمایت و مراقبت‌های کاربردی، مرکز درمانی بیمارستان دانشگاه سن ژوزف و نیز دانشگاه سن

ژوزف با ۲ مقاله در بخش مقالات پراستناد مقام دوم را از آن خود کرده‌اند و دانشگاه لبنانی صیدا با یک مقاله پراستناد حائز رتبه سوم شده است. از ۶ موسسه راه یافته به بخش مقالات پراستناد، ۵ موسسه در شهر بیروت پایتخت این کشور واقع شده‌اند.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور الجزایر

کشور الجزایر مانند کشور لبنان با ۲۰ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه پنجم در بین کشورهای عربی شده است. نزدیک به ۸ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور الجزایر تعلق دارد.

جدول ۳-۷: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور الجزایر

شهر	تعداد	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور الجزایر	رتبه
Sidi Bel Abbès	۳	Université DJILLALI LIABES de Sidi Bel Abbès	۱
Algiers	۲	Institut Pasteur	۲
Algiers	۲	Université des Sciences et de la Technologie Houari Boumediène (USTHB)	۲
Algiers	۱	Institut National d'Agronomie El Harrach	۳
Algiers	۱	Institut National de Santé Publique	۳
Laghouat	۱	Amar Telidji University of Laghouat	۳
Annaba	۱	Annaba University	۳
Batna	۱	University of Batna	۳
Guelma	۱	Guelma University	۳
Constantine	۱	Mentouri University of Constantine	۳
Es-Senia	۱	University of Oran Es-Senia	۳
Setif	۱	Ferhat Abbas University (Setif University)	۳
Skikda	۱	Skikda University	۳
Tlemcen	۱	Tlemcen University	۳
Algiers	۱	Beni Messous University Central Hospital	۳
Skikda	۱	ENSET, LIRM	۳

همانطور که در جدول ۳-۷ مشاهده می‌شود، دانشگاه جیلالی لیابس - سیدی بلعباس کشور الجزایر رتبه اول را در بخش مقالات پراستناد این کشور به خود اختصاص داده است. موسسه پاستور و دانشگاه علوم و تکنولوژی هواری بومدین نیز تنها با ۲ مقاله در بخش مقالات پراستناد مقام دوم را از آن خود کرده‌اند. از ۱۶ موسسه راه یافته به بخش مقالات پراستناد، ۵ موسسه در شهر الجزیره واقع شده‌اند.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور اردن

کشور اردن با ۱۶ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه ششم در بین کشورهای عربی شده است. نزدیک به ۷ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور اردن تعلق دارد.

جدول ۳-۸: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور اردن

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور اردن	تعداد	شهر
۱	Mutah University	۷	Al Karak
۲	Al-Balqa Applied University	۴	Salt
۲	The University of Jordan	۴	Amman
۳	The Hashemite University	۱	Zarqa
۳	Jerash Private University	۱	Jerash
۳	Jordan University of Science and Technology	۱	Irbid
۳	The National Center for Diabetes, Endocrinology and Genetics	۱	Amman
۳	Prince Hamzah Hospital, Ministry of Health	۱	Amman
۳	United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA)	۱	Amman
۳	Yarmouk University	۱	Aqaba

همانطور که در جدول ۳-۸ مشاهده می‌شود، دانشگاه مؤته با ۷ مقاله پراستناد مقام اول را در بین موسسات کشور اردن کسب کرده است، دانشگاه کاربردی البلاغ و دانشگاه اردن هر کدام با ۴ مقاله حائز رتبه دوم شده‌اند. سایر موسسات نیز تنها یک مقاله پراستناد داشتند. از ۱۰ موسسه راه یافته به بخش مقالات پراستناد، ۴ مورد در شهر عمان پایتخت کشور اردن واقع شده‌اند.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور کویت

کشور کویت با ۱۱ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه هفتم در بین کشورهای عربی شده است. نزدیک به ۵ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور کویت تعلق دارد.

جدول ۳-۹: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور کویت

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور کویت	تعداد	شهر
۱	Kuwait University	۱۰	Kuwait
۲	Kuwait Center for Autism	۱	Kuwait

بر اساس جدول ۳-۹، از یازده مقاله پراستناد کشور کویت، ۱۰ مورد توسط دانشگاه کویت در شهر کویت و یک مورد توسط مرکز اوتیسم کویت به چاپ رسیده است.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور سوریه

کشور سوریه با ۸ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه هشتم در بین کشورهای عربی شده است. بیش از ۳ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور سوریه تعلق دارد. کشورهای عمان و قطر نیز با هشت مقاله پراستناد رتبه هشتم را مشترکاً با کشور سوریه کسب کرده‌اند.

جدول ۳-۱۰: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور سوریه

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور سوریه	تعداد	شهر
۱	International Center for Agricultural Research in the Dry Areas (ICARDA)	۳	Aleppo
۲	Atomic Energy Commission of Syria (AECS)	۲	Damascus
۳	Syrian Center for Tobacco Studies	۱	Aleppo
۳	Tishreen University	۱	Latakia
۳	Aleppo University	۱	Aleppo

همانطور که در جدول ۳-۱۰ مشاهده می‌شود، از هشت مقاله پراستناد کشور سوریه، ۵ مقاله توسط موسساتی در شهر حلب، ۲ مورد در شهر دمشق و یک مقاله در شهر لاتاکیا به چاپ رسیده است. مرکز بین‌المللی تحقیقات کشاورزی در مناطق خشک با چاپ ۳ مقاله پراستناد و کمیته انرژی اتمی سوریه با ۲ مقاله در صدر فعال‌ترین موسسات کشور سوریه قرار دارند.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور عمان

کشور عمان با ۸ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه هشتم در بین کشورهای عربی شده است. بیش از ۳ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور عمان تعلق دارد.

جدول ۳-۱۱: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور عمان

شهر	تعداد	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور عمان	رتبه
Muscat	۵	Sultan Qaboos University	۱
Muscat	۳	Petroleum Development Oman (PDO)	۲

همانطور که در جدول ۳-۱۱ مشاهده می‌شود، از هشت مقاله پراستناد کشور عمان، ۵ مورد توسط دانشگاه سلطان قابوس در شهر مسقط و سه مقاله توسط شرکت توسعه پتروشیمی عمان در شهر مسقط به چاپ رسیده است.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور قطر

کشور قطر با ۸ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه هشتم در بین کشورهای عربی شده است. بیش از ۳ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور قطر تعلق دارد.

جدول ۳-۱۲: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور قطر

شهر	تعداد	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور قطر	رتبه
Doha	۴	Qatar University	۱
Doha	۱	Qatar Foundation	۲

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور قطر	تعداد	شهر
۲	Shafallah Medical Genetics Center	۱	Doha
۲	Texas A&M University at Qatar	۱	Doha
۲	Weill Cornell Medical College in Qatar	۱	Doha

همانطور که در جدول ۳-۱۲ مشاهده می‌شود، از هشت مقاله پراستناد کشور قطر، ۴ مورد توسط دانشگاه قطر در شهر دوحه و یک مورد توسط بنیاد قطر، مرکز پزشکی ژنتیک شفاء...، دانشگاه تگزاس A&M قطر و دانشکده پزشکی ویل کرنل که همگی در شهر دوحه هستند، به چاپ رسیده است.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور سودان

کشور سودان با ۵ مقاله پراستناد موفق به کسب رتبه نهم در بین کشورهای عربی شده است. ۲ درصد از مقالات پراستناد ۱۳ کشور عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد به کشور سودان تعلق دارد.

جدول ۳-۱۳: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور سودان

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور سودان	تعداد	شهر
۱	University Khartoum	۴	Khartoum
۲	Toombak & Smoking Research Center	۱	Khartoum
۲	Juba University	۱	Juba

بر اساس جدول ۳-۱۳ دانشگاه خرطوم با ۴ مقاله پراستناد و مرکز تحقیقات سیگار و تنباکو در خرطوم و دانشگاه جوبا هر کدام با یک مقاله جزو موسسات پراستناد کشور سودان هستند.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات کشور چاد

کشور چاد تنها موفق به انتشار ۲ مقاله پراستناد در بازه زمانی مورد بررسی شده و رتبه آخر را در بین کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد کسب کرده است.

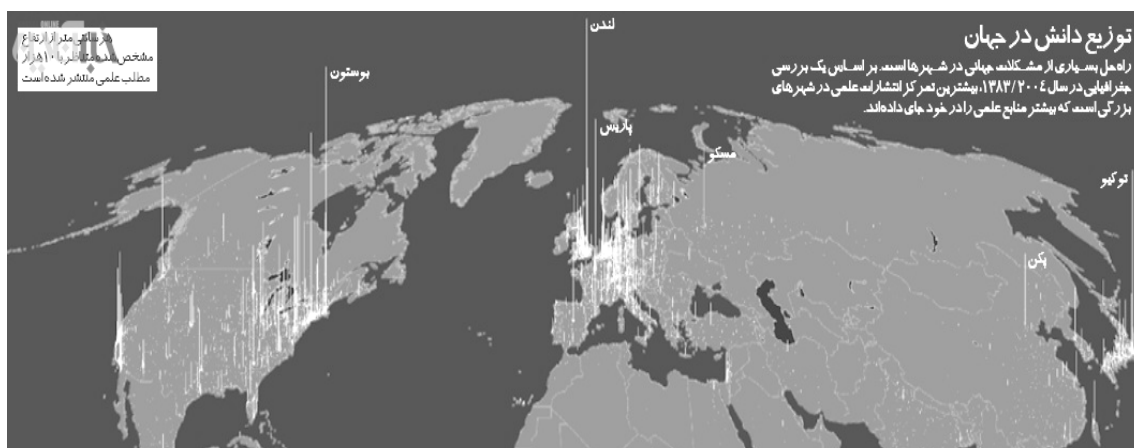
جدول ۳-۱۴: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور چاد

شهر	تعداد	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پراستناد کشور چاد	رتبه
N'Djamena	۲	N'Djamena University	۱
N'Djamena	۱	Centre National d'Appui à la Recherche (CNAR)	۲

دانشگاه نجامینیا با دو مقاله که یکی مشترکاً با مرکز ملی حمایت از تحقیقات به چاپ رسیده، جزو دو موسسه راه یافته به بخش مقالات پراستناد پایگاه ESI می‌باشد. هر دو موسسه در شهر نجامینیا قرار دارند.

نتیجه گیری

بر اساس یافته‌ها، بیشتر مقالات پراستناد در سازمان‌ها و موسسات حاضر در پایتخت یا شهرهای بزرگ هر کشور تولید و به چاپ رسیده است. این یافته با یافته‌های مربوط به یک بررسی جغرافیایی که در نشریه نیچر به چاپ رسیده، همخوانی دارد. بر اساس این بررسی، بیشترین تمرکز انتشارات علمی در شهرهای بزرگی است که بیشترین منابع علمی را در خود جای داده‌اند (علم و دانش در جهان چگونه توزیع شده است؟ نیچر، ۲۰۰۴).

موضوع مقالات پراستناد کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات پراستناد پایگاه ESI در جدول ۳-۱۵ مقالات پراستناد هر یک از کشورهای راه یافته به بخش مقالات پراستناد پایگاه ESI به تفکیک هر کشور و هر حوزه موضوعی نمایش داده شده است. بدین ترتیب حوزه موضوعی ۲۵۶ مقاله پراستناد مورد بررسی و در جدول ارائه شده است.

جدول ۳-۱۵: وضعیت مقالات پراستاد کشورهای عربی راه یافته به پایگاه ESI به تفکیک هر حوزه

موضوعی

کشور	مصر	عربستان سعودی	امارات متحده عربی	تونس	الجزایر	لبنان	اردن	کویت	سوریه	عمان	قطر	بahrain	قطر	جمع کل مقالات پراستاد به تفکیک هر حوزه موضوعی	حوزه
۱۴	۱۱	۵	۸	۳	۸	۲	۵	۰	۰	۰	۳	۱	۰	۶۰	پزشکی بالینی
۱۹	۵	۶	۶	۶	۵	۳	۲	۱	۱	۱	۳	۰	۰	۵۲	فنی و مهندسی
۵	۹	۳	۱	۴	۰	۳	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۲۶	ریاضیات
۱۷	۱	۱	۱	۰	۰	۰	۳	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۲۳	فیزیک
۲	۱	۴	۱	۴	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱۴	شیمی
۴	۰	۱	۳	۰	۰	۰	۲	۰	۳	۱	۰	۰	۰	۱۴	علوم گیاهی و انوری
۳	۰	۱	۱	۱	۰	۰	۲	۲	۰	۰	۱	۰	۰	۱۰	علوم رایانه
۲	۰	۱	۰	۰	۲	۰	۰	۰	۱	۲	۰	۰	۰	۸	علوم کشاورزی
۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۲	۰	۱	۱	۸	علوم زمین
۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۷	علوم اجتماعی
۳	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۶	علم مواد
۰	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۳	۰	۶	زیست شناسی ملکولی و ژنتیک
۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵	روانپزشکی و روانشناسی
۲	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۴	زیست شناسی و بیوشیمی
۰	۰	۰	۰	۲	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۴	ایمنی شناسی
۱	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	محیط زیست و بوم شناسی
۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	علوم اعصاب و رفتار

کشور	مصر	عربستان سعودی	امارات متحده عربی	تونس	الجزایر	لبنان	اردن	کویت	سوریه	عمان	قطر	بحرین	کلی	جمع کل مقالات پراستناد به تفکیک هر حوزه موضوعی
علوم بین حوزه‌ای	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۲
داروشناسی و سم شناسی	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱
میکرو بیولوژی	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱
اقتصاد و بازرگانی	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱
علوم فضا	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
جمع مقالات پراستناد	۷۷	۳۴	۲۴	۲۳	۲۰	۲۰	۱۶	۱۱	۸	۸	۸	۵	۲	۲۵۶

آنگونه که در جدول بالا نشان داده شده است، رشته‌های پزشکی بالینی، ریاضیات و فیزیک بیشترین تعداد مقالات پراستناد را در میان حوزه‌های موضوعی ۲۲گانه به خود اختصاص داده‌اند. هیچ‌یک از نویسندگان کشورهای عربی مورد بررسی درحوزه موضوعی علوم فضا مقاله پراستنادی ندارند.

شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات مقالات داغ کشورهای عربی مورد بررسی

در این قسمت برای مقالات داغ هر یک از ۱۶ کشور مورد بررسی که موفق به حضور در بخش مقالات داغ گردیده‌اند، موسسات برتر و فعال هر کشور همراه با تعداد مقالات و شهر آن موسسه ارائه می‌کند. بدین ترتیب ضمن تعیین برترین موسسات هر کشور که موفق به کسب حدآستانه استنادی لازم برای ورود به این بخش شده‌اند مشخص گردیده است.

در جدول ۳-۱۶ وضعیت کلی از تعداد مقالات داغ هر کشور ارائه می‌شود. از ۱۶ کشور مورد بررسی تنها ۸ کشور مقاله داغ دارند که تعداد مقالات آن‌ها برابر با ۱۲ است. در مقایسه با کل دنیا با تعداد ۱۷۶۲ مقاله داغ در کل حوزه‌ها، کشورهای عربی تنها درصد کوچکی از مقالات داغ دنیا را به خود اختصاص داده‌اند که این رقم برابر با ۰,۷ درصد می‌باشد.

جدول ۳-۱۶: تعداد مقالات داغ کشورهای عربی نمایه شده در پایگاه ESI

رتبه	نام کشور	تعداد مقالات	تعداد مقالات داغ	استندهای دریافت شده توسط مقالات داغ	درصد از کل مقالات دنیا
۱	تونس	۱۲۰۸۹	۳	۳۶۲	۰/۱۷
۲	عربستان سعودی	۱۵۱۹۸	۳	۱۰۵	۰/۱۷
۳	مصر	۳۰۶۷۵	۱	۱۱	۰/۰۵
۴	مراکش	۱۰۳۵۹	۱	۳	۰/۰۵
۵	الجزایر	۷۸۸۶	۱	۱۴۸	۰/۰۵
۶	اردن	۶۶۹۷	۱	۸۸	۰/۰۵
۷	سوریه	۱۵۱۱	۱	۱۴۸	۰/۰۵
۸	سودان	۱۱۸۰	۱	۳۰	۰/۰۵
۹	کویت	۵۴۸۵	۰	۰	۰
۱۰	امارات متحده عربی	۵۲۸۹	۰	۰	۰
۱۱	لبنان	۴۵۹۶	۰	۰	۰
۱۲	عمان	۲۷۴۱	۰	۰	۰
۱۳	قطر	۱۱۴۸	۰	۰	۰
۱۴	عراق	۱۰۹۶	۰	۰	۰
۱۵	لیبی	۷۴۶	۰	۰	۰
۱۶	چاد	۱۳۴	۰	۰	۰
۱۷	جمع	۱۰۶۸۳۰	۱۲	۸۹۵	۰/۷

مقالات داغ کشور عربستان سعودی

کشور عربستان سعودی موفق به انتشار ۳ مقاله داغ در بازه زمانی مورد بررسی شده و رتبه اول را مشترکاً با کشور تونس در بین کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات داغ کسب کرده است.

جدول ۳-۱۷: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور عربستان سعودی

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات پر استناد کشور عربستان	تعداد	شهر
۱	King Faisal Specialist Hospital & Research Centre	۱	Riyadh
۱	king Abdulaziz Medical City	۱	Riyadh
۱	King Fahd University of Petroleum and Minerals	۱	Dhahran

مقالات داغ کشور تونس

کشور تونس موفق به انتشار ۳ مقاله داغ در بازه زمانی مورد بررسی شده و رتبه اول را مشترکاً با کشور عربستان سعودی در بین کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات داغ کسب کرده است.

جدول ۳-۱۸: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور تونس

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور تونس	تعداد	شهر
۱	Établissement Public de Santé Charles Nicolle	۱	Tunis
۱	University of Tunis	۱	Tunis
۱	University of Sfax	۱	Sfax

مقالات داغ کشور مصر

کشور مصر تنها موفق به انتشار یک مقاله داغ در بازه زمانی مورد بررسی شده و رتبه دوم را مشترکاً با کشورهای الجزایر، اردن، سوریه، سودان و مراکش در بین کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات داغ کسب کرده است.

جدول ۳-۱۹: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور مصر

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور مصر	تعداد	شهر
۱	National Research Center	۱	Cairo

مقالات داغ کشور الجزایر

کشور الجزایر تنها موفق به انتشار یک مقاله داغ در بازه زمانی مورد بررسی شده و رتبه دوم را مشترکاً با کشورهای مصر، اردن، سوریه، سودان و مراکش در بین کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات داغ کسب کرده است.

جدول ۳-۲۰: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور الجزایر

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور الجزایر	تعداد	شهر
۱	centre hospitalo-universitaire de Béni- Messous	۱	Algiers

مقالات داغ کشور اردن

کشور اردن تنها موفق به انتشار یک مقاله داغ در بازه زمانی مورد بررسی شده و رتبه دوم را مشترکاً با کشورهای مصر، الجزایر، سوریه، سودان و مراکش در بین کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات داغ کسب کرده است.

جدول ۳-۲۱: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور اردن

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور اردن	تعداد	شهر
۱	Prince Hamzah Hospital	۱	Amman

مقالات داغ کشور سوریه

کشور سوریه تنها موفق به انتشار یک مقاله داغ در بازه زمانی مورد بررسی شده و رتبه دوم را مشترکاً با کشورهای مصر، الجزایر، اردن، سودان و مراکش در بین کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات داغ کسب کرده است.

جدول ۳-۲۲: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور سوریه

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور سوریه	تعداد	شهر
۱	Tishreen University, School of Medicine	۱	Latakia

مقالات داغ کشور سودان

کشور سودان تنها موفق به انتشار یک مقاله داغ در بازه زمانی مورد بررسی شده و رتبه دوم را مشترکاً با کشورهای مصر، الجزایر، اردن، سوریه و مراکش در بین کشورهای عربی راه یافته به بخش مقالات داغ کسب کرده است.

جدول ۳-۲۳: دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور سودان

رتبه	دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی فعال در حوزه مقالات داغ کشور سودان	تعداد	شهر
۱	University of Khartoum	۱	Khartoum

کشور / حوزه	عربستان	قطر	مصر	الجزایر	اردن	سوریه	سودان	مراکش	جمع کل مقالات داغ به تفکیک هر حوزه موضوعی
علم مواد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱
روانپزشکی و روانشناسی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
زیست‌شناسی و بیوشیمی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ایمنی‌شناسی	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۳
محیط زیست و بوم‌شناسی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
علوم اعصاب و رفتار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
علوم بین‌حوزه‌ای	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
داروشناسی و سم شناسی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
میکروبیولوژی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اقتصاد و بازرگانی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
علوم فضا	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
جمع مقالات داغ	۳	۳	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۲

در خصوص مقالات داغ، دانشمندان کشورهای عربی تنها موفق به کسب عنوان مقاله داغ در ۶ حوزه موضوعی شده‌اند. بیشترین تعداد مقاله داغ مجدداً مربوط به حوزه موضوعی پزشکی بالینی است.

فصل چهارم

مجلات هدف مقالات پراستناد و داغ کشورهای برتر عربی در پایگاه ESI

مقدمه

در این فصل مجلات هدفی که مقالات پراستناد و داغ کشورهای عربی در آنها به چاپ رسیده است، به لحاظ فاصله انتشاراتی، کشور محل نشر و ضریب تاثیر^۵ مجله در سال ۲۰۰۵ یا ۲۰۰۸ مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد. بدین ترتیب به تفکیک هر کشور می‌توان فهرست مجلات هدف، ناشر مجلات هدف کشور مورد نظر و ضریب تاثیر مجلاتی که آن کشور مقالات خود را در آنها به چاپ رسانده است، مشاهده نمود.

در جدول ۴-۱ شمای کلی از تعداد مقالات، مقالات پراستناد و داغ و رتبه هر کشور در مجموع مقالات آن در دنیا ارائه شده است. در ادامه فهرست مجلات هدف هر کشور ارائه می‌شود، ترتیب کشورها بر اساس تعداد کل مقالات هر کشور و در هر جدول بر اساس ضریب تاثیر سال ۲۰۰۸ می‌باشد.

جدول ۴-۱: شمای کلی از تعداد مقالات، مقالات پراستناد و داغ و رتبه هر کشور در دنیا

رتبه	نام کشور	تعداد مقالات	تعداد مقالات پراستناد	تعداد مقالات داغ	رتبه در دنیا به لحاظ تعداد مقالات
۱	مصر	۳۰۶۷۵	۷۷	۱	۴۱
۲	عربستان سعودی	۱۵۱۹۸	۳۴	۳	۵۱
۳	تونس	۱۲۰۸۹	۲۳	۳	۵۳

^۵ - Impact Factor (IF)

رتبه	نام کشور	تعداد مقالات	تعداد مقالات پراستناد	تعداد مقالات داغ	رتبه در دنیا به لحاظ تعداد مقالات
۴	مراکش	۱۰۳۵۹	۰	۱	۵۷
۵	الجزایر	۷۸۸۶	۲۰	۱	۶۱
۶	اردن	۶۶۹۷	۱۶	۱	۶۴
۷	کویت	۵۴۸۵	۱۱	۰	۷۰
۸	امارات متحده عربی	۵۲۸۹	۲۴	۰	۷۱
۹	لبنان	۴۵۹۶	۲۰	۰	۷۳
۱۰	عمان	۲۷۴۱	۸	۰	۸۸
۱۱	سوریه	۱۵۱۱	۸	۱	۱۰۰
۱۲	سودان	۱۱۸۰	۵	۱	۱۱۰
۱۳	قطر	۱۱۴۸	۸	۰	۱۱۱
۱۴	عراق	۱۰۹۶	۰	۰	۱۱۲
۱۵	لیبی	۷۴۶	۰	۰	۱۱۸
۱۶	چاد	۱۳۴	۲	۰	۱۴۷
	جمع	۱۰۶۸۳۰	۲۵۶	۱۲	-

نکته قابل توجه در مورد مجلات هر کشور، حذف مجلات تکراری از جدول آن کشور می‌باشد، بدین ترتیب برای محاسبه میانگین ضریب تاثیر مجلات هر کشور در سال‌های ۲۰۰۵ و ۲۰۰۹، تعداد مجلات، بعد از حذف مجلات تکراری محاسبه و در منجر کسر میانگین قرار می‌گیرد. در هر جدول مجلات بر اساس الفبای کشور ناشر مرتب شده‌اند.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور مصر

بر اساس جدول ۴-۲ مقالات پراستناد کشور مصر در ۴۹ عنوان مجله به چاپ رسیده‌اند. ناشر ۴۹ مجله مذکور، ۷ کشور هستند که در این میان آمریکا ناشر ۲۰ مجله، انگلستان ناشر ۱۶ مجله، هلند ناشر ۹ مجله و ایران، ژاپن، سوئیس و فرانسه هر کدام ناشر یک مجله هدف کشور مصر هستند. بر اساس آنچه بیان شد، تنها یک مورد از مقالات پراستناد کشور مصر در نشریه‌ای که ناشر مسلمان دارد به چاپ رسیده و سهم عمده‌ای از نشریات به کشورهای اروپایی تعلق دارد.

در خصوص فاصله انتشاراتی مجلات مورد بررسی، شمارگان آنها بین ۵۲ تا ۴ شماره در سال متغیر است؛ بعلاوه دو عنوان مجله فاصله انتشاراتی نامنظم دارند. نزدیک به ۳۵ درصد از نشریات دارای ۱۲ شماره در سال هستند. میانگین فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پراستناد کشور مصر، ۱۵ شماره در سال است.

جدول ۴-۲: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور مصر

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	Journal Of The American Chemical Society	آمریکا	۵۱	۷/۴۱۹	۸/۰۹۱
۲	Journal Of Urology	آمریکا	۱۲	۳/۵۹۲	۳/۹۵۲
۳	Journal Of Pediatric Gastroenterology And Nutrition	آمریکا	۱۰	۲/۰۷۷	۲/۱۳۲
۴	Journal Of Physical Chemistry C	آمریکا	۵۲	۰	۳/۳۹۶
۵	New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۱۶	۵۰/۰۱۷
۶	*Journal Of Clinical Oncology	آمریکا	۲۴	۱۱/۸۱	۱۷/۱۵۷
۷	Journal Of Mathematical Analysis And Applications	آمریکا	۲۴	۰/۵۷۹	۱/۰۴۶
۸	Bulletin Of The American Meteorological Society	آمریکا	۱۲	۳/۰۵۵	۵/۲۵۲
۹	Electroanalysis	آمریکا	۱۲	۲/۱۸۹	۲/۹۰۱
۱۰	Fertility And Sterility	آمریکا	۱۲	۳/۱۱۴	۴/۱۶۷
۱۱	Gastroenterology	آمریکا	۱۲	۱۲/۳۸۶	۱۲/۵۹۱
۱۲	Hepatology	آمریکا	۱۲	۹/۷۹۲	۱۱/۳۵۵
۱۳	Ieee Transactions On Medical Imaging	آمریکا	۱۲	۳/۹۳۹	۴/۰۰۴
۱۴	Journal Of Geophysical Research-Solid Earth (Journal Of Geophysical Research)	آمریکا	۱۲	۲/۷۸۴	۳/۱۴۷
۱۵	Plant Physiology	آمریکا	۱۲	۶/۱۱۴	۶/۱۱
۱۶	Progress In Polymer Science	آمریکا	۱۲	۱۶/۰۴۵	۱۶/۸۱۹
۱۷	Biomacromolecules	آمریکا	۶	۳/۶۱۸	۴/۱۴۶
۱۸	Heart Rhythm	آمریکا	۶	۲/۶۶۷	۴/۴۴۴
۱۹	Ieee Transactions On Power Electronics	آمریکا	۶	۰/۷۵۴	۳/۴۸۳
۲۰	Progress In Electromagnetics Research-PIER	آمریکا	بی نظم	۰	۴/۷۳۵
۲۱	*LANCET	انگلستان	۵۲	۲۳/۸۷۸	۲۸/۴۰۹

ضریب تاثیر ۲۰۰۸	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	دوره انتشاراتی	کشور ناشر	نام مجله	ردیف
۳۱/۴۳۴	۲۹/۲۷۳	۵۱	انگلستان	Nature	۲۲
۱/۲۹۵	۰/۵۱۹	۲۴	انگلستان	Nonlinear Analysis-Theory Methods & Applications	۲۳
۲/۹۸	۱/۹۳۸	۲۰	انگلستان	* Chaos Solitons & Fractals	۲۴
۰/۹۹۷	۰/۴۳	۱۲	انگلستان	Computers & Mathematics With Applications	۲۵
۲/۶۵۹	۱/۳۵۱	۱۲	انگلستان	Environmental Modelling & Software	۲۶
۲/۳۲۱	۲/۰۴۷	۱۲	انگلستان	* Food And Chemical Toxicology	۲۷
۲/۲۱۹	۱/۸۲۶	۱۲	انگلستان	Geophysical Journal International	۲۸
۳۰/۷۶۲	۳۱/۶۹۴	۱۲	انگلستان	Nature Reviews Cancer	۲۹
۴/۱۳۶	۴/۲۲۶	۱۲	انگلستان	Rheumatology	۳۰
۲/۲۹۳	۱/۹۲۲	۱۰	انگلستان	Corrosion Science	۳۱
۰/۸۰۹	۰/۶۹۶	۶	انگلستان	Journal Of The London Mathematical Society-Second Series	۳۲
۰/۸۲۸	۰/۲۱	۶	انگلستان	Quality And Reliability Engineering International	۳۳
۱/۸۴۸	۰/۲۱۹	۴	انگلستان	Advanced Engineering Informatics	۳۴
۸/۴۷۹	۲/۳۴۵	۴	انگلستان	*International Journal Of Nonlinear Sciences And Numerical Simulation	۳۵
۰	۰	بی نظم	انگلستان	International Journal Of Health Geographics	۳۶
۰	۰	۴	ایران	International Journal Of Environmental Science And Technology	۳۷
۲/۷۹۱	۰	۶	ژاپن	International Journal Of Innovative Computing Information And Control	۳۸
۱/۷۹۹	۱/۱۳۶	۱۵	سوئیس	* Materials Chemistry And Physics	۳۹
۰/۵۷۱	۰/۴۳۹	۴	فرانسه	Cryptogamie Bryologie	۴۰
۴/۱۵۸	۵/۵۲۲	۵۲	هلند	Nuclear Physics B	۴۱
۱/۰۴۸	۰/۵۶۹	۲۴	هلند	Journal Of Computational And Applied Mathematics	۴۲
۲/۱۷۴	۱/۵۵	۵۲	هلند	*Physics Letters A	۴۳
۱/۴۴۹	۰/۹۷۸	۲۴	هلند	*Hydrobiologia	۴۴
۱/۹۲۶	۱/۸۶۳	۲۴	هلند	Physica D-Nonlinear Phenomena	۴۵
۲/۹۷۵	۱/۵۴۴	۱۶	هلند	*Journal Of Hazardous Materials	۴۶
۱/۲۵۶	۰/۶۹۴	۱۶	هلند	Signal Processing	۴۷
۰	۰	۱۲	هلند	Communications In Nonlinear Science And Numerical Simulation	۴۸

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۴۹	Schizophrenia Research	هلند	۱۲	۴/۲۳۱	۴/۱۷۴
میانگین	-	-	۱۵/۰۰	۵/۲۵	۶/۴۲
* نشان دهنده تکرار نام مجله است.					

در سال ۲۰۰۵ ضریب تاثیر مجلات بین ۴۴/۰۱۶ تا صفر متغیر است، شش مجله در سال ۲۰۰۵ فاقد ضریب تاثیر هستند. در سال ۲۰۰۸ بیشترین ضریب تاثیر ۵۰/۰۱۷ و کمترین آن برای سه مجله صفر می باشد. میانگین ضریب تاثیر مجلات مورد بررسی در سال ۲۰۰۸ بیشتر از سال ۲۰۰۵ است.

مجلات هدف مقالات پر استناد کشور عربستان سعودی

بر اساس جدول ۴-۳ مقالات پر استناد کشور عربستان سعودی در ۲۵ عنوان مجله به چاپ رسیده اند. ناشر این ۲۵ مجله هدف تنها ۴ کشور هستند که در این میان آمریکا ناشر ۱۴ مجله، انگلستان ناشر ۶ مجله، هلند ناشر ۴ مجله و سوئیس ناشر یک مجله هدف کشور عربستان سعودی می باشند. ۳۴ عنوان مقاله پر استناد کشور عربستان سعودی در مجلات ناشران اروپایی و آمریکایی به چاپ رسیده اند. در خصوص فاصله انتشاراتی مجلات مورد بررسی، شمارگان آن ها بین ۵۲ تا ۱ شماره در سال متغیر است؛ بعلاوه یک عنوان مجله، فاصله انتشاراتی نامنظم دارند. بیشترین شمارگان مجلات مورد بررسی ۲۴ شماره در سال است. میانگین فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پر استناد کشور عربستان سعودی، ۲۳ شماره در سال است.

جدول ۴-۳. مجلات هدف مقالات پر استناد کشور عربستان سعودی

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	* New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۱۶	۵۰/۰۱۷
۲	(Jama-J Am Med Assn) Journal Of The American Medical Association	آمریکا	۵۲	۳۱/۷	۳۱/۷
۳	Nature Genetics	آمریکا	۱۲	۲۵/۷۹۷	۳۰/۲۵۹
۴	* Science	آمریکا	۵۱	۳۰/۹۲۷	۲۸/۱۰۳

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۵	Journal Of Experimental Medicine	آمریکا	۲۴	۱۳/۹۶۵	۱۵/۴۶۳
۶	American Journal Of Respiratory And Critical Care Medicine	آمریکا	۲۴	۸/۶۸۹	۹/۷۹۲
۷	Cancer Research	آمریکا	۲۴	۷/۶۱۶	۷/۵۱۴
۸	Critical Care Medicine	آمریکا	۱۲	۵/۰۷۷	۶/۵۹۴
۹	PHARMACOGENETICS(Changed To:Pharmacogenetics And Genomics)	آمریکا	۹	۵/۸۸۲	۴/۴۰۹
۱۰	Ieee Transactions On Energy Conversion	آمریکا	۴	۰/۷۴۵	۲/۶۱۷
۱۱	* Journal Of Mathematical Analysis And Applications	آمریکا	۲۴	۰/۵۷۹	۱/۰۴۶
۱۲	Applied Mathematics Letters	آمریکا	۶	۰/۳۴۵	۰/۹۴۸
۱۳	Fixed Point Theory And Applications	آمریکا	۴	۰	۰/۷۲۸
۱۴	Boundary Value Problems	آمریکا	بی نظم	۰	۰/۶۱۵
۱۵	Lancet	انگلستان	۵۲	۲۳/۸۷۸	۲۸/۴۰۹
۱۶	* International Journal Of Nonlinear Sciences And Numerical Simulation	انگلستان	۴	۲/۳۴۵	۸/۴۷۹
۱۷	Tetrahedron	انگلستان	۵۲	۲/۶۱	۲/۸۹۷
۱۸	Bmc Microbiology	انگلستان	۱	۲/۱۷۶	۲/۸۷۷
۱۹	Energy Policy	انگلستان	۱۲	۰/۹۵۸	۱/۷۵۵
۲۰	* Nonlinear Analysis-Theory Methods & Applications	انگلستان	۲۴	۰/۵۱۹	۱/۲۹۵
۲۱	Materials Chemistry And Physics	سوئیس	۱۵	۱/۱۳۶	۱/۷۹۹
۲۲	J Power Sources	هلند	۱۴	۲/۷۷	۳/۴۷۷
۲۳	Physics Letters A	هلند	۵۲	۱/۵۵	۲/۱۷۴
۲۴	Eur J Oper Res	هلند	۲۴	۰/۸۲۴	۱/۶۲۷
۲۵	Journal Of Computational And Applied Mathematics	هلند	۲۴	۰/۵۶۹	۱/۰۴۸
میانگین	-	-	۲۲/۸۸	۸/۵۹	۹/۸۳

* نشان دهنده تکرار نام مجله است.

در سال ۲۰۰۵ ضریب تاثیر مجلات بین ۴۴/۰۱۶ تا صفر متغیر است، دو مجله در سال ۲۰۰۵ فاقد ضریب تاثیر هستند. در سال ۲۰۰۸ بیشترین ضریب تاثیر ۵۰/۰۱۷ و کمترین آن ۹/۸۳ است. ضریب تاثیر هیچ یک از مجلات مورد بررسی برای کشور عربستان سعودی در سال ۲۰۰۸ صفر نمی باشد. میانگین ضریب تاثیر مجلات مورد بررسی در سال ۲۰۰۸ بیشتر از سال ۲۰۰۵ است.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور تونس

بر اساس جدول ۴-۴ مقالات پراستناد کشور تونس در ۱۶ عنوان مجله به چاپ رسیده اند. ناشر این ۱۶ مجله هدف ۴ کشور آمریکا، انگلستان، هلند و دانمارک می باشد که در این میان آمریکا ناشر ۷ مجله، انگلستان ناشر ۶ مجله، هلند ناشر ۲ مجله و دانمارک ناشر یک مجله هدف کشور تونس می باشند. ۲۳ عنوان مقاله پراستناد کشور تونس در مجلات ناشران اروپایی و آمریکایی به چاپ رسیده است. درخصوص فاصله انتشاراتی مجلات مورد بررسی، شمارگان آنها بین ۵۲ تا ۲ شماره در سال متغیر است؛ کمترین شمارگان به نشریه Auditing - A Journal of Practice & Theory اختصاص دارد. بیشترین شمارگان مجلات مورد بررسی ۱۲ و ۲۴ شماره در سال است. میانگین فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پراستناد کشور تونس، ۲۱ شماره در سال است.

جدول ۴-۴: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور تونس

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	New England Journal Of Medicine *	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۱۶	۵۰/۰۱۷
۲	Lancet	انگلستان	۵۲	۲۳/۸۷۸	۲۸/۴۰۹
۳	Science	آمریکا	۵۱	۳۰/۹۲۷	۲۸/۱۰۳
۴	Lancet Infectious Diseases	آمریکا	۱۲	۱۰/۰۰۸	۱۳/۱۶۵
۵	Blood*	انگلستان	۲۴	۱۰/۱۳۱	۱۰/۴۳۲
۶	American Journal Of Respiratory And Critical Care Medicine	آمریکا	۲۴	۸/۶۸۹	۹/۷۹۲
۷	Allergy	دانمارک	۱۲	۴/۱۲	۶/۲۰۴
۸	IEEE Transactions On Industrial Electronics	آمریکا	۶	۰/۵۳۶	۵/۴۶۸
۹	Applied Catalysis B-Environmental	انگلستان	۲۴	۳/۸۰۹	۴/۸۵۳
۱۰	Human Reproduction	انگلستان	۱۲	۳/۶۶۹	۳/۷۷۳

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱۱	Journal Of Hazardous Materials *	هلند	۱۶	۱/۵۴۴	۲/۹۷۵
۱۲	Hydrobiologia *	هلند	۲۴	۰/۹۷۸	۱/۴۴۹
۱۳	Computers & Operations Research	انگلستان	۱۴	۰/۷۴۶	۱/۳۶۶
۱۴	Siam Journal On Matrix Analysis And Applications	آمریکا	۴	۱/۱۴۸	۱/۳۲۸
۱۵	Building And Environment	انگلستان	۱۲	۰/۶۷۶	۱/۱۹۲
۱۶	Auditing-A Journal Of Practice & Theory	آمریکا	۲	۰	۰
میانگین	-	-	۲۱	۹/۰۵	۷/۹۰

* نشان دهنده تکرار نام مجله است.

در سال ۲۰۰۵ بجز مجله Auditing-A Journal Of Practice & Theory که ضریب تاثیرش صفر می باشد، بیشترین ضریب تاثیر به نشریه New England Journal Of Medicine با مقدار ۴۴/۰۱۶ و کمترین ضریب تاثیر به نشریه IEEE Transactions On Industrial Electronics با مقدار ۰/۵۳۶ تعلق دارد. در سال ۲۰۰۸ نیز بجز همان مجله که ضریب تاثیرش صفر می باشد، ضریب تاثیر مجلات بین ۵۰/۰۱۷ تا ۱/۱۹۲ متغیر است. میانگین ضریب تاثیر سال ۲۰۰۵ یک نمره بیشتر از سال ۲۰۰۸ است.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور الجزایر

آن گونه که در جدول ۴-۵ مشاهده می شود، مقالات پراستناد کشور الجزایر در ۱۷ مجله به چاپ رسیده اند. ناشر این ۱۷ مجله، کشورهای آمریکا، انگلستان، دانمارک، سوئیس، کانادا و هلند می باشد. کشور آمریکا ناشر ۶ عنوان مجله و کشور کانادا ناشر یک عنوان مجله می باشد. بررسی ها در خصوص فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پراستناد کشور الجزایر نشان می دهد که شمارگان نشریات بین ۵۲ تا ۶ شماره در سال متغیر است. بیشترین فاصله انتشاراتی به مجلاتی با ۱۲ شماره در سال تعلق دارد. میانگین شمارگان مجلات هدف کشور الجزایر، ۲۱ شماره در سال است.

جدول ۴-۵: مجلات هدف مقالات پراستاد کشور الجزایر

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تا ژانویه ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۱۶	۵۰/۰۱۷
۲	Journal Of The American Chemical Society	آمریکا	۵۱	۷/۴۱۹	۸/۰۹۱
۳	Emerging Infectious Diseases	آمریکا	۱۲	۵/۳۰۸	۶/۴۴۹
۴	Allergy	دانمارک	۱۲	۴/۱۲	۶/۲۰۴
۵	Ieee Transactions On Industrial Electronics	آمریکا	۶	۰/۵۳۶	۵/۴۶۸
۶	International Journal Of Cancer	سوئیس	۲۴	۴/۷	۴/۷۳۴
۷	Journal Of Organic Chemistry	آمریکا	۲۶	۳/۶۷۵	۳/۹۵۲
۸	Water Research	انگلستان	۲۰	۳/۰۱۹	۳/۵۸۷
۹	Journal Of Applied Crystallography	دانمارک	۶	۵/۲۴۸	۳/۲۱۲
۱۰	* Journal Of Hazardous Materials	هلند	۱۶	۱/۵۴۴	۲/۹۷۵
۱۱	Food Chemistry	انگلستان	۱۲	۱/۸۱۱	۲/۶۹۶
۱۲	Pest Management Science	انگلستان	۱۲	۱/۱۷۵	۲/۰۴
۱۳	Journal Of Organometallic Chemistry	سوئیس	۲۶	۲/۰۲۵	۱/۸۶۶
۱۴	* Nonlinear Analysis-Theory Methods & Applications	انگلستان	۲۴	۰/۵۱۹	۱/۲۹۵
۱۵	Journal Of Mathematical Analysis And Applications	آمریکا	۲۴	۰/۵۷۹	۱/۰۴۶
۱۶	* Nuclear Instruments & Methods In Physics Research Section B-Beam	هلند	۲۲	۱/۱۸۱	۰/۹۹۹
۱۷	Dynamics Of Continuous Discrete And Impulsive Systems-Series A-Mathematical Analysis	کانادا	۶	۰/۲۳۵	۰
میانگین	-	-	۲۰/۶۵	۵/۱۲	۶/۱۵

* نشان دهنده تکرار نام مجله است.

ضریب تاثیر مجلات در سال ۲۰۰۵، بین ۰/۲۳۵ تا ۴۴/۰۱۶ متغیر است و ضریب تاثیر هیچ مجله‌ای

صفر نمی‌باشد. در سال ۲۰۰۸، مقدار ضریب تاثیر مجله Dynamics of Continuous Discrete...

صفر و ضریب تاثیر سایر مجلات بین ۰/۹۹۹ تا ۵۷/۰۱۷ متغیر است.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور اردن

۱۶ مقاله پراستناد کشور اردن در ۱۳ مجله بین‌المللی که ۱۲ مورد از آن دارای ضریب‌تاثیر هستند، به چاپ رسیده است. این ۱۳ مجله بین‌المللی ناشرانی از کشورهای آمریکا، انگلستان، آلمان و کرواسی دارند. انگلستان با انتشار ۶ مجله، آمریکا با انتشار ۵ مجله و آلمان و کرواسی هر کدام با انتشار یک مجله، به ترتیب بیشترین سهم را در انتشار مجلات هدف مقالات پراستناد کشور اردن به خود اختصاص داده‌اند. شمارگان مجلات هدف کشور اردن، بین ۴ تا ۵۲ شماره در سال متغیر است. ۹ مجله بیش از ۲۰ شماره در سال دارند و میانگین شمارگان مجلات هدف این اردن، ۲۴ شماره در سال است.

جدول ۴-۶: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور اردن

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب‌تاثیر ۲۰۰۵	ضریب‌تاثیر ۲۰۰۸
۱	New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۱۶	۵۰/۰۱۷
۲	*Nature	انگلستان	۵۱	۲۹/۲۷۳	۳۱/۴۳۴
۳	Lancet	انگلستان	۵۲	۲۳/۸۷۸	۲۸/۴۰۹
۴	Plant Cell	آمریکا	۱۲	۱۱/۰۸۸	۹/۲۹۶
۵	International Journal Of Nonlinear Sciences And Numerical Simulation	انگلستان	۴	۲/۳۴۵	۸/۴۷۹
۶	Chemistry-A European Journal	آلمان	۲۴	۴/۹۰۷	۵/۴۵۴
۷	Ieee Wireless Communications	آمریکا	۶	۲/۶۳۸	۳/۱۸
۸	*Chaos Solitons & Fractals	انگلستان	۲۰	۱/۹۳۸	۲/۹۸
۹	Nonlinear Analysis-Theory Methods & Applications	انگلستان	۲۴	۰/۵۱۹	۱/۲۹۵
۱۰	Journal Of Mathematical Analysis And Applications	آمریکا	۲۴	۰/۵۷۹	۱/۰۴۶
۱۱	Computers & Mathematics With Applications	انگلستان	۱۲	۰/۴۳	۰/۹۹۷
۱۲	Applied Mathematics And Computation	آمریکا	۲۷	۰/۶۸۸	۰/۹۶۱
۱۳	Operators And Matrices	کرواسی	۴	۰	۰
میانگین	-	-	۲۴	۹/۴۱	۷/۷۹

* نشان دهنده تکرار نام مجله است.

در سال ۲۰۰۵ میانگین ضریب تاثیر مجلات، ۹/۴۱ است. مجله Operators And Matrices تنها مجله‌ای که در هر دو سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۸ فاقد ضریب تاثیر است. کمترین ضریب تاثیر در سال ۲۰۰۵ به نشریه Computers & Mathematics With Applications و بیشترین آن به نشریه New England Journal Of Medicine با مقدار ۴۴/۰۱۶ اختصاص دارد. در سال ۲۰۰۸ نیز میانگین ضریب تاثیر ۷/۷۹ است و کمترین و بیشترین مقدار ضریب تاثیر به مجله‌های New England Journal Of Medicine و Applied Mathematics And Computation تعلق دارد.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور کویت

بر اساس جدول ۴-۷، ۱۱ مقاله پراستناد کشور کویت در ۹ مجله و نشرانی از ۴ کشور دنیا به چاپ رسیده است. ۵ ناشر آمریکایی، ۲ ناشر هلندی و یک ناشر ژاپنی و انگلیسی در انتشار مجلات هدف مقالات پراستناد کشور کویت دخیل بوده‌اند. طیف شمارگان مجلات بین ۶ تا ۵۲ شماره در سال متغیر است. از آنجایی که بیشتر مجلات هدف کشور کویت شمارگان بالایی دارند، میانگین شمارگان این کشور ۳۰ شماره در سال است.

جدول ۴-۷: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور کویت

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۲	۵۰/۰۱۷
۲	Jama-Journal Of The American Medical Association	آمریکا	۴۸	۲۳/۴۹	۳۱/۷۲
۳	* Lancet	انگلستان	۵۲	۲۳/۸۸	۲۸/۴۱
۴	Science	آمریکا	۵۱	۳۰/۹۳	۲۸/۱۰
۵	Journal Of Clinical Investigation	آمریکا	۱۲	۱۵/۰۵	۱۶/۵۶
۶	Chemistry Of Materials	آمریکا	۱۲	۴/۸۲	۵/۰۵
۷	* International Journal Of Innovative Computing Information And Control	ژاپن	۶	۰	۲/۷۹
۸	Information And Management - AMSTER	هلند	۱۲	۱/۵۲	۲/۳۶
۹	European Journal Of Operational Research	هلند	۲۴	۰/۸۲	۱/۶۳
میانگین	-	-	۳۰	۱۶/۰۶	۱۴/۵۸

* نشان دهنده تکرار نام مجله است.

ضریب تاثیر ۸ مجله از ۹ مجله مورد بررسی در سال ۲۰۰۵ بالای صفر است. کمترین مقدار ضریب تاثیر در این سال ۰/۸۲ و مربوط به مجله European Journal Of Operational Research و بیشترین مقدار آن ۴۴/۰۱۶ و مربوط به مجله New England Journal Of Medicine است. در سال ۲۰۰۸ هر ۹ مجله مورد بررسی دارای ضریب تاثیر بین ۱/۶۳ تا ۵۰/۰۱۷ هستند. میانگین ضریب تاثیر مجلات در سال ۲۰۰۵ مقدار ۱۶/۰۶ و در سال ۲۰۰۸ مقدار ۱۴/۵۸ است.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی

بر اساس جدول ۴-۸ مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی در ۲۰ عنوان مجله به چاپ رسیده‌اند. ناشر این ۲۰ مجله هدف تنها ۴ کشور هستند که در این میان آمریکا و انگلستان هر کدام ناشر ۷ مجله، هلند ناشر ۵ مجله و کشور ژاپن ناشر یک مجله هدف کشور امارات متحده عربی می‌باشند. بر اساس آنچه بیان شد تنها یک مورد از مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی در نشریه‌ای با ناشر آسیایی به چاپ رسیده و سهم عمده نشریات هدف مقالات پراستناد به کشورهای اروپایی اختصاص دارد. در خصوص فاصله انتشاراتی مجلات مورد بررسی، شمارگان آن‌ها بین ۷۵ تا ۴ شماره در سال متغیر است. میانگین فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی، ۲۴ شماره در سال است.

جدول ۴-۸: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور امارات متحده عربی

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۲	۵۰/۰۱۷
۲	Nature	انگلستان	۵۱	۲۹/۲۷	۳۱/۴۳
۳	Lancet	انگلستان	۵۲	۲۳/۸۸	۲۸/۴۱
۴	Physics Reports-Review Section Of Physics Letters	هلند	۷۵	۱۰/۴۶	۱۸/۵۲
۵	Faseb Journal	آمریکا	۱۴	۷/۰۶	۷/۰۵
۶	Anal Chem	آمریکا	۲۴	۵/۶۴	۵/۷۱
۷	European Journal Of Cancer	انگلستان	۱۸	۳/۷۱	۴/۴۸
۸	* Analytica Chimica Acta	هلند	۵۲	۲/۷۶	۳/۱۵

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۹	Biofuels Bioproducts & Biorefining-Biofpr	انگلستان	۶	۰/۰۰	۲/۹۱
۱۰	International Journal Of Innovative Computing Information And Control	ژاپن	۶	۰/۰۰	۲/۷۹
۱۱	* Journal Of Andrology	آمریکا	۶	۲/۰۴	۲/۴۰
۱۲	Food And Chemical Toxicology	انگلستان	۱۲	۲/۰۵	۲/۳۲
۱۳	Ieee Transactions On Circuits And Systems I	آمریکا	۱۲	۱/۲۵	۲/۰۴
۱۴	Reviews In Fish Biology And Fisheries	هلند	۴	۰/۸۷	۱/۷۹
۱۵	Nonlinear Analysis-Real World Applications	انگلستان	۴	۰/۶۶	۱/۷۸
۱۶	Energy	انگلستان	۱۱	۰/۶۹	۱/۷۱
۱۷	Signal Processing	هلند	۱۲	۰/۶۹	۱/۲۶
۱۸	Journal Of Computational And Applied Mathematics	هلند	۲۴	۰/۵۷	۱/۰۵
۱۹	Journal Of Mathematical Analysis And Applications	آمریکا	۲۴	۰/۵۸	۱/۰۵
۲۰	* Applied Mathematics And Computation	آمریکا	۲۷	۰/۶۹	۰/۹۶
میانگین	—	—	۲۴	۶/۹۱	۶/۳۹

* نشان دهنده تکرار نام مجله است.

در سال ۲۰۰۵ ضریب تاثیر مجلات بین ۴۴/۰۲ تا صفر متغیر است، دو مجله در سال ۲۰۰۵ فاقد ضریب تاثیر می باشند. در سال ۲۰۰۸ بیشترین ضریب تاثیر ۵۰/۰۱۷ و کمترین آن ۰/۹۶ است. میانگین ضریب تاثیر مجلات مورد بررسی در سال ۲۰۰۵ بیشتر از سال ۲۰۰۸ می باشد.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور لبنان

بر اساس جدول ۴-۹ مقالات پراستناد کشور لبنان در ۱۶ عنوان مجله به چاپ رسیده اند. ناشر این ۱۶ مجله هدف تنها ۴ کشور هستند که در این میان آمریکا ناشر ۷ مجله، انگلستان ناشر ۶ مجله، هلند ناشر ۲ مجله و ایتالیا ناشر یک مجله هدف کشور لبنان هستند. ۱۶ عنوان مقاله پراستناد کشور لبنان در

مجلات با ناشران اروپایی و آمریکایی به چاپ رسیده‌اند.

در خصوص فاصله انتشاراتی مجلات مورد بررسی، شمارگان آن‌ها بین ۵۲ تا ۳ شماره در سال متغیر است؛ بعلاوه یک عنوان مجله فاصله انتشاراتی نامنظم دارد. حدود ۳۱٪ از نشریات دارای ۱۲ شماره در سال هستند. میانگین فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پراستناد کشور لبنان، ۲۱ شماره در سال است.

جدول ۴-۹: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور لبنان

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۱۶	۵۰/۰۱۷
۲	* Lancet	انگلستان	۵۲	۲۳/۸۷۸	۲۸/۴۰۹
۳	Journal Of Clinical Oncology	آمریکا	۲۴	۱۱/۸۱	۱۷/۱۵۷
۴	Journal Of The American College Of Cardiology	آمریکا	۱۴	۹/۲	۱۱/۴۳۸
۵	Biomaterials	انگلستان	۲۴	۴/۶۹۸	۶/۶۴۶
۶	* British Journal Of Psychiatry	انگلستان	۱۲	۴/۹۵۶	۵/۰۷۷
۷	Progress In Electromagnetics Research-PIER	آمریکا	بی نظم	۰	۴/۷۳۵
۸	Tobacco Control	انگلستان	۴	۲/۴۱۵	۴/۴۳۸
۹	American Journal Of Cardiology	آمریکا	۴۳	۳/۰۵۹	۳/۹۰۵
۱۰	* World Psychiatry	ایتالیا	۳	۰	۳/۸۹۶
۱۱	Journal Of The American Geriatrics Society	آمریکا	۱۲	۳/۴۷۹	۳/۸۰۵
۱۲	* American Journal Of Ophthalmology	آمریکا	۱۲	۲/۳۹۳	۳/۱۰۲
۱۳	Radiation Research	انگلستان	۱۲	۳/۰۹۹	۳/۰۴۳
۱۴	International Journal Of Production Economics	هلند	۱۸	۱/۰۰۸	۲/۰۲۶
۱۵	European Journal Of Operational Research	هلند	۲۴	۰/۸۲۴	۱/۶۲۷
۱۶	International Journal Of Science Education	انگلستان	۱۲	۰	۰
میانگین	—	—	۲۱/۲	۷/۱۸	۶/۶۲

* نشان دهنده تکرار نام مجله است.

در سال ۲۰۰۵ ضریب تاثیر مجلات بین ۴۴/۰۱۶ تا صفر متغیر است، سه مجله در سال ۲۰۰۵ فاقد ضریب تاثیر می باشند. در سال ۲۰۰۸ بیشترین ضریب تاثیر ۵۰/۰۱۷ و کمترین آن صفر می باشد. میانگین ضریب تاثیر مجلات مورد بررسی در سال ۲۰۰۵ بیشتر از سال ۲۰۰۸ می باشد.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور عمان

بر اساس جدول ۴-۱۰ مقالات پراستناد کشور عمان در ۶ عنوان مجله به چاپ رسیده اند. ناشر این ۶ مجله هدف ۳ کشور هستند که در این میان آمریکا ناشر ۳ مجله، انگلستان ناشر ۲ مجله، هلند ناشر یک مجله هدف کشور عمان هستند. ۶ عنوان مقاله پراستناد کشور عمان در مجلاتی با ناشران اروپایی و آمریکایی به چاپ رسیده اند.

در خصوص فاصله انتشاراتی مجلات مورد بررسی، شمارگان آنها بین ۱۰ تا ۵۱ شماره در سال متغیر است. حدود ۳۳ درصد از نشریات دارای ۱۲ و ۲۴ شماره در سال هستند. میانگین فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پراستناد کشور عمان، ۲۲ شماره در سال است.

جدول ۴-۱۰: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور عمان

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	Nature	انگلستان	۵۱	۲۹/۲۷۳	۳۱/۴۳۴
۲	Geology	آمریکا	۱۲	۲/۹۸۲	۳/۸۸۷
۳	* Food And Chemical Toxicology	انگلستان	۱۲	۲/۰۴۷	۲/۳۲۱
۴	Journal Of Hydrology	هلند	۲۴	۱/۷۴۵	۲/۳۰۵
۵	American Journal Of Science	آمریکا	۱۰	۲/۱۷	۲/۲۷
۶	Journal Of Mathematical Analysis And Applications	آمریکا	۲۴	۰/۵۷۹	۱/۰۴۶
میانگین	-	-	۲۲/۱۷	۶/۴۷	۷/۲۱

* نشان دهنده تکرار نام مجله است.

در سال ۲۰۰۵ ضریب تاثیر مجلات بین ۲۹/۲۷۳ تا ۰/۵۷۹ متغیر است. در سال ۲۰۰۸ بیشترین ضریب تاثیر ۳۱/۴۳۴ و کمترین آن ۱/۰۴۶ می باشد. میانگین ضریب تاثیر مجلات مورد بررسی در سال ۲۰۰۸ بیشتر از سال ۲۰۰۵ می باشد.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور سوریه

بر اساس جدول ۴-۱۱ مقالات پراستناد کشور سوریه در ۸ عنوان مجله به چاپ رسیده‌اند. ناشر این ۸ مجله هدف ۴ کشور هستند که در این میان آمریکا و انگلستان هرکدام ناشر ۳ مجله، دانمارک و آلمان هر کدام ناشر یک مجله هدف کشور سوریه هستند. ۸ عنوان مقاله پراستناد کشور سوریه در مجلاتی با ناشران اروپایی و آمریکایی به چاپ رسیده‌اند.

در خصوص فاصله انتشاراتی مجلات مورد بررسی، شمارگان آن‌ها بین ۴ تا ۲۴ شماره در سال متغیر است. حدود ۵۰ درصد از نشریات دارای ۱۲ شماره در سال هستند. میانگین فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پراستناد کشور سوریه، ۱۱ شماره در سال است.

جدول ۴-۱۱: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور سوریه

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	Remote Sensing Of Environment	آمریکا	۱۲	۲/۸۳۳	۱۲
۲	Plant Journal	انگلستان	۲۴	۶/۹۶۹	۶/۴۹۳
۳	Allergy	دانمارک	۱۲	۴/۱۲	۶/۲۰۴
۴	Ieee Transactions On Industrial Electronics	آمریکا	۶	۰/۵۳۶	۵/۴۶۸
۵	Tob Control	انگلستان	۴	۲/۴۱۵	۴/۴۳۸
۶	Theoretical And Applied Genetics	آلمان	۱۲	۳/۰۶۳	۳/۴۹
۷	Agronomy Journal	آمریکا	۶	۱/۴۷۳	۱/۵۳۲
۸	Botanical Journal Of The Linnean Society	انگلستان	۱۲	۱/۴۶۲	۱/۱۸۹
میانگین	-	-	۱۱	۲/۸۶	۳/۱۶

در سال ۲۰۰۵ ضریب تاثیر مجلات بین ۶/۹۶۹ تا ۰/۵۳۶ متغیر است. در سال ۲۰۰۸ بیشترین

ضریب تاثیر ۱۲ و کمترین آن ۱/۱۸۹ می‌باشد. میانگین ضریب تاثیر مجلات مورد بررسی در سال ۲۰۰۸ بیشتر از سال ۲۰۰۵ می‌باشد.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور سودان

بر اساس جدول ۴-۱۲ مقالات پراستناد کشور سودان در ۴ عنوان مجله به چاپ رسیده‌اند. ناشر این ۴ مجله هدف، دو کشور آمریکا و انگلستان هستند که در این میان آمریکا ناشر ۳ مجله و انگلستان ناشر یک مجله هدف کشور سودان هستند. ۴ عنوان مقاله پراستناد کشور سودان در مجلاتی با ناشران اروپایی و آمریکایی به چاپ رسیده‌اند.

در خصوص فاصله انتشاراتی مجلات مورد بررسی، شمارگان آن‌ها بین ۵۱ تا ۱۲ شماره در سال متغیر است. حدود ۵۰ درصد از نشریات دارای ۵۱ شماره در سال هستند. میانگین فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پراستناد کشور سودان، ۲۵ شماره در سال است.

جدول ۴-۱۲: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور سودان

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	Nature	انگلستان	۵۱	۲۹/۲۷۳	۳۱/۴۳۴
۲	* Nature Genetics	آمریکا	۱۲	۲۵/۷۹۷	۳۰/۲۵۹
۳	Science	آمریکا	۵۱	۳۰/۹۲۷	۲۸/۱۰۳
۴	Journal Of The National Cancer Institute	آمریکا	۲۴	۱۵/۱۷۱	۱۴/۹۳۳
میانگین	-	-	۲۵	۲۵/۲۹	۲۶/۱۸
* نشان دهنده تکرار نام مجله است.					

در سال ۲۰۰۵ ضریب تاثیر مجلات بین ۳۰/۹۲۷ تا ۱۵/۱۷۱ متغیر است. در سال ۲۰۰۸ بیشترین ضریب تاثیر ۳۱/۴۳۴ و کمترین آن ۱۴/۹۳۳ می‌باشد. میانگین ضریب تاثیر مجلات مورد بررسی در سال ۲۰۰۸ بیشتر از سال ۲۰۰۵ می‌باشد.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور قطر

بر اساس جدول ۴-۱۳ مقالات پراستناد کشور قطر در ۶ عنوان مجله به چاپ رسیده‌اند. ناشر این ۶ مجله هدف، دو کشور آمریکا و انگلستان هستند که در این میان آمریکا ناشر ۴ مجله و انگلستان ناشر ۲ مجله هدف کشور قطر هستند. ۴ عنوان مقاله پراستناد کشور قطر در مجلاتی با ناشران اروپایی و

آمریکایی به چاپ رسیده‌اند.

در خصوص فاصله انتشاراتی مجلات مورد بررسی، شمارگان آن‌ها بین ۱۲ تا ۵۲ شماره در سال متغیر است. حدود ۵۰ درصد از نشریات دارای ۱۲ شماره در سال هستند. میانگین فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پراستناد کشور قطر، ۲۵ شماره در سال است.

جدول ۴-۱۳: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور قطر

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۱۶	۵۰/۰۱۷
۲	Nature Reviews Cancer	انگلستان	۱۲	۳۱/۶۹۴	۳۰/۷۶۲
۳	Lancet	انگلستان	۵۲	۲۳/۸۷۸	۲۸/۴۰۹
۴	Physical Review A	آمریکا	۱۲	۲/۹۹۷	۲/۹۰۸
۵	*IEEE Transactions On Wireless Communications	آمریکا	۱۲	۱/۳۹۵	۲/۱۸۱
۶	IEEE Transactions On Communications	آمریکا	۱۲	۱/۴۹	۲/۰۷
میانگین	-	-	۲۵	۱۷/۵۸	۱۳/۲۷
* نشان دهنده تکرار نام مجله است.					

در سال ۲۰۰۵ ضریب تاثیر مجلات بین ۴۴/۰۱۶ تا ۱/۳۹۵ متغیر است. در سال ۲۰۰۸ بیشترین ضریب تاثیر ۵۰/۰۱۷ و کمترین آن ۲/۰۷ می‌باشد. میانگین ضریب تاثیر مجلات مورد بررسی در سال ۲۰۰۵ بیشتر از سال ۲۰۰۸ می‌باشد.

مجلات هدف مقالات پراستناد کشور چاد

بر اساس جدول ۴-۱۴ مقالات پراستناد کشور چاد در یک عنوان مجله به چاپ رسیده‌اند. ناشر این یک مجله هدف، کشور انگلستان است. فاصله انتشاراتی مجله مورد بررسی، ۵۱ شماره در سال است.

جدول ۴-۱۴: مجلات هدف مقالات پراستناد کشور چاد

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	*Nature	انگلستان	۵۱	۲۹/۲۷۳	۳۱/۴۳۴
* نشان دهنده تکرار نام مجله است.					

ضریب تاثیر مجله مورد بررسی در سال ۲۰۰۸ بیشتر از سال ۲۰۰۵ می باشد. در ادامه فهرست مجلات هدف مقالات داغ هر کشور ارائه می شود، ترتیب کشورها بر اساس تعداد مقالات و در هر جدول بر اساس ضریب تاثیر مجلات در سال ۲۰۰۸ می باشد. مقالات داغ جزو یک دهم برتر مقالات هر حوزه موضوعی اند؛ بنابراین تعداد محدودی از مقالات هر یک از حوزه های موضوعی ۲۲ گانه و هر کشور امکان کسب این عنوان را خواهد داشت. از ۱۶ کشور عربی مورد بررسی تعداد ۷ کشور موفق به داشتن ۱۱ عنوان مقاله داغ شده اند.

مجلات هدف مقالات داغ کشور مصر

کشور مصر با یک عنوان مقاله داغ در حوزه موضوعی فیزیک، آن را در مجله آمریکایی Journal of Physical Chemistry C با فاصله انتشاراتی ۵۲ شماره در سال به چاپ رسانده است. ضریب تاثیر مجله مذکور در سال ۲۰۰۵ صفر و در سال ۲۰۰۸ مقدار ۳/۳۹۶ می باشد.

جدول ۴-۱۵: مجلات هدف مقالات داغ کشور مصر

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	Journal of Physical Chemistry C	آمریکا	۵۲	۰	۳/۳۹۶

مجلات هدف مقالات داغ کشور عربستان سعودی

عربستان سعودی با سه مقاله داغ در حوزه های پزشکی و ریاضی در کنار کشور تونس، بیشترین تعداد مقالات داغ را در بین کشورهای عربی داراست. مقالات داغ این کشور در ۲ مجله آمریکایی و ۱ مجله هلندی با شمارگان ۵۲، ۱۲ و ۲۴ به چاپ رسیده است. ضریب تاثیر مجلات هدف مقالات داغ در هر دو سال مورد بررسی بیشتر از ۰/۵ و کمتر از ۵۱ است. میانگین ضریب تاثیر مجلات در سال ۲۰۰۸

بیش از سال ۲۰۰۵ است.

جدول ۴-۱۶: مجلات هدف مقالات داغ کشور عربستان سعودی

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۱۶	۵۰/۰۲
۲	Critical Care Medicine	آمریکا	۱۲	۵/۰۷۷	۶/۵۹
۳	Journal Of Computational And Applied Mathematics	هلند	۲۴	۰/۵۶۹	۱/۰۵
میانگین	-	-	۵۲	۱۶/۵۵	۱۹/۲۲

مجلات هدف مقالات داغ کشور تونس

کشور تونس همچون عربستان سعودی سه مقاله داغ در حوزه‌های پزشکی، ایمنی‌شناسی و مهندسی دارد. کشور ناشر مجلات این مقالات داغ، مشورهای دانمارک، هلند و آمریکا هستند. سه مجله مذکور همگی بیش از ۱۲ شماره در سال منتشر می‌نمایند. ضریب‌تاثیر مجلات در سال ۲۰۰۵ بیش از ۱/۵ و در سال ۲۰۰۸ بیش از ۲/۹ است.

جدول ۴-۱۷: مجلات هدف مقالات داغ کشور تونس

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	Allergy	دانمارک	۱۲	۴/۱۲	۶/۲۰۴
۲	Journal Of Hazardous Materials	هلند	۱۶	۱/۵۴۴	۲/۹۷۵
۳	New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۱۶	۵۰/۰۱۷
میانگین	-	-	۲۷	۱۶/۵۶	۱۹/۷۳

مجلات هدف مقالات داغ کشور الجزایر

کشور الجزایر یک مقاله داغ در حوزه ایمنی‌شناسی دارد. این مقاله در مجله Allergy که ناشری دانمارکی دارد، به چاپ رسیده است. ضریب‌تاثیر مجله در سال ۲۰۰۸ بیش از ۲ نمره نسبت به سال

۲۰۰۵ رشد داشته است.

جدول ۴-۱۸: مجلات هدف مقالات داغ کشور الجزایر

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	Allergy	دانمارک	۱۲	۴/۱۲	۶/۲۰۴

مجلات هدف مقالات داغ کشور اردن

کشور اردن یک مقاله داغ در حوزه پزشکی دارد. این مقاله در یکی از مجلات برتر حوزه پزشکی یعنی مجله آمریکایی *New England Journal of medicine* به چاپ رسیده است. ضریب تاثیر این مجله در هر دو سال مورد بررسی، ضریب تاثیر بالایی است و رشد مثبتی را نشان می دهد.

جدول ۴-۱۹: مجلات هدف مقالات داغ کشور اردن

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	New England Journal Of Medicine	آمریکا	۵۲	۴۴/۰۱۶	۵۰/۰۱۷

مجلات هدف مقالات داغ کشور سوریه

کشور سوریه همچون کشور الجزایر یک مقاله داغ در حوزه ایمنی شناسی دارد و آن را در مجله *Allergy* به چاپ رسانده است. ضریب تاثیر مجله در سال ۲۰۰۸ بیش از ۲ نمره نسبت به سال ۲۰۰۵ رشد داشته است.

جدول ۴-۲۰: مجلات هدف مقالات داغ کشور سوریه

ردیف	نام مجله	کشور ناشر	دوره انتشاراتی	ضریب تاثیر ۲۰۰۵	ضریب تاثیر ۲۰۰۸
۱	Allergy	دانمارک	۱۲	۴/۱۲	۶/۲۰۴

مجلات هدف مقالات داغ کشور سودان

کشور سودان تنها کشور عربی است که در حوزه زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک دارای مقاله داغ است. این مقاله در مجله معتبر و مشهور Science به چاپ رسیده است. این مجله آمریکایی ۵۱ شماره در سال منتشر می‌شود و ضریب‌تأثیرش در سال ۲۰۰۸ کمتر از سال ۲۰۰۵ می‌باشد.

جدول ۴-۲۱: مجلات هدف مقالات داغ کشور سودان

ضریب‌تأثیر ۲۰۰۸	ضریب‌تأثیر ۲۰۰۵	دوره انتشاراتی	کشور ناشر	نام مجله	ردیف
۲۸/۱۰۳	۳۰/۹۲۷	۵۱	آمریکا	Science	۱

نکته قابل توجه اینکه ضریب‌تأثیر اکثر مجلات هدف مقالات داغ کشورهای عربی مورد بررسی در سال ۲۰۰۸، بیش از ضریب‌تأثیر مجلات در سال ۲۰۰۵ است. در حالی که در مورد مجلات هدف مقالات پرستناد این مسئله تقریباً بالعکس می‌باشد و در مورد بیشتر کشورها، ضریب‌تأثیر مجلات در سال ۲۰۰۵ بیش از سال ۲۰۰۸ است.

فصل پنجم

وضعیت علمی ۱۶ کشور برتر عربی در حوزه‌های موضوعی ۲۲ گانه در پایگاه ESI در دوره های ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

مقدمه

در فصول قبل بر اساس داده‌های پایگاه ESI به معرفی ۱۶ کشور برتر عربی و بررسی وضعیت علمی آن‌ها در حوزه‌های مختلف موضوعی پرداخته شد. در فصل حاضر، وضعیت علمی ۱۶ کشور برتر عربی در حوزه‌های موضوعی ۲۲ گانه در دو دوره پنج‌ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ مورد بررسی قرار خواهد گرفت. ترتیب جداول بر اساس الفبای نام حوزه‌های موضوعی و درون هر جدول بر اساس نام کشورها مرتب شده و در هر جدول اطلاعات مربوط به تعداد مقالات و استنادها در هر یک از دوره‌های پنج‌ساله، رتبه کسب‌شده توسط هر کشور در دنیا در هر یک از این دو دوره و همچنین نرخ رشد مقالات و استنادهای دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ ارائه گردیده است. بررسی وضعیت علمی هر کشور در قالب هفت دوره پنج‌ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰، ۲۰۰۵-۲۰۰۱، ۲۰۰۶-۲۰۰۲، ۲۰۰۷-۲۰۰۳، ۲۰۰۸-۲۰۰۴، ۲۰۰۹-۲۰۰۵ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ امکان‌پذیر بود که به دلیل حجم بالای اطلاعات، دوره پنج‌ساله اول (۲۰۰۴-۲۰۰۰) و دوره پنج‌ساله آخر (۲۰۱۰-۲۰۰۶) انتخاب گردید و اطلاعات مربوط به این دو دوره مورد مقایسه قرار گرفت.

جهت محاسبه نرخ رشد تولیدات علمی کشورهای عربی مورد بررسی در دو دوره پنج ساله

۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۰۶-۲۰۱۰، از فرمول $g_t = \left[\frac{X_t}{X_{t-1}} - 1 \right] * 100$ استفاده شده است که در آن g نرخ

رشد، X متغیر مفروض و X_t مقدار داده در سال یا دوره جدید و X_{t-1} مقدار داده در سال یا دوره قبلی است.

حوزه اقتصاد و بازرگانی

در جدول ۵-۱ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه اقتصاد و بازرگانی در دو دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. از نظر تعداد مقالات رتبه‌های اول تا سوم کشورهای عربی در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ به کشورهای عربستان سعودی، امارات متحده عربی و کویت و از نظر تعداد استناد به کشورهای کویت، لبنان، عربستان سعودی و امارات متحده عربی تعلق دارد. این در حالی است که بهترین رتبه این کشورها در سطح جهان رتبه ۵۱ و ۵۵ در تولید مقاله و استناد است. در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶، از نظر تعداد مقالات و استنادها رتبه‌های اول و دوم به امارات متحده عربی و تونس و رتبه سوم در بخش مقالات به کشور مصر و در بخش استنادها به کشور لبنان اختصاص یافته است، بهترین رتبه این دوره در سطح جهان مربوط به کشور امارات متحده عربی و رتبه ۴۹ و ۵۴ تولید مقاله و استناد در سطح جهان است.

جدول ۵-۱: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه اقتصاد و بازرگانی در دو دوره ۵ ساله

۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
الجزایر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
امارات متحده عربی	۲۷	۱۵	۱۰۴	۹۱	۵۳	۶۵	۴۹	۵۴	۲۸۵/۱۹	۵۰۶/۶۷
تونس	۱۹	۱۲	۴۷	۷۹	۵۸	۷۰	۵۹	۵۷	۱۴۷/۳۷	۵۵۸/۳۳
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عربستان سعودی	۳۱	۱۵	۳۱	۱۵	۵۱	۶۴	۶۷	۷۷	۰	۰

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۱۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ نسبت به دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
عمان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کویت	۲۵	۱۹	۱۶	۴۱	۵۴	۵۵	۷۵	۶۹	-۳۶/۰۰	۱۱۵/۷۹
لبنان	۲۱	۱۶	۳۳	۷۷	۵۶	۶۲	۶۴	۵۹	۵۷/۱۴	۳۸۱/۲۵
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
مراکش	۹	۲	۱۱	۱۳	۷۵	۷۹	۷۸	۷۹	۲۲/۲۲	۵۵۰/۰۰
مصر	۱۴	۱۳	۳۷	۵۰	۶۷	۶۹	۶۲	۶۸	۱۶۴/۲۹	۲۸۴/۶۲

در حوزه اقتصاد و بازرگانی نرخ رشد همه کشورهای دارای تولیدات علمی در بخش مقالات و استنادها به استثنای کشور کویت در بخش مقالات مثبت می‌باشد. بیشترین نرخ رشد مقالات مربوط به کشور امارات متحده عربی و بیشترین نرخ رشد استنادها مربوط به کشور تونس بوده است. کشورهای تونس، لبنان و مراکش علیرغم نرخ رشد مثبت تولید مقالات در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰، با افت رتبه و جایگاه علمی در بین سایر کشورها روبرو هستند. این مهم نشان‌دهنده رشد قابل ملاحظه‌ای سایر کشورها طی دوره‌های ۵ ساله در تولید مقاله در حوزه اقتصاد و بازرگانی است.

حوزه ایمنی‌شناسی

در جدول ۵-۲ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه ایمنی‌شناسی در دو دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. چنانچه در جدول ۵-۲ ملاحظه می‌گردد، کشور مصر به لحاظ تولید مقالات و تعداد استناد در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ رتبه اول کشورهای عربی را کسب کرده است. رتبه‌های دوم و سوم تولید مقاله در همین دوره به کشور عربستان سعودی و کویت و در بخش استنادات به کشورهای سودان و کویت اختصاص یافته است. بهترین رتبه این کشورها در سطح جهان در حوزه ایمنی‌شناسی رتبه ۵۶ در تولید مقاله و استناد و متعلق به کشور مصر است. در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ از نظر تولید مقاله رتبه‌های اول تا سوم به کشورهای مصر، تونس و عربستان سعودی و از نظر تعداد استناد به

کشورهای تونس، مصر و عربستان سعودی اختصاص یافته است. بهترین رتبه جهانی در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ رتبه ۴۴ ام در بخش تولید مقاله و مربوط به کشور مصر و رتبه ۶۱ ام تعداد استناد مربوط به کشور تونس است.

جدول ۵-۲: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه ایمنی‌شناسی در دو دوره ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و

۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	
اردن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
الجزایر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
امارات متحده عربی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
تونس	۳۱	۶۸	۷۵	۸۸	۸۷	۵۵۹	۷۵	۸۸	۷۲۲/۰۶
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سودان	۲۹	۲۳۱	۷۸	۶۶	۲۱	۲۰۲	۲۱	۶۶	-۱۲/۵۵
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عربستان سعودی	۴۵	۱۸۴	۶۶	۷۲	۵۳	۲۴۱	۶۶	۷۲	۳۰/۹۸
عمان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کویت	۳۸	۲۰۷	۶۹	۶۹	۳۰	۱۴۱	۶۹	۶۹	-۳۱/۸۸
لبنان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مراکش	۲۱	۱۲۹	۸۶	۸۰	۱۶	۱۵۶	۸۶	۸۰	۲۰/۹۳
مصر	۵۲	۳۰۷	۵۶	۵۶	۱۲۳	۵۵۱	۵۶	۵۶	۷۹/۴۸

نرخ رشد مقالات حوزه‌ی ایمنی‌شناسی کشورهای سودان، کویت و مراکش در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ منفی بوده؛ در بخش استنادها نیز کشورهای سودان و کویت رشد منفی دارند ولی کشور مراکش رشد مثبت دارد. بیشترین نرخ رشد مقالات و استنادات به کشور تونس تعلق دارد.

حوزه پزشکی بالینی

در جدول ۳-۵ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه پزشکی بالینی در دو دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. در دوره ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ رتبه اول و دوم تولید مقاله و استناد به کشورهای عربستان سعودی و مصر اختصاص دارد، در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ رتبه سوم مقاله به کشور مراکش و رتبه سوم استناد به کشور کویت تعلق گرفته است. کشور مصر با کسب رتبه ۴۳ام و ۴۱ام جهان در تولید مقالات حوزه پزشکی بالینی برترین کشور عربی است. در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ به لحاظ تولید مقاله و استناد کشورهای مصر، عربستان سعودی رتبه اول و دوم و رتبه سوم مقاله و استناد به کشورهای تونس و لبنان تعلق دارد. بهترین رتبه جهانی در بخش استنادها ۴۲ام و ۴۳ام جهان و مربوط به کشورهای عربستان سعودی و مصر است.

جدول ۳-۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی پزشکی بالینی در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره نسبت ۲۰۱۰-۲۰۰۶ به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
الجزایر	۸۰	۴۲۴	۱۷۴	۷۳۵	۱۰۱	۹۸	۹۸	۹۸	۱۱۷/۵۰	۷۳/۳۵
امارات متحده عربی	۳۹۷	۸۳۵	۶۹۳	۲۹۶۸	۶۶	۷۹	۶۵	۶۵	۷۴/۵۶	۲۵۵/۴۵
تونس	۷۵۶	۹۰۱	۱۸۰۱	۴۵۱۰	۴۹	۷۶	۴۹	۴۹	۱۳۸/۲۳	۴۰۰/۵۵
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سودان	۱۵۱	۴۰۹	۲۱۸	۸۱۷	۹۲	۱۰۱	۹۱	۹۱	۴۴/۳۷	۹۹/۷۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		نرخ رشد دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عربستان سعودی	۲۶۲۶	۴۲۴۳	۲۶۸۳	۶۹۵۹	۳۷	۴۲	۳۷	۴۲	۲/۱۷	۶۴/۰۱
عمان	۳۳۰	۴۷۸	۲۹۱	۵۶۲	۷۳	۹۳	۷۳	۹۳	-۱۱/۸۲	۱۷/۵۷
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کویت	۷۴۵	۱۴۲۶	۹۴۴	۲۶۹۲	۵۰	۶۰	۵۰	۶۰	۲۶/۷۱	۸۸/۷۸
لبنان	۶۳۶	۱۳۸۸	۱۰۴۹	۴۴۷۷	۵۵	۶۱	۵۵	۶۱	۶۴/۹۴	۲۲۲/۵۵
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مراکش	۸۵۹	۷۳۷	۹۱۷	۱۷۸۲	۴۷	۸۲	۴۷	۸۲	۶/۷۵	۱۴۱/۷۹
مصر	۱۵۰۲	۴۱۰۸	۳۱۷۱	۱۱۳۹۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۱۱۱/۱۲	۱۷۷/۳۴

نرخ رشد مقالات حوزه پزشکی بالینی در همه کشورهای عربی صاحب انتشارات به استثنای کشور عمان مثبت است. بالاترین نرخ رشد در بخش مقالات مربوط به کشور تونس است. در بخش استنادها همه کشورهای دریافت کننده استناد نرخ رشد مثبتی دارند و بالاترین نرخ رشد مجدداً به کشور تونس اختصاص یافته است. در مجموع کشور تونس در سه حوزه مورد بررسی اقتصاد و بازرگانی، ایمنی‌شناسی و پزشکی بالینی بیشترین نرخ رشد در استنادها و در دو حوزه ایمنی‌شناسی و پزشکی بالینی بیشترین نرخ رشد در تولید مقالات را داشته است.

حوزه داروشناسی و سم‌شناسی

در جدول ۵-۴ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه داروشناسی و سم‌شناسی در دو دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. بر اساس جدول زیر در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ کشورهای مصر، عربستان سعودی و مراکش بیشترین تولید مقاله و استناد را دارند. در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ کشورهای مصر، عربستان سعودی و تونس بیشترین تعداد مقاله و کشورهای مصر، عربستان سعودی و

امارات متحده عربی بیشترین استناد را دریافت کرده‌اند. بهترین رتبه جهانی در بخش مقالات رتبه ۲۵ام و ۲۸ام جهان و مربوط به کشور مصر و در بخش استنادات رتبه ۲۹ و ۳۷ام و مجدداً مربوط به کشور مصر است.

جدول ۵-۴: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی داورشناسی و سم‌شناسی در دو دوره‌ی ۵ ساله

۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		نرخ رشد دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۱۰۳	۱۵۴	۱۱۱	۳۱۰	۵۳	۶۰	۵۷	۵۹	۷/۷۷	۱۰۱/۳۰
الجزایر	۲۰	۳۰	۳۲	۱۱۶	۷۹	۸۵	۷۵	۷۶	۶۰/۰۰	۲۸۶/۶۷
امارات متحده عربی	۵۲	۷۴	۹۶	۶۸۰	۶۱	۷۰	۶۰	۴۸	۸۴/۶۲	۸۱۸/۹۲
تونس	۴۲	۶۹	۱۱۲	۴۳۱	۶۵	۷۴	۵۶	۵۶	۱۶۶/۶۷	۵۲۴/۶۴
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
عربستان سعودی	۲۵۳	۶۰۷	۲۰۸	۷۲۰	۳۹	۴۱	۴۷	۴۷	-۱۷/۷۹	۱۸/۶۲
عمان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
کویت	۶۶	۲۳۵	۶۸	۲۶۵	۵۸	۵۳	۶۳	۶۵	۳/۰۳	۱۲/۷۷
لبنان	۳۸	۱۲۲	۳۷	۱۰۱	۶۶	۶۳	۷۳	۸۰	-۲/۶۳	-۱۷/۲۱
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
مراکش	۱۳۳	۲۷۳	۸۴	۲۹۲	۴۸	۴۹	۶۲	۶۱	-۳۶/۸۴	۶/۹۶
مصر	۶۰۶	۱۳۲۸	۷۱۰	۲۱۹۲	۲۵	۲۹	۲۸	۳۷	۱۷/۱۶	۶۵/۰۶

کشورهای عربستان سعودی، مراکش و لبنان در بخش مقالات و کشور لبنان در بخش استنادات نرخ

کشور	دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
امارات متحده عربی	۵۱	۴۵	۵۲	۶۴	۴۹	۵۷	۵۶	۷۴	۱/۹۶	۴۲/۲۲
تونس	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
عربستان سعودی	۱۵	۲۵	۲۸	۸۸	۶۷	۷۱	۶۹	۶۹	۸۶/۶۷	۲۵۲/۰۰
عمان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
کویت	۷۶	۱۳۹	۸۰	۱۰۴	۴۳	۴۳	۵۰	۶۲	۵/۲۶	-۲۵/۱۸
لبنان	۲۶	۱۸	۵۹	۴۱۱	۶۰	۷۴	۵۲	۴۷	۱۲۶/۹۲	۲۱۸۳/۳۳
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
مراکش	۹	۲۴	۲۱	۷۸	۷۶	۷۳	۷۳	۷۲	۱۳۳/۳۳	۲۲۵/۰۰
مصر	۳۴	۸۱	۵۱	۲۲۲	۵۳	۵۱	۵۷	۵۳	۵۰/۰۰	۱۷۴/۰۷

بیشترین نرخ رشد مقاله در حوزه روانپزشکی و روانشناسی به کشور مراکش و بیشترین نرخ رشد استناد به کشور لبنان تعلق دارد. نرخ رشد استناد در کشور کویت منفی و در سایر کشورها در هر دو بخش مقاله و استناد مثبت است. بهترین رتبه‌های جهانی در بین کشورهای عربی در حوزه روانپزشکی و روانشناسی در هر دو دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۰۶-۲۰۱۰ در بخش مقاله ۴۳ و ۵۰ام جهان و در بخش استناد ۴۳ و ۴۷ام جهان بوده است.

حوزه ریاضیات

در جدول ۵-۶ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه ریاضیات در دو دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. همان‌گونه که در جدول زیر مشاهده می‌گردد، رتبه اول تا سوم تولید مقاله و دریافت استناد در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ به کشورهای مراکش، تونس و مصر اختصاص دارد. رتبه اول تا سوم تولید مقاله در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ به کشورهای تونس، عربستان سعودی و مراکش و از نظر تعداد استناد در همین دوره از آن کشورهای عربستان سعودی، مصر و مراکش است.

جدول ۵-۶: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه ریاضیات در دو دوره ۵ ساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و

۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		نرخ رشد دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۹۲	۷۹	۱۷۳	۳۳۲	۶۰	۵۹	۵۹	۵۹	۸۸/۰۴	۳۲۰/۲۵
الجزایر	۱۳۵	۵۶	۳۸۶	۴۵۶	۵۷	۶۱	۵۲	۵۴	۱۸۵/۹۳	۷۱۴/۲۹
امارات متحده عربی	۹۳	۵۰	۱۱۳	۱۵۵	۵۹	۶۳	۶۷	۶۵	۲۱/۵۱	۲۱۰/۰۰
تونس	۳۲۲	۱۹۴	۵۱۲	۳۸۱	۴۸	۴۸	۴۴	۵۵	۵۹/۰۱	۹۶/۳۹
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
عربستان سعودی	۲۱۷	۱۱۴	۴۸۱	۸۶۵	۵۲	۵۴	۴۵	۴۴	۱۲۱/۶۶	۶۵۸/۷۷
عمان	۵۷	۴۰	۸۷	۶۸	۷۲	۶۷	۷۱	۷۵	۵۲/۶۳	۷۰/۰۰
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
کویت	۱۱۹	۹۳	۱۱۰	۷۵	۵۸	۵۷	۶۹	۷۳	-۷/۵۶	-۱۹/۳۵

جدول ۵-۷: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه زیست‌شناسی و بیوشیمی در دو دوره ۵ ساله

۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ نسبت به دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۷۷	۱۱۱	۱۴۷	۳۶۷	۷۲	۸۴	۶۹	۷۵	۹۰/۹۱	۲۳۰/۶۳
الجزایر	۵۳	۸۴	۱۵۶	۳۱۴	۷۸	۹۰	۶۷	۷۷	۱۹۴/۳۴	۲۷۳/۸۱
امارات متحده عربی	۹۵	۲۹۶	۱۳۹	۱/۰۰۱	۶۲	۶۵	۷۰	۶۲	۴۶/۳۲	۲۳۸/۱۸
تونس	۱۹۸	۳۷۴	۶۴۷	۱/۹۵۶	۵۵	۶۳	۴۶	۴۹	۲۲۶/۷۷	۴۲۲/۹۹
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عربستان سعودی	۱۵۵	۳۸۱	۲۴۸	۷۴۲	۶۳	۶۲	۵۷	۶۵	۹۴/۷۵	۹۴/۷۵
عمان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کویت	۱۰۲	۱۷۹	۸۲	۲۴۶	۶۶	۷۴	۷۶	۸۳	-۱۹/۶۱	۳۷/۴۳
لبنان	۶۹	۶۴۷	۸۷	۷۸۲	۷۳	۵۳	۷۵	۶۳	۲۶/۰۹	۲۰/۸۷
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مراکش	۱۳۰	۲۲۵	۱۹۹	۶۲۵	۶۴	۷۲	۶۳	۶۷	۵۳/۰۸	۱۷۷/۷۸
مصر	۳۸۶	۸۱۴	۶۳۳	۱/۶۵۴	۴۶	۵۰	۴۷	۵۴	۶۳/۹۹	۱۰۳/۱۹

از نظر تعداد مقالات تنها کشور کویت دارای نرخ رشد منفی است. نرخ رشد استناد در همه کشورهای عربی دریافت کننده استناد در حوزه زیست‌شناسی و بیوشیمی مثبت است. بالاترین نرخ رشد مقالات و استناد در مقایسه دو دوره مورد نظر از آن کشور تونس بوده است. بطوری‌که در بخش مقالات

رشد ۲۲۶/۷۷ درصدی داشته و از رتبه ۵۵ به رتبه ۴۶ام جهان صعود کرده است. در بخش استنادات کشور تونس رشد ۴۲۲/۹۹ درصدی و ۱۴ پله صعود داشته و از رتبه ۶۳ به ۴۹ام جهان رسیده است. کمترین نرخ رشد مثبت در بخش مقالات و استناد به کشور لبنان اختصاص دارد.

حوزه زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک

در جدول ۵-۸ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک در دو دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. بر اساس جدول زیر در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ کشورهای مصر، عربستان سعودی و تونس موفق به کسب رتبه‌های ۵۱، ۵۳ و ۵۶ام جهان و رتبه اول تا سوم کشورهای عربی در این حوزه شوند. در همین دوره کشورهای عربستان سعودی، تونس و الجزایر به لحاظ تعداد استنادهای دریافتی به ترتیب در جایگاه ۴۶، ۵۰ و ۵۷ام جهان قرار گرفته‌اند. در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ کشورهای مصر، تونس و عربستان سعودی در جایگاه ۴۷، ۵۰ و ۵۳ام جهان و رتبه اول تا سوم در بین کشورهای عربی قرار دارند. به لحاظ تعداد استنادها بهترین رتبه به کشورهای عربستان سعودی، مصر و امارات متحده عربی با رتبه ۴۹، ۵۱ و ۵۷ام جهان تعلق گرفته است.

جدول ۵-۸: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه زیست‌شناسی ملکولی و ژنتیک در دو دوره ۵

ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره نسبت ۲۰۱۰-۲۰۰۶ به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۲۵	۱۱۰	۳۰	۳۶۰	۷۶	۸۰	۷۷	۷۱	۲۰/۰۰	۲۲۷/۲۷
الجزایر	۲۹	۳۸۵	۳۳	۳۹۶	۷۳	۵۷	۷۴	۶۹	۱۳/۷۹	۲/۸۶
امارات متحده عربی	۵۱	۱۴۲	۷۳	۷۱۳	۶۰	۷۶	۵۹	۵۷	۴۳/۱۴	۴۰۲/۱۱
تونس	۶۲	۷۲۸	۱۵۷	۶۳۰	۵۶	۵۰	۵۰	۶۹	۱۵۳/۲۳	-۱۳/۴۶
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سودان	۶	۲۳۱	۲۷	۴۰۰	۸۸	۶۶	۷۹	۶۷	۳۵۰/۰۰	۷۳/۱۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۱۰		دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		دوره ۲۰۰۴-۲۰۱۰		دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره ۲۰۰۴-۲۰۱۰ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
عراق	۲	۱۷۰	۷	۷۵	۹۰	۷۲	۸۹	۸۷	۲۵۰/۰۰	-۵۵/۸۸
عربستان سعودی	۷۰	۸۵۸	۱۲۸	۱۲۶۸	۵۳	۴۶	۵۳	۴۹	۸۲/۸۶	۴۷/۷۹
عمان	۱۴	۹۵	۲۸	۱۸۷	۸۱	۸۴	۷۸	۸۵	۱۰۰/۰۰	۹۶/۸۴
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
کویت	۴۳	۱۶۸	۳۶	۲۴۰	۶۵	۷۳	۷۳	۸۱	-۱۶/۲۸	۴۲/۸۶
لبنان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
مراکش	۴۵	۳۸۱	۵۶	۴۰۹	۶۳	۵۸	۶۴	۶۶	۲۴/۴۴	۷/۳۵
مصر	۷۸	۲۹۶	۱۷۹	۱۰۱۸	۵۱	۶۳	۴۷	۵۱	۱۲۹/۴۹	۲۴۳/۹۲

نرخ رشد تولید مقاله در کشور کویت و نرخ رشد استناد در کشورهای تونس و عراق منفی و در سایر کشورها مثبت است. بیشترین نرخ رشد مقاله با ۳۵۰ درصد به کشور سودان و رشد ۹ پله‌ای این کشور تعلق دارد. بیشترین نرخ رشد استناد با ۴۰۲/۱۱ درصد به کشور امارات متحده عربی تعلق دارد و این کشور را از رتبه ۱۷۶م جهان به رتبه ۵۷م ارتقاء داده است.

حوزه شیمی

در جدول ۵-۹ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه شیمی در دو دوره ۲۰۰۴-۲۰۱۰ و ۲۰۰۶-۲۰۱۰ ارائه شده است. آن گونه که در جدول مشاهده می‌شود در دوره ۲۰۰۴-۲۰۱۰ رتبه جهانی ۳۳، ۵۱ و ۵۳م بخش مقاله به کشورهای مصر، مراکش و عربستان سعودی و رتبه جهانی ۴۲، ۵۱ و ۵۵م بخش استناد نیز به همین سه کشور تعلق دارد. در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰ کشورهای مصر، الجزایر و تونس رتبه‌های اول تا سوم تولید مقاله و استناد را در بین ۱۶ کشور عربی بدست آورده و در سطح جهان

و در بخش مقاله رتبه‌های ۳۰، ۵۱ و ۵۳م جهان و در بخش استناد رتبه‌های ۳۷، ۵۳ و ۵۴م جهان را از آن خود کرده‌اند.

جدول ۵-۹: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی شیمی در دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و

۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات
اردن	۶۰۴	۳۸۱	۱/۸۰۳	۶۵۵	۶۵	۶۳	۶۳	۵۸	۷۱/۹۲	۱۹۸/۵۱
الجزایر	۸۷۹	۵۹۶	۳/۴۳۴	۱/۲۰۰	۶۲	۵۸	۶۲	۵۱	۱۰۱/۳۴	۲۹۰/۶۷
امارات متحده عربی	۳۲۰	۱۸۱	۱/۰۲۶	۲۹۴	۷۷	۷۳	۷۷	۷۰	۶۲/۴۳	۲۲۰/۶۳
تونس	۸۸۶	۶۵۵	۲/۹۲۱	۱/۰۸۱	۶۱	۵۶	۶۱	۵۳	۶۵/۰۴	۲۲۹/۶۸
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عربستان سعودی	۱/۵۱۱	۸۳۷	۲/۵۰۹	۹۶۲	۵۵	۵۳	۵۵	۵۴	۱۴/۹۳	۶۶/۰۵
عمان	۴۳۰	۱۲۱	۵۲۸	۱۴۸	۷۱	۷۹	۷۱	۸۳	۲۲/۳۱	۲۲/۷۹
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کویت	۵۱۴	۲۸۱	۸۹۹	۳۱۰	۶۷	۶۷	۶۷	۶۹	۱۰/۳۲	۷۴/۹۰
لبنان	۲۸۸	۷۸	۵۲۰	۱۵۹	۷۸	۸۳	۷۸	۸۲	۱۰۳/۸۵	۸۰/۵۶
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مراکش	۲/۱۴۵	۱/۰۳۹	۲/۴۵۰	۸۳۱	۵۱	۵۱	۵۱	۵۶	-۲۰/۰۲	۱۴/۲۲
مصر	۴/۷۵۶	۳/۱۲۸	۱۰/۵۰۵	۳/۸۲۷	۴۲	۳۳	۴۲	۳۰	۲۲/۳۵	۱۲۰/۸۸

نرخ رشد حوزه‌ی شیمی در همه کشورهای صاحب مقاله و استناد به استثنای کشور مراکش در بخش مقاله مثبت است. بیشترین نرخ رشد مقاله به کشور لبنان با ۱۰۳/۸۵ اختصاص دارد. بیشترین نرخ رشد استناد از آن کشور الجزایر با ۲۹۰/۶۷ درصد رشد است.

حوزه علوم اجتماعی

در جدول ۵-۱۰ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه علوم اجتماعی در دو دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. آن گونه که در جدول زیر مشاهده می‌شود در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ کشورهای مصر و لبنان در تولید مقاله و کشورهای لبنان و مصر در استناد رتبه‌های اول و دوم را کسب کرده‌اند. رتبه دوم تولید مقاله و استناد به کشور عربستان سعودی تعلق دارد. در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ رتبه‌های اول تا سوم تولید مقاله به کشورهای مصر، اردن و لبنان و در تعداد استناد به کشورهای لبنان، اردن و مصر رسیده است. در تولید مقاله در هر دو دوره بهترین رتبه جهانی به کشور مصر با رتبه ۵۱ و ۶۵م جهان مربوط است. بهترین رتبه جهانی در تعداد استناد به کشور لبنان با رتبه ۵۸ و ۶۴م جهان تعلق دارد.

جدول ۵-۱۰: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه علوم اجتماعی در دو دوره ۵ ساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره نسبت ۲۰۱۰-۲۰۰۶ به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۵۵	۳۳	۱۷۰	۲۲۸	۶۸	۸۰	۶۶	۶۵	۲۰۹/۰۹	۵۹۰/۹۱
الجزایر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
امارات متحده عربی	۵۸	۲۴	۱۳۳	۱۶۸	۶۷	۸۹	۷۱	۷۴	۱۲۹/۳۱	۶۰۰/۰۰
تونس	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰

نرخ رشد دوره نسبت ۲۰۱۰-۲۰۰۶ به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴- ۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰- ۲۰۰۶		دوره ۲۰۰۴- ۲۰۰۰		کشور
استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سوریه
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	عراق
۵/۲۶	۲/۴۷	۹۳	۷۷	۶۱	۶۲	۸۰	۸۳	۷۶	۸۱	عربستان سعودی
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	عمان
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	قطر
۱۸۴/۳۸	۷۵/۴۷	۹۰	۷۵	۸۱	۷۰	۹۱	۹۳	۳۲	۵۳	کویت
۱۵۸/۴۳	۸۵/۵۴	۶۴	۶۷	۵۸	۶۱	۲۳۰	۱۵۴	۸۹	۸۳	لبنان
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	لیبی
۷۲۶/۳۲	۱۵۴/۱۷	۷۵	۸۵	۹۵	۸۸	۱۵۷	۶۱	۱۹	۲۴	مراکش
۱۵۷/۶۹	۸۴/۰۴	۷۱	۶۵	۶۰	۵۱	۲۰۱	۱۷۳	۷۸	۹۴	مصر

نرخ رشد همه کشورها در تولید مقاله و دریافت استناد مثبت است. بیشترین نرخ رشد در بخش مقاله به کشور اردن با ۲۰۹/۰۹ درصد و ۲ پله صعود و در بخش استناد به کشور مراکش با ۷۲۶/۳۲ درصد و با ۲۰ پله صعود در رتبه جهانی اختصاص دارد.

حوزه علوم اعصاب و رفتار

در جدول ۵-۱۱ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه علوم اعصاب و رفتار در دو دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. بر اساس جدول ۵-۱۱ کشورهای مراکش، عربستان سعودی و امارات متحده عربی با کسب رتبه ۵۳، ۵۵ و ۵۶م جهان بهترین رتبه‌ها را در بین کشورهای عربی در بخش مقاله در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ داشتند. به لحاظ تعداد استناد در همین دوره کشورهای لبنان، مراکش و عربستان سعودی ضمن کسب جایگاه اول تا سوم در بین کشورهای عربی، در جایگاه ۵۲، ۵۵ و ۵۸م جهان دست یافته‌اند. در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ به لحاظ تعداد مقاله کشورهای عربستان سعودی،

مصر و تونس در جایگاه ۴۳، ۵۲ و ۵۳م جهان و به لحاظ استناد کشورهای مصر، امارات متحده عربی و اردن در جایگاه ۵۲، ۵۴ و ۵۸م جهان قرار گرفته‌اند.

جدول ۵-۱۱: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم اعصاب و رفتار دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۶

۲۰۰۶-۲۰۱۰ و ۲۰۰۰

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۶		دوره ۲۰۰۰-۲۰۱۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۱۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۸	۳۹	۷۸	۷۴	۶۳	۵۸	۵۶۲/۵۰	۷۶۴/۱۰		
الجزایر	۱۲	۶۹	۷۱	۷۰	۷۷	۷۷	۱۶/۶۷	۶۰/۸۷		
امارات متحده عربی	۴۸	۱۴۴	۵۶	۵۹	۶۶	۵۴	۲/۰۸	۲۲۷/۰۸		
تونس	۲۷	۱۳۷	۶۴	۶۰	۵۳	۶۲	۲۴۸/۱۵	۱۲۴/۸۲		
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰		
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰		
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰		
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰		
عربستان سعودی	۵۰	۱۴۵	۵۵	۵۸	۴۳	۵۹	۲۲۴/۰۰	۱۲۶/۲۱		
عمان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰		
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰		
کویت	۳۸	۹۴	۶۰	۶۵	۶۸	۷۶	۵/۲۶	۱۸/۰۹		
لبنان	۴۰	۲۸۳	۵۹	۵۲	۵۶	۶۱	۸۰/۰۰	۱۴/۴۹		
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰		
مراکش	۶۱	۱۸۲	۵۳	۵۵	۶۷	۷۴	-۳۱/۱۵	-۲۴/۱۸		
مصر	۴۶	۱۳۵	۵۷	۶۱	۵۲	۵۲	۱۵۲/۱۷	۳۳۴/۰۷		

نرخ رشد همه کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه علوم اعصاب و رفتار در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ در بخش مقاله و استناد به استثنای کشور مراکش مثبت است. بیشترین نرخ رشد از نظر تعداد مقاله و استناد به کشور اردن با ۵۶۲/۵۰ و ۷۶۴/۱۰ درصد رشد تعلق دارد. کشور اردن در بخش مقاله رشدی ۱۵ پله‌ای و در قسمت استنادها رشدی ۱۶ پله‌ای داشته است.

حوزه علوم بین‌رشته‌ای

در جدول ۵-۱۲ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه علوم بین‌رشته‌ای در دو دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. جدول مذکور بیانگر آن است که در حوزه‌ی علوم بین‌رشته‌ای تنها سه کشور مصر، عربستان سعودی و چاد دارای مقاله و استناد می‌باشند و سایر کشورهای عربی در این حوزه از تولید مقاله و استناد بی‌بهره می‌باشند. در این میان از نظر تعداد مقالات در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ کشور مصر با رتبه جهانی ۴۵ در جایگاه اول قرار می‌گیرد و پس از آن کشور عربستان سعودی با رتبه ۶۱م جهانی و کشور چاد با رتبه جهانی ۶۲م در رتبه‌های دوم و سوم ایستاده‌اند. در بخش استنادهای این دوره چاد با رتبه جهانی ۲۰ مقام اول را به خود اختصاص می‌دهد. پس از آن عربستان سعودی با رتبه جهانی ۲۲ در رتبه دوم و سرانجام مصر با رتبه جهانی ۶۰ در مقام سوم قرار می‌گیرد. در دوره پنج ساله دوم یعنی سال‌های ۲۰۰۶-۲۰۱۰ در تولید مقالات مصر با کسب رتبه جهانی ۴۸ مجدداً در جایگاه اول قرار می‌گیرد و پس از آن دو کشور چاد و عربستان سعودی با رتبه‌های جهانی ۵۹ و ۷۱ مقام‌های دوم و سوم را از آن خود نموده‌اند. در بخش استنادهای این دوره کشور چاد توانسته با رتبه ۵۸م جهان رتبه اول را در میان کشورهای به خود اختصاص دهد و کشورهای مصر و عربستان سعودی نیز در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند. کشور مصر رتبه ۷۱م را در جهان کسب نموده و کشور عربستان سعودی موفق به کسب رتبه ۱۷۳م جهان شده است.

جدول ۵-۱۲: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه علوم بین‌رشته‌ای دو دوره ۵ ساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

نرخ رشد دوره نسبت ۲۰۱۰-۲۰۰۶ به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		کشور
استادها	مقالات (ز)	استادها	مقالات (ز)	استادها	مقالات (ز)	استادها	مقالات (ز)	استادها	مقالات (ز)	
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	اردن
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	الجزایر
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	امارات متحده عربی
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	تونس
-۲۱/۹۵	۴۰۰	۵۸	۵۹	۲۰	۶۲	۶۴	۵	۸۲	۱	چاد
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سودان
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سوریه
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	عراق
-۱۰۰/۰۰	-۵۰/۰۰	۷۳	۷۱	۲۲	۶۱	۰	۱	۶۹	۲	عربستان سعودی
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	عمان
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	قطر
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کویت
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	لبنان
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	لیبی
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	مراکش
۱۴۰۰/۰۰	۱۲۸/۵۷	۷۱	۴۸	۶۰	۴۵	۱۵	۱۶	۱	۷	مصر

در حوزه‌ی بین‌رشته‌ای از میان ۱۶ کشور عربی راه یافته در پایگاه ESI تنها سه کشور عربستان سعودی، چاد و مصر دارای مقاله و استناد می‌باشند که در این میان در بخش تولید مقاله کشور چاد با ۴۰۰ درصد رشد، بیشترین نرخ رشد را به خود اختصاص داده است. حال آن‌که همین کشور در بخش استنادها با رشد منفی ۲۱/۹۵ درصد از کمترین رشد برخوردار است و با افت جایگاه علمی در بین سایر

کشورهای جهان روبرو است. در حالی که کشور مصر با رشد ۱۴۰ درصد بیشترین نرخ رشد استنادها را به خود اختصاص داده است. با این وجود نه تنها کشور مصر نتوانسته است رتبه جهانی خود را در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ بهبود ببخشد بلکه با افت رتبه و جایگاه علمی در میان سایر کشورهای جهان روبرو شده است. و این امر بیانگر رشد قابل ملاحظه سایر کشورهای جهان در بخش استنادها در علوم بین رشته‌ای است.

حوزه علوم رایانه

در جدول ۵-۱۳ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه علوم رایانه در دو دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود در بخش مقالات در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ از میان کشورهای عربی مورد بررسی کشورهای عربستان سعودی با رتبه جهانی ۴۹، مصر با رتبه ۵۰ در سطح جهان و تونس با رتبه جهانی ۵۳ رتبه‌های اول تا سوم کشورهای عربی را به خود اختصاص داده‌اند. در بخش استنادها کشور عربستان سعودی با رتبه جهانی ۴۷ همچنان رتبه اول را از آن خود نموده است و کشور کویت با رتبه ۵۲م جهان و مصر با رتبه جهانی ۵۳ در جایگاه‌های دوم و سوم ایستاده‌اند. بهترین رتبه این دوره از لحاظ تعداد مقالات و نیز استنادها به کشور عربستان سعودی تعلق دارد. در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰ در حوزه‌ی تولید مقالات رتبه‌های اول تا سوم به کشورهای مصر، عربستان سعودی و تونس اختصاص دارد. رتبه جهانی این سه کشور در تولید مقالات علوم رایانه به ترتیب ۴۵، ۴۸ و ۵۰ است. از لحاظ تعداد استناد کشور مصر با کسب رتبه جهانی ۴۶ مجدداً در رتبه اول قرار دارد و کشورهای عربستان سعودی و کویت با رتبه‌های جهانی ۴۹ و ۵۲ در جایگاه دوم و سوم ایستاده‌اند.

جدول ۵-۱۳: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم رایانه دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و

۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		دوره ۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره نسبت ۲۰۱۰-۲۰۰۶ به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۶۷	۳۶	۱۵۶	۱۸۲	۵۸	۵۸	۵۳	۵۴	۱۳۲/۸۴	۴۰۵/۵۶
الجزایر	۶۱	۲۰	۱۸۰	۱۵۵	۷۰	۵۹	۵۱	۵۷	۱۹۵/۰۸	۶۷۵/۰۰

کشور	دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
امارات متحده عربی	۸۱	۲۸	۱۴۳	۱۸۹	۵۶	۶۷	۵۵	۵۳	۷۶/۵۴	۵۷۵/۰۰
تونس	۹۰	۳۴	۱۸۷	۱۱۹	۵۳	۵۹	۵۰	۶۴	۱۰۷/۷۸	۲۵۰/۰۰
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عربستان سعودی	۱۶۰	۹۰	۲۰۲	۲۳۶	۴۹	۴۷	۴۸	۴۹	۲۶/۲۵	۱۶۲/۲۲
عمان	۴۶	۳۰	۴۲	۶۸	۶۵	۶۶	۷۲	۷۱	-۸/۷۰	۱۲۶/۶۷
قطر	۶	۱	۳۹	۴۱	۷۸	۷۸	۷۴	۷۸	۵۵۰	۴۰۰۰
کویت	۸۳	۵۸	۸۸	۲۰۲	۵۵	۵۲	۶۱	۵۲	۶/۰۲	۲۴۸/۲۸
لبنان	۶۰	۳۲	۱۳۷	۱۴۲	۶۰	۶۰	۵۷	۶۱	۱۲۸/۳۳	۳۴۳/۷۵
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مراکش	۵۲	۳۰	۷۳	۹۷	۶۳	۶۵	۶۵	۶۷	۴۰/۳۸	۲۲۳/۳۳
مصر	۱۳۳	۵۴	۲۴۹	۳۴۷	۵۰	۵۳	۴۵	۴۶	۸۷/۲۲	۵۴۲/۵۹

در بخش مقالات حوزه‌ی علوم رایانه تقریباً همه کشورهای عربی صاحب انتشارات به استثنای کشور عمان از رشد مثبتی برخوردارند، همچنین نرخ رشد استنادهای این حوزه در همه کشورهای عربی دریافت کننده استناد مثبت است. در بخش استنادها چنانچه ملاحظه می‌شود کشور قطر در هر دو بخش مقالات و استنادها بالاترین نرخ رشد را در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ نسبت به دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰ برخوردار بوده است. کشور قطر با این وجود رشد بالای ۵۵۰ درصدی در تولید مقالات و نیز رشد ۴۰۰۰ درصدی در بخش استنادها نتوانسته خود را جزء سه کشور برتر کشورهای عربی قرار دهد.

حوزه علوم زمین

در جدول ۵-۱۴ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه علوم زمین در دو دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. کشور مصر با رتبه جهانی ۳۸ام در بخش مقالات و ۴۱ام استنادها و کشور مراکش با رتبه جهانی ۴۴ام مقالات و ۴۹ام استنادها مقام‌های اول و دوم را به خود اختصاص داده‌اند. رتبه سوم تولید مقالات این دوره به کشور عربستان سعودی با رتبه جهانی ۵۰ اختصاص دارد. مقام سوم استنادها به کشور الجزایر با رتبه جهانی ۶۳ تعلق می‌گیرد. در دوره پنج ساله دوم یعنی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۶ رتبه اول تا سوم تولید مقالات حوزه علوم زمین به کشورهای مصر، مراکش و عربستان سعودی اختصاص دارد. رتبه جهانی این سه کشور در تولید مقالات به ترتیب ۴۱، ۴۷ و ۵۱ است. در بخش استنادهای این دوره کشورهای مراکش با رتبه جهانی ۴۹، مصر با رتبه ۵۰ و الجزایر با کسب رتبه جهانی ۷۱ در میان کشورهای عربی رتبه‌های اول تا سوم را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۵-۱۴: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه علوم زمین دو دوره ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴
	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	
اردن	۸۷	۱۱۵	۱۲۸	۲۸۸	۶۲	۸۶	۶۲	۸۰	۴۳/۱۵۰
الجزایر	۹۹	۲۱۸	۱۵۳	۳۸۰	۵۷	۶۳	۵۷	۷۱	۳۱/۷۴
امارات متحده عربی	۹۰	۷۰	۱۲۷	۲۷۰	۶۱	۹۷	۶۱	۸۱	۷۱/۲۸۵
تونس	۹۸	۱۴۶	۱۷۸	۳۲۶	۵۸	۷۷	۵۸	۷۷	۲۹/۱۲۳
چاد	۱۸	۵۵	۲۳	۱۹۱	۹۹	۱۰۰	۹۹	۹۰	۲۷/۲۴۷
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سوریه	۲۹	۹۴	۲۹	۷۸	۹۳	۹۲	۹۳	۱۰۰	۰/۰۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عربستان سعودی	۱۴۵	۱۰۱	۲۲۴	۳۶۷	۵۰	۹۱	۵۰	۷۳	۴۸/۵۴

کشور	دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ نسبت به دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰	
	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات
عمان	۱۱۰	۵۸	۳۰۴	۱۰۹	۸۷	۸۱	۷۹	۶۹	۱۷۶/۳۶	۸۷/۹۳
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کویت	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
لبنان	۶۰	۲۷	۲۲۵	۵۳	۹۸	۹۴	۸۷	۹۰	۲۷۵/۰۰	۹۶/۳۰
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مراکش	۴۴۶	۲۴۱	۹۶۷	۲۷۷	۴۹	۴۴	۴۹	۴۷	۱۱۶/۸۲	۱۴/۹۴
مصر	۵۹۱	۳۶۸	۹۱۸	۵۰۰	۴۱	۳۸	۵۰	۴۱	۵۵/۳۳	۳۵/۸۷

با نگاهی به جدول ۵-۱۴ می‌توان دریافت که نرخ رشد مقالات حوزه علوم زمین در همه کشورهای عربی دارای انتشارات مثبت است، در بخش استنادها همه کشورهای عربی دریافت کننده استناد بجز سوریه از رشد مثبتی برخوردار بوده‌اند. بالاترین نرخ رشد تولید مقالات حوزه علوم زمین به کشور لبنان تعلق می‌گیرد. بهترین نرخ رشد استنادها به کشور امارات متحده عربی اختصاص دارد. در حالی که دو کشور لبنان و امارات متحده عربی از بالاترین نرخ رشد در دو بخش مقالات و استنادها برخوردار می‌باشند ولی نتوانسته‌اند رتبه‌های اول تا سوم کشورهای عربی را به خود اختصاص دهند. این مساله بیانگر فاصله زیاد تولید علم کشورهای مصر و مراکش با کشورهای مذکور در حوزه علوم زمین است.

حوزه علوم فضا

در جدول ۵-۱۵ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه علوم زمین در دو دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۰۶-۲۰۱۰ ارائه شده است. کشورهای عربی در این حوزه در هر دوره پنج ساله از وضعیت علمی خوبی برخوردار نیستند. همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌کنیم از میان کشورهای عربی تنها سه کشور مصر، مراکش و امارات متحده عربی در حوزه علوم فضا دارای مقاله و استناد می‌باشند. رتبه تولید مقالات این کشورها در سطح جهان به ترتیب ۵۲، ۵۴ و ۶۵ و رتبه جهانی آن‌ها در بخش استنادها ۵۰، ۵۴ و ۶۶ بوده است. در دوره پنج ساله دوم یعنی سال‌های ۲۰۰۶-۲۰۱۰ مجدداً کشورهای مصر، مراکش و امارات متحده عربی با رتبه‌های جهانی ۵۳، ۶۳ و ۶۸ دارای تولید مقالات می‌باشند. در

بخش استنادها این ترتیب کمی جا به جا شده و پس از کشور مصر با رتبه جهانی ۵۹، کشور امارات متحده عربی با رتبه جهانی ۶۴ و سپس کشور مراکش قرار دارد که موفق به کسب رتبه ۶۷ ام جهان شده است.

جدول ۵-۱۵: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم فضا دو دوره‌ی ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و

۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ نسبت به دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
الجزایر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
امارات متحده عربی	۷	۱۴	۶۵	۶۶	۶۸	۶۴	۸۵/۷۱	۴۸۵/۷۱	۱۳	۸۲
تونس	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
عربستان سعودی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
عمان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
کویت	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
لبنان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰
مراکش	۵۶	۱۲۹	۵۴	۵۴	۶۳	۶۷	-۶۷/۸۶	-۶۱/۲۴	۱۸	۵۰
مصر	۶۸	۱۵۵	۵۲	۵۰	۵۳	۵۹	۱۳/۲۴	۵۴/۸۴	۷۷	۲۴۰

همان‌گونه که در جدول ۵-۱۵ مشاهده می‌شود، کشورهای عربی در حوزه‌ی علوم فضا از وضعیت خوبی برخوردار نیستند. در این حوزه تنها سه کشور مصر، مراکش و امارات متحده عربی دارای تولید مقاله و استناد می‌باشند که در این میان نرخ کشور امارات متحده عربی در بخش تولید مقالات ۸۵/۷۱ درصد می‌باشد. کشور مراکش در هر دو بخش تولید مقاله و دریافت استناد از نرخ رشد منفی برخوردار و با افت رتبه جهانی روبروست. کشور امارات متحده عربی با نرخ رشدی معادل ۴۸۵ درصد در بخش استنادها مطلوب‌ترین نرخ رشد را در میان کشورهای عربی به خود اختصاص داده است.

حوزه علوم کشاورزی

در جدول ۵-۱۶ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه علوم کشاورزی در دو دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود در هر دو بخش مقالات و استنادها در دوره پنج ساله اول یعنی دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ کشور مصر و مراکش با کسب رتبه‌های جهانی ۴۰ و ۵۲ در بخش مقالات و نیز رتبه‌های جهانی ۴۵ و ۴۸ از لحاظ استنادها به ترتیب رتبه‌های اول و دوم را در میان کشورهای عربی کسب نموده‌اند. در این دوره مقام سوم تولید مقالات از آن کشور اردن است و در بخش استنادها کشور سوریه حائز مقام سوم شده است. در دوره پنج ساله دوم یعنی دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ کشورهای مصر، تونس و اردن با کسب رتبه‌های جهانی ۴۰، ۴۶ و ۶۳ موفق شدند رتبه‌های اول تا سوم تولید مقالات را به خود اختصاص داده‌اند و در بخش استنادهای این دوره رتبه‌های اول تا سوم از آن کشورهای تونس، مصر و مراکش است. شایان ذکر است این سه کشور دارای رتبه‌های جهانی ۴۷، ۴۸ و ۵۴ می‌باشند. چنانچه مشاهده می‌شود کشور مصر در دو دوره پنج ساله مذکور بیشترین تولید مقالات حوزه کشاورزی را به خود اختصاص داده است.

جدول ۵-۱۶: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه علوم کشاورزی دو دوره ۵ ساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۱۰۹	۱۱۶	۱۶۷	۳۳۲	۶۰	۶۸	۶۳	۷۰	۵۳/۲۱	۱۸۶/۲۱
الجزایر	۴۶	۷۹	۱۴۲	۳۷۵	۸۴	۸۰	۷۲	۶۴	۲۰۸/۷۰	۳۷۴/۶۸
امارات متحده عربی	۲۶	۲۳	۶۶	۱۵۷	۹۵	۹۷	۸۶	۸۹	۱۵۳/۸۵	۵۸۲/۶۱
تونس	۶۷	۷۴	۴۳۱	۱/۱۰۰	۷۲	۸۲	۴۶	۴۷	۵۴۳/۲۸	۱۳۸۶/۴۹
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سودان	۵۳	۵۰	۱۲۲	۲۳۹	۷۹	۹۰	۸۲	۹۲	۱۳۰/۱۹	۳۷۸/۰۰
سوریه	۱۰۷	۱۴۰	۱۴۳	۳۶۱	۶۱	۶۱	۷۱	۶۶	۳۳/۶۴	۱۵۷/۸۶
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عربستان سعودی	۷۸	۶۵	۱۲۰	۱۲۱	۶۹	۸۵	۷۴	۹۱	۵۳/۸۵	۸۶/۱۵
عمان	۶۷	۹۸	۸۱	۳۰۵	۷۳	۷۶	۸۱	۷۴	۲۰/۹۰	۲۱۱/۲۲
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کویت	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
لبنان	۴۴	۵۴	۷۷	۲۵۰	۸۵	۸۸	۸۳	۷۹	۷۵/۰۰	۳۶۲/۹۶
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مراکش	۱۴۶	۲۴۰	۱۵۴	۶۳۵	۵۲	۴۸	۶۷	۵۴	۵/۴۸	۱۶۴/۵۸
مصر	۳۶۰	۴۳۰	۶۳۱	۱/۰۲۳	۴۰	۴۵	۴۰	۴۸	۷۵/۲۸	۵۷/۹۷

جدول ۵-۱۶ بیانگر آن است که نرخ رشد مقالات و استنادهای حوزه‌ی علوم کشاورزی در همه کشورهای عربی درای مقاله و استناد مثبت است که از این میان کشور تونس با رشد ۵۴۳/۲۸ درصدی در بخش مقالات و رشد ۱۳۸۶/۴۹ درصدی در استنادها از بیشترین نرخ رشد در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ نسبت

کشور	دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
عربستان سعودی	۲۵۶	۲۶۰	۲۴۸	۲۱۶	۶۶	۷۵	۷۵	۷۵	-۳/۱۳	-۱۶/۹۲
عمان	۵۵	۶۷	۹۱	۱۹۲	۱۰۳	۱۰۵	۱۰۵	۹۶	۶۵/۴۵	۱۸۶/۵۷
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
کویت	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
لبنان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
مراکش	۳۲۱	۴۵۵	۲۸۴	۷۹۷	۵۷	۶۲	۶۲	۶۹	-۱۱/۵۳	۷۵/۱۶
مصر	۷۲۵	۹۵۳	۸۹۴	۲۰۹۳	۴۲	۴۵	۴۵	۴۵	۲۳/۳۱	۱۱۹/۶۲

نرخ رشد مقالات در همه کشورهای عربی به استثنای کشور عربستان سعودی و مراکش مثبت است. بالاترین نرخ رشد در بخش تولید مقالات با بیش از ۲۰۰ درصد رشد به کشور تونس اختصاص دارد. در بخش استنادها همه کشورهای مورد بررسی به جز کشور عربستان سعودی نرخ رشد مثبتی دارند و بالاترین نرخ رشد مجدداً مربوط به کشور تونس است. در مجموع کشور تونس با رشد ۲۰۳/۰۸ درصد در بخش تولید مقالات و نیز رشد ۶۲۸/۸۷ درصد در استنادها بیشترین نرخ رشد را در حوزه علوم گیاهی و جانوری داشته است. کشور مصر علیرغم این که از نرخ رشد قابل ملاحظه‌ای نسبت به کشور تونس برخوردار نیست، با این وجود در هر دو بخش مقالات و استنادها در هر دو دوره پنج ساله مورد بررسی توانسته رتبه‌ی جهانی بهتری کسب کند و در میان سایر کشورهای عربی مقام اول را به خود اختصاص داده است که این مهم بیانگر تلاش سایر کشورهای عربی از جمله تونس برای رسیدن به جایگاه بالاتر و نزدیک به کشور مصر می‌باشد.

حوزه علم مواد

در جدول ۵-۱۸ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه علم مواد در دو دوره

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		نرخ رشد دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عربستان سعودی	۲۴۶	۱۷۹	۴۳۷	۷۴۵	۵۵	۶۲	۵۳	۵۶	۷۷/۶۴	۳۱۶/۲۰	
عمان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کویت	۴۰	۶۰	۶۲	۲۱۴	۶۹	۷۱	۷۲	۷۵	۵۵/۰۰	۲۵۶/۶۷	
لبنان	۳۱	۳۱	۶۱	۲۴۴	۷۴	۷۷	۷۴	۷۲	۹۶/۷۷	۶۸۷/۱۰	
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مراکش	۲۸۸	۵۲۹	۲۵۰	۱/۰۶۶	۵۲	۴۶	۵۷	۵۲	-۱۳/۱۹	۱۰۱/۵۱	
مصر	۱/۲۲۷	۱/۱۳۰	۱/۴۹۵	۳/۵۱۳	۳۰	۳۸	۳۱	۳۶	۱۷/۹۳	۲۱۰/۸۸	

همه کشورهای عربی دارای مقاله و استناد در حوزه علوم مواد از رشد مثبتی برخوردار بوده‌اند. بیشترین نرخ رشد مقالات مربوط به کشور تونس و بیشترین نرخ رشد استنادها مربوط به کشور لبنان بوده است. کشور تونس علیرغم نرخ رشد مثبت تولید مقالات در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰، با افت رتبه و جایگاه علمی در بین سایر کشورها روبروست که این مهم بیانگر تلاش سایر کشورهای عربی از جمله قطر برای رسیدن به جایگاه بالاتر و نزدیک به کشور مصر می‌باشد.

حوزه فنی و مهندسی

در جدول ۵-۱۹ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه فنی و مهندسی در دو دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. در این حوزه کشورهای مصر و عربستان سعودی با کسب رتبه جهانی ۳۰ و ۳۸ در بخش مقالات و نیز رتبه‌های ۳۸ و ۴۵ در استنادها رتبه‌های اول و دوم را در هر دو بخش مقالات و استنادها در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ به خود اختصاص داده‌اند. کشور اردن با رتبه جهانی

۵۳ مقام سوم تولید مقالات را از آن خود نموده است و کشور مراکش با رتبه جهانی ۵۳ رتبه سوم بخش استنادها را در میان کشورهای عربی حاضر دارد. در دوره پنج ساله دوم یعنی دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ کشور مصر با رتبه جهانی ۳۲ در تولید مقالات و رتبه ۳۴ در سطح جهان در بخش استنادها مجدداً مقام اول این را در هر دو بخش دارا می‌باشند. در بخش تولید مقالات این دوره پس از کشور مصر، کشور عربستان سعودی با رتبه جهانی ۴۵ و کشور الجزایر با رتبه جهانی ۵۰، مقام‌های دوم و سوم را دارند. در بخش استنادهای دوره پنج ساله دوم پس از مصر، عربستان سعودی با رتبه ۴۹ام جهانی و تونس با رتبه ۵۱ام جهانی در رتبه‌های دوم و سوم ایستاده‌اند.

جدول ۵-۱۹: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه فنی و مهندسی دو دوره ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و

۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶		نرخ رشد دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰	
	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات
اردن	۴۷۶	۴۰۵	۶۶۴	۱/۳۷۳	۵۴	۵۳	۲۳۹/۰۱	۳۹/۵۰	۵۵	۵۸
الجزایر	۴۱۱	۳۱۵	۱/۰۵۱	۱/۵۰۲	۵۸	۵۶	۳۷۶/۸۳	۱۵۵/۷۲	۵۴	۵۰
امارات متحده عربی	۳۰۱	۲۴۱	۶۴۴	۸۹۴	۶۲	۶۰	۲۷۰/۹۵	۱۱۳/۹۵	۶۰	۶۰
تونس	۳۷۲	۲۷۶	۹۳۴	۱/۷۴۳	۶۰	۵۸	۵۳۱/۵۲	۱۵۱/۰۸	۵۱	۵۳
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سوریه	۶۰	۵۵	۸۱	۱۱۸	۸۴	۸۳	۱۱۴/۵۵	۳۵/۰۰	۸۹	۸۶
عراق	۸۱	۳۴	۹۸	۸۳	۹۰	۷۶	۱۴۴/۱۲	۲۰/۹۹	۹۲	۸۰
عربستان سعودی	۱/۱۷۴	۸۶۱	۱/۲۶۹	۱/۹۵۸	۴۵	۳۸	۱۲۷/۴۱	۸/۰۹	۴۹	۴۵
عمان	۲۴۰	۲۱۶	۲۴۴	۴۲۱	۶۴	۶۲	۹۴/۹۱	۱/۶۷	۷۰	۷۰
قطر	۵۵	۳۶	۱۴۹	۲۷۲	۸۸	۸۵	۶۵۵/۵۶	۱۷۰/۹۱	۷۶	۷۴

کشور	دوره ۲۰۰۴-۲۰۱۰		دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ نسبت به دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
کویت	۴۳۴	۳۱۳	۵۳۴	۸۸۵	۵۵	۵۹	۶۱	۶۱	۲۳/۰۴	۱۸۲/۷۵
لبنان	۱۸۵	۱۹۵	۲۹۹	۵۶۲	۶۵	۶۷	۶۴	۶۷	۶۱/۶۲	۱۸۸/۲۱
لیبی	۵۴	۲۸	۶۹	۸۹	۸۶	۹۱	۸۹	۹۱	۲۷/۷۸	۲۱۷/۸۶
مراکش	۳۹۶	۴۵۴	۴۶۸	۸۷۶	۵۷	۵۳	۶۲	۶۲	۱۸/۱۸	۹۲/۹۵
مصر	۱/۹۵۴	۱/۵۸۰	۲/۲۳۱	۴/۷۶۷	۳۰	۳۸	۳۲	۳۴	۱۴/۱۸	۲۰۱/۷۱

با نگاهی به جدول ۵-۱۹ می‌توان دریافت که به جز کشورهای چاد و سودان که تولید مقاله و استنادی در حوزه فنی و مهندسی نداشتند، نرخ رشد مقالات و استنادها در همه‌ی کشورهای عربی مثبت است. در این میان بهترین نرخ رشد تولید مقالات و نیز استنادها متعلق به کشور قطر است. این کشور علیرغم این‌که از بالاترین نرخ رشد را در هر دو بخش مقالات و استنادها برخوردار می‌باشد، نتوانسته در میان کشورهای عربی رتبه‌های اول تا سوم را به خود اختصاص دهد. و این مساله بیانگر رشد قابل ملاحظه سایر کشورها به ویژه کشور مصر در تولید مقالات و نیز استنادها در حوزه‌ی فنی و مهندسی است.

حوزه فیزیک

در جدول ۵-۲۰ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه فیزیک در دو دوره ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶ ارائه شده است. از بین کشورهای عربی حاضر، کشور مصر در دوره پنج ساله اول یعنی دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ با رتبه جهانی ۳۵ در بخش تولید مقالات و نیز رتبه جهانی ۴۴ در استنادها مقام اول هر دو بخش را از آن خود نموده است. کشور مراکش با کسب رتبه جهانی ۴۹ام و کشور الجزایر با رتبه جهانی ۵۵ام در مقام‌های دوم و سوم تولید مقالات این دوره ایستاده‌اند. مجدداً کشور مراکش با رتبه ۵۱ در سطح جهان و کشور الجزایر با رتبه ۶۴ جهانی در میان کشورهای عربی حاضر رتبه‌های دوم و سوم استنادها را نیز به خود اختصاص داده‌اند. در دوره پنج ساله دوم یعنی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۶ مجدداً

مقام اول تولید مقالات و نیز استنادها به کشور مصر تعلق می‌گیرد. کشور مصر توانسته است رتبه ۳۷ام جهانی از لحاظ تعداد مقالات و نیز در بخش استنادها رتبه ۴۱ام را در سطح جهان به دست آورد. پس از مصر، به ترتیب کشور الجزایر با رتبه جهانی ۴۹ام و کشور عربستان سعودی با رتبه ۵۷ام مقام دوم و سوم را کسب نمودند. در بخش استنادها مجدداً پس از کشور مصر کشورهای الجزایر و عربستان سعودی در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند. رتبه جهانی الجزایر در این بخش ۵۶ است و عربستان سعودی نیز رتبه ۵۸ام جهان را به خود اختصاص داده است.

جدول ۵-۲۰: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه فیزیک دو دوره ۵ ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۲۰۶	۳۱۶	۲۴۶	۸۸۰	۷۲	۷۵	۷۰	۷۰	۱۹/۴۲	۱۷۸/۴۸
الجزایر	۵۶۵	۷۱۲	۸۶۲	۲۱۲۴	۵۵	۶۴	۴۹	۵۶	۵۲/۵۷	۱۹۸/۳۱
امارات متحده عربی	۱۱۰	۱۶۴	۱۴۹	۶۰۷	۷۶	۸۳	۷۵	۷۳	۳۵/۴۵	۲۷۰/۱۲
تونس	۴۱۷	۵۶۹	۵۱۱	۱۱۶۰	۵۹	۶۹	۵۹	۶۴	۲۲/۵۴	۱۰۳/۸۷
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
عربستان سعودی	۴۱۵	۵۸۲	۵۸۴	۱۷۴۸	۶۰	۶۸	۵۷	۵۸	۴۰/۷۲	۲۰۰/۳۴
عمان	۸۹	۱۱۰	۸۰	۱۹۲	۸۱	۸۶	۸۳	۸۶	-۱۰/۱۱	۷۴/۵۵
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
کویت	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰

کشور	دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره نسبت ۲۰۰۶-۲۰۱۰ به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
لبنان	۱۰۳	۳۸۸	۱۳۴	۳۶۵	۷۸	۷۱	۷۸	۷۸	۳۰/۱۰	-۵/۹۳
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
مراکش	۷۶۹	۱۵۵۷	۴۶۲	۱۰۱۲	۴۹	۵۱	۴۹	۶۰	-۳۹/۹۲	-۳۵/۰۰
مصر	۱۵۹۴	۳۰۴۶	۱۶۸۰	۵۴۸۱	۳۵	۴۴	۳۵	۳۷	۵/۴۰	۷۹/۹۴

در حوزه فیزیک نرخ رشد اکثر کشورها در بخش مقالات و استنادها مثبت می‌باشد. البته کشور عمان و مراکش در بخش مقالات دارای رشد منفی می‌باشند. بهترین رشد از لحاظ تعداد مقالات حوزه فیزیک به کشور الجزایر اختصاص دارد. این کشور دارای ۵۲/۵۷ درصد رشد در تولید مقالات در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ بوده است. همچنین در قسمت استنادها کشورهای عربی حاضر به جز کشورهای لبنان و مراکش، رشد مثبت داشتند. بالاترین رشد این بخش به کشور امارات متحده عربی تعلق دارد. این کشور توانسته است تقریباً به ۲۷۱ درصد رشد در بخش استنادها دست یابد.

حوزه محیط‌زیست و بوم‌شناسی

در جدول ۵-۲۱ وضعیت علمی کشورهای عربی مورد بررسی در حوزه محیط‌زیست و بوم‌شناسی در دو دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴ و ۲۰۰۶-۲۰۱۰ ارائه شده است. در این حوزه کشورهای مصر، مراکش و اردن با رتبه‌های جهانی ۴۰، ۵۵ و ۵۷ تولید مقالات در سطح جهان و نیز با کسب رتبه‌های جهانی ۵۶، ۶۲ و ۶۳ در بخش استنادها، توانستند مقام اول تا سوم را در هر دو بخش تولید مقالات و استنادها در دوره پنج ساله ۲۰۰۴-۲۰۰۰ به خود اختصاص دهند. در دوره پنج ساله دوم یعنی در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ کشورهای مصر، تونس و اردن با کسب رتبه‌های جهانی ۴۷، ۵۶ و ۶۰، مقام‌های اول تا سوم تولید مقالات را به خود اختصاص دادند. همچنین این سه کشور در بخش استنادها با دریافت رتبه‌های جهانی ۶۰، ۶۷ و ۷۴ پراستنادترین کشورها در میان کشورهای عربی حاضر بوده‌اند.

جدول ۵-۲۱: وضعیت علمی کشورهای عربی در حوزه محیط‌زیست و بوم‌شناسی دو دوره ۵ ساله

۲۰۰۴-۲۰۰۰ و ۲۰۱۰-۲۰۰۶

کشور	دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۰		نرخ رشد دوره نسبت ۲۰۰۶-۲۰۱۰ به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴	
	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها
اردن	۱۵۲	۲۲۸	۲۲۰	۵۴۷	۵۷	۶۳	۶۰	۷۴	۴۴/۷۴	۱۳۹/۹۱
الجزایر	۶۰	۱۳۸	۱۱۱	۱۹۰	۸۳	۷۳	۷۹	۹۳	۸۵/۰۰	۳۷/۶۸
امارات متحده عربی	۷۰	۱۱۹	۹۲	۲۰۷	۸۱	۷۸	۸۵	۹۰	۳۱/۴۳	۷۳/۹۵
تونس	۷۲	۹۷	۲۶۳	۶۹۰	۸۰	۸۵	۵۶	۶۷	۲۶۵/۲۸	۶۱۱/۳۴
چاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سودان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سوریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عربستان سعودی	۱۱۱	۱۰۶	۱۴۴	۳۹۵	۶۳	۸۳	۷۳	۷۸	۲۹/۷۳	۲۷۲/۶۴
عمان	۴۵	۸۳	۷۷	۱۸۶	۹۰	۹۰	۸۸	۹۴	۷۱/۱۱	۱۲۴/۱۰
قطر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کویت	۹۴	۷۹	۷۹	۲۳۸	۶۶	۹۱	۸۶	۸۸	-۱۵/۹۶	۲۰۱/۲۷
لبنان	۷۵	۷۳	۹۷	۲۰۰	۷۸	۹۴	۸۳	۹۲	۲۹/۳۳	۱۷۳/۹۷
لیبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مراکش	۱۶۰	۲۸۰	۱۹۴	۴۵۵	۵۵	۶۲	۶۴	۷۶	۲۱/۲۵	۶۲/۵۰
مصر	۳۱۷	۳۷۰	۳۸۹	۱/۰۵۳	۴۰	۵۶	۴۷	۶۰	۲۲/۷۱	۱۸۴/۵۹

نرخ رشد مقالات در همه کشورهای عربی به استثنای کشور کویت مثبت است. بالاترین نرخ رشد در بخش تولید مقالات به کشور تونس اختصاص دارد. در بخش استنادها همه کشورهای دریافت کننده استناد نرخ رشد مثبتی دارند و بالاترین نرخ رشد مجدداً مربوط به کشور تونس است. در مجموع کشور

نرخ رشد دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۶ نسبت به دوره ۲۰۰۰-۲۰۰۴		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۱۰- ۲۰۰۶		رتبه در دنیا در دوره ۲۰۰۴- ۲۰۰۰		دوره ۲۰۱۰- ۲۰۰۶		دوره ۲۰۰۴- ۲۰۰۰		کشور
استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	استنادها	مقالات	
۲۰۰/۰۰	۳۰/۷۷	۸۲	۸۱	۸۷	۷۸	۱۷۷	۳۴	۵۹	۲۶	امارات متحده عربی
۶۶۲/۴۱	۳۳۸/۱۰	۴۹	۴۴	۷۶	۵۶	۱۰۱۴	۲۷۶	۱۳۳	۶۳	تونس
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	چاد
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سودان
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سوریه
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	عراق
۱۴۲/۴۲	۸۸/۸۹	۶۵	۵۷	۶۶	۶۴	۴۸۰	۱۰۲	۱۹۸	۵۴	عربستان سعودی
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	عمان
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	قطر
۴۰/۹۴	-۱/۸۵	۸۰	۷۳	۷۴	۶۵	۲۱۰	۵۳	۱۴۹	۵۴	کویت
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	لبنان
۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	لیبی
-۱۹/۷۴	۱۱/۸۶	۷۹	۶۹	۷۳	۶۰	۱۲۲	۶۶	۱۵۲	۵۹	مراکش
۱۱۶/۰۸	۸۱/۴۰	۵۳	۴۳	۵۱	۴۲	۸۶۰	۳۱۲	۳۹۸	۱۷۲	مصر

با نگاهی به جدول ۵-۲۲ می‌توان دریافت که نرخ رشد مقالات در همه کشورهای عربی به استثنای کشور کویت مثبت است. بالاترین نرخ رشد در بخش تولید مقالات به کشور تونس اختصاص دارد. در بخش استنادها همه کشورهای مورد بررسی به جز کشور مراکش نرخ رشد مثبتی دارند و بهترین نرخ رشد مجدداً مربوط به کشور تونس است. در کنار کشور تونس، کشورهای عربستان و مصر از لحاظ تعداد مقالات و عربستان در بخش استنادها از رشد قابل ملاحظه‌ای برخوردار بوده‌اند.

نتیجه گیری

در بررسی‌های انجام شده مشخص گردید که کشورهای عربی مقالات پراستناد خود را در مجلاتی با ضریب تاثیر بین ۰/۶۱۵ تا ۵۰/۰۱۷ به چاپ رسانده‌اند. فاصله زیاد بین کمترین و بیشترین ضریب تاثیر و نداشتن رویه مشخص جهت چاپ مقالات توسط نویسندگان کشورهای عربی می‌تواند حاکی از عدم آگاهی آنان نسبت به اهمیت ضریب تاثیر مجلات و صرفاً ISI بودن مجلات هدفشان باشد. میانگین ضریب تاثیر مجلات هدف کشورهای عربی ۸/۶۲ است که در بین ۱۳ کشور دارای مقالات پراستناد، ۶ مورد میانگین ضریب تاثیر بالاتری نسبت به میانگین کل دارند.

جدول ۵-۲۳: میانگین ضریب تاثیر مجلات هدف مقالات پراستناد کشورهای عربی

کشور	میانگین ضریب تاثیر	کشور	میانگین ضریب تاثیر
مصر	۴/۱۷۴	لبنان	۶/۶۲
عربستان سعودی	۹/۸۳	عمان	۷/۲۱
تونس	۷/۹۰	سوریه	۳/۱۶
الجزایر	۶/۱۵	سودان	۲۶/۱۸
اردن	۷/۷۹	قطر	۱۳/۲۷
کویت	۱۴/۵۸	چاد	۳۱/۴۳
امارات متحده عربی	۶/۳۹	-	-

بعلاوه با توجه به این که همه مقالات پراستناد کشورهای عربی بجز یک مورد در مجلات کشورهای غیرمسلمان و غالباً آمریکایی و انگلیسی به چاپ رسیده‌اند، بنظر می‌رسد تقویت حوزه نشر و چاپ مجلات معتبر در سطح ملی و بین‌المللی برای این کشورها یک ضرورت باشد. انتشار مجلات در سطح بین‌الملل نه تنها به افزایش تولیدات علمی نویسندگان کشورهای عرب زبان کمک شایانی خواهد کرد بلکه از طریق جذب مقالات نویسندگان سایر کشورها، جایگاه علمی ویژه‌ای برای کشورهای عربی ایجاد خواهد کرد.

از میان ۲۵۶ مقاله پراستناد کشورهای عربی، یک مقاله مربوط به کشور مصر است که در یک نشریه مسلمان مربوط به کشور ایران به چاپ رسیده است. این واقعیت از تلاش نویسندگان و پژوهشگران ایرانی برای راه اندازی و چاپ مجلات معتبر علمی در سطح بین‌المللی حکایت دارد و می‌تواند به عنوان الگویی برای سایر کشورهای مسلمان مورد توجه قرار گیرد.

در خصوص فاصله انتشاراتی مجلات، بررسی‌ها نشان داد که مقالات پراستناد در مجلاتی با فاصله انتشاراتی ۱ تا ۷۵ شماره در سال به چاپ رسیده‌اند، البته برخی از مجلات نظم مشخصی نداشتند. به طور میانگین فاصله انتشاراتی مجلات هدف مقالات پراستناد ۲۲ شماره در سال است. بنظر می‌رسد شمارگان بالای این نشریات از جمله دلایل تمایل نویسندگان برای ارسال مقاله به این مجلات است که به نوبه خود احتمال پذیرش و چاپ مقالات آنها را افزایش می‌دهد.

به علاوه شمارگان بالای نشریات خود عامل موثری در افزایش میزان استنادهای دریافتی توسط مجله است. با افزایش تعداد شمارگان یک مجله، نه تنها نویسندگان بیشتری مخاطب نشریه می‌شوند، بلکه احتمال افزایش مشارکت علمی بین محققان جهت تولید مقاله با هم‌تایان خود در آن مجله، افزایش می‌یابد که خود به افزایش استنادهای دریافتی و نهایتاً افزایش ضریب تاثیر مجله منتج خواهد شد.

از میان حوزه‌های موضوعی ۲۲گانه‌ی مورد بررسی، حوزه موضوعی پزشکی بالینی بیشترین درصد مقالات را در بین حوزه‌های موضوعی مورد بررسی با ۲۱٪ داراست. حوزه‌های موضوعی شیمی و فنی و مهندسی در رتبه‌های دوم و سوم به لحاظ بیشترین درصد مقالات چاپ شده قرار دارند. در مقابل حوزه موضوعی علوم بین‌رشته‌ای تنها با ۰/۰۳ درصد کمترین تعداد مقاله‌ی چاپ شده توسط نویسندگان عربی را دارد. از جمله علل توجه بیشتر محققان کشورهای عربی به حوزه پزشکی بالینی و انتشار مقالات در این حوزه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- ضرورت توجه به حوزه سلامت و حفظ حیات و سلامت افراد جامعه به عنوان بدیهی‌ترین نیاز اجتماعی

۲- مشارکت علمی محققان پزشکی با سایر هم‌تایان خود در سراسر جهان

۳- شیوع بیماری‌های مختلف، نداشتن الگوی سلامت و عدم توجه به عادات صحیح تغذیه

۴- مقاوم سازی میکروبی و ...

تولید پایین مقالات در حوزه علوم بین‌رشته‌ای نیز می‌تواند بر عدم مشارکت نویسندگان حوزه‌های مختلف با یکدیگر دلالت داشته باشد. این عدم مشارکت در مراتب بالاتر نه تنها از پیوند موثر علم و صنعت جلوگیری می‌کند؛ بلکه از عملی شدن ایده‌ها و نظریات محققان یک حوزه می‌کاهد. درک اهمیت

و نقش موثر همکاری نویسندگان با یکدیگر، مسئله‌ای است که باید توسط مسئولین دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها ترویج و بسترسازی شود.

جدول ۵-۲۴: تعداد مقالات پراستناد تولید شده توسط نویسندگان پایتخت‌نشین

کشور	تعداد مقالات	کشور	تعداد مقالات
قاهره، مصر	۳۸	بیروت، لبنان	۱۹
ریاض، عربستان سعودی	۱۸	مسقط، عمان	۸
تونس، تونس	۲۳	دمشق، سوریه	۲
الجزیره، الجزایر	۷	خرطوم، سودان	۵
عمان، اردن	۸	دوحه، قطر	۸
کویت، کویت	۱۱	نجامینیا، چاد	۲
ابوظبی، امارات متحده عربی	۳	-	-

در خصوص رابطه بین تعداد تولیدات علمی و شهر موسسات مربوط به وابستگی سازمانی نویسندگان، نتایج نشان داد که نویسندگان پایتخت‌نشین با تولید ۵۹٪ از مقالات پراستناد، شاید پرده از این واقعیت برداشتند که تجمیع امکانات، دسترسی به منابع علمی و تجهیزات آزمایشگاهی از جمله ملزومات اولیه جهت تولید علم می‌باشد. از ۲۵۶ مقاله پراستناد، ۱۵۱ مقاله توسط دانشمندانی به چاپ رسیده است که در یکی از سازمان‌ها، دانشگاه‌ها و یا موسسات واقع در پایتخت مشغول فعالیت بوده‌اند. توزیع امکانات در سطح همه‌ی شهرها و دسترسی به منابع علمی به صورت الکترونیکی، پایگاه‌های اطلاعاتی و کتابخانه‌های مجازی به منظور تشویق و ترغیب نویسندگان شهرهای مختلف در راستای تولید علم یک ضرورت بشمار می‌آید. این امر در درازمدت می‌تواند نه تنها آمار تولید علم این کشورها را بالا برد، بلکه به بهبود اوضاع و شرایط همه شهرهای یک کشور به دلیل داشتن محققان فعال و دانش‌مدار منجر شود.

منابع

الف. فارسی

آشنایی با اردن، همشهری آنلاین (۸۹/۱۲/۱۸)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-60455.aspx>

آشنایی با الجزایر، همشهری آنلاین (۸۹/۱۲/۱۸)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-60346.aspx>

آشنایی با امارات متحده عربی، همشهری آنلاین (۹۰/۱/۲۰)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-60962.aspx>

آشنایی با تونس، همشهری آنلاین (۸۹/۱۲/۱۸)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-511030.aspx>

آشنایی با چاد، همشهری آنلاین (۹۰/۱/۲۰)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-۴۲۰۷۳.aspx>

آشنایی با سودان، همشهری آنلاین (۹۰/۱/۲۰)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-43552.aspx>

آشنایی با سوریه، همشهری آنلاین (۹۰/۱/۲۰)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-38609.aspx>

آشنایی با عراق، همشهری آنلاین (۹۰/۱/۲۰)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-29951.aspx>

آشنایی با عربستان سعودی، همشهری آنلاین (۱۳۸۹/۱۲/۱۸)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-60863.aspx>

آشنایی با عمان، همشهری آنلاین (۹۰/۱/۲۰)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-60709.aspx>

آشنایی با قطر، همشهری آنلاین (۹۰/۱/۲۰)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-60734.aspx>

آشنایی با کویت، همشهری آنلاین (۸۹/۱۲/۱۸)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-60536.aspx>

آشنایی با لبنان، همشهری آنلاین (۸۹/۱۲/۱۸)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-37938.aspx>

آشنایی با لیبی، همشهری آنلاین (۹۰/۱/۲۰)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-49465.aspx>

آشنایی با مراکش، همشهری آنلاین (۸۹/۱۲/۱۸)

<http://www.hamshahrionline.ir/news-15028.aspx>

امارات متحده عربی، دانشنامه رشد (۹۰/۱/۲۰)

<http://daneshnameh.roshd.ir/mavara/mavaraindex.php?>

چاد، ویکیپدیا (۹۰/۱/۲۰)

<http://fa.wikipedia.org/wiki/%DA%86%D8%A7%D8%AF>

سودان، ویکیپدیا (۹۰/۱/۲۰)

<http://fa.wikipedia.org/wiki/%D8%B3%D9%88%D8%AF%D8%A7%D9%86>

سوریه، ویکیپدیا (۹۰/۱/۲۰)

<http://fa.wikipedia.org/wiki/%D8%B3%D9%88%D8%B1%DB%8C%D9%87>

عراق، دانشنامه رشد (۹۰/۱/۲۰)

<http://daneshnameh.roshd.ir/mavara/mavaraindex.php?page=%d8%b9%d9%b1%d%8a%82%9&SSOReturnPage=Check&Rand=۰>

عمان، ویکیپدیا (۹۰/۱/۲۰)

<http://fa.wikipedia.org/wiki/%D8%B9%D9%85%D8%A7%D9%86>

علم و دانش در جهان چگونه توزیع شده است؟ خبر آنلاین، ۶ آذر ۱۳۸۹. برگرفته از نشریه نیچر ۲۰۰۴.

<http://www.khabaronline.ir/news-۱۰۶۹۳۶.aspx>

قانع، محمدرضا؛ رحیمی، فروغ (۱۳۸۸). تولید علم کشورهای اسلامی عضو OIC در حوزه علوم اجتماعی بین سال های ۲۰۰۶-۲۰۰۸ در پایگاه اسکوپوس و رابطه آن با GDP. رهیافت (۴۵) پاییز و زمستان.

لیبی، ویکیپدیا (۹۰/۱/۲۰)

<http://fa.wikipedia.org/wiki/%D9%84%D9%8A%D8%A8%D9%8A>

مصر، دانشنامه رشد (۸۹/۹/۲۵)

<http://daneshnameh.roshd.ir/mavara/mavaraindex.php?>

مصر، ویکیپدیا (۸۹/۹/۲۶)

<http://fa.wikipedia.org/wiki/%D9%85%D8%B5%D8%B1>

مهرداد، جعفر و بینش، مژگان. (۱۳۸۸). بررسی وضعیت تولیدات علمی ۲۰ کشور برتر دنیا. شیراز: مرکز

منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری.

مهراد، جعفر؛ گزنی، علی (۱۳۸۷). راهنمای استفاده از طلایه داران علم ایران در پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC). شیراز: مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری.

ولایتی، خالد (۱۳۸۷). بررسی میزان همکاری‌های علمی بین ایران و کشورهای همجوار طی سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۷. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران.

ب. انگلیسی

Allik, Juri.(2003), The Quality of Science in Estonia, Latvia and Lithuania after the first decade of independence. TRAMES, 7(1): 40-52.

Csajbok, E. & Berhidi, A. & Vasas, L., Schubert, A.(2007). Hirsch-index for countries based on Essential Science Indicators data, 73(1): 91-117.

ESI (2011), <http://esi.isiknowledge.com/home.cgi>, available online 6/5/2011